

BISTRIŠKI ODMEVI

GLASILO OBČINE ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA II MAREC 2012 II ŠT. 46 II 5200 IZVODOV II BREZPLAČNO

**JESENI V
ILIRSKI BISTRICI
VIŠJEŠOLSKI
PROGRAM
EKONOMIST**

**MOČNA BURJA
ODKRIVALA STREHE**

**POZIV ZA VPIS
V VRTCE**

**AKCIJA OČISTIMO
SLOVENIJO 2012**

PUST JE PRŠU

Na letošnji, že 17. tradicionalni pustni povorki Pust je pršu se je predstavilo kar 28 pustnih skupin, vseh skupaj pa se je po mestnih ulicah sprehodilo preko 1300 mask. Poleg kar 16 domačih tradicionalnih in novodobnih skupin so obiskovalci lahko

občudovali tudi sedem skupin iz sosednje Hrvaške ter pet skupin iz bližnjih in bolj oddaljenih krajev v Sloveniji. Na fotografiji so topolški rakarji iz Topolca, kjer so letos obudili staro tradicijo šemanja.

Več na str. 4

UVODNIK

Mesec februar je minil v znamenju pušta, burje in kulture. Po izredno milimi zimi nas je v začetku februarja prese-netila izjemno močna burja, ki je na nekaterih predelih, predvsem v Kočani, pihala v sunkih tudi preko dvesto kilometrov na uro, spremljal pa jo je še hud mraz. Burja je povzročila ogromno škode na strehah hiš in gospodarskih objektov, kar je nedvomno opozorilo, da bomo morali biti v prihodnje pri gradnji in prekrivanju streh veliko bolj pazljivi in od izvajalcev zahtevati, da strešnike varno pritrdijo, pa čeprav bo morda za to treba odšteti nekaj več denarja. Tudi tokrat so se na pomoč občanom, kot običajno v vseh naravnih nesrečah, nemudoma odzvali gasilci, ki so več dni zapored, večkrat tudi brez primerne opreme, plezali po strehah in nameščali vreče s peskom, da bi preprečili še večjo škodo. Da pa le ni bilo vse tako črno, je poskrbel norčavi pust, ki je v naše kraje na pustno nedeljo privabil kar 28 domačih in drugih pustnih skupin, ki so združeno preganjale zimo in klicale pomlad. Upamo, da uspešno. In ker je mesec februar tudi mesec kulture, naj poudarimo, da so občina in društva tudi letos pripravila številne prireditve, ki so ponovno potrdile dejstvo, da slovenska narodna identiteta temelji na kulturi. Tega se morda še najbolj zavedajo rojaki v zamejstvu in tujini, ki svojo narodno zavest gojijo in ohranjajo prav s pomočjo kulture.

Katja Kirn,
odgovorna urednica

IZ VSEBINE

AKTUALNO	Jeseni prihaja višješolski program ekonomist	3
	Pust je pršu 2012	4
	Škoromati iz Hrušice na karnevalu v Nemčiji	6
	Močna burja odkrivala strehe	8
OBČINSKI ODMEVI	Obvestila upravne enote	10
	Poročilo o pitni vodi iz vodovodnih sistemov za leto 2011	11
	Javna obravnava dopolnjenega osnutka OPPN Tok	12
	Poročilo z 10. seje občinskega sveta	12
	Poziv za vpis v vrtce	13
	Vprašanja ministru Zvonku Černaču	14
OKOLJE IN PROSTOR	Akcija Očistimo Slovenijo 2012	15
GOSPODARSTVO, KMETIJSTVO IN TURIZEM	Ekološki pristopi pri zaščiti pred napadi volkov na ovce	16
	Geodetska pisarna za enkrat ostaja v Ilirski Bistrici	17
	Mojstra v peki pic	19
ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV	Silvestrovanje Slovencev v Parizu	20
	Odprtje male dvorane Doma na Vidmu	21
	Ta norčavi pustni čas	22
	Uspešen zaključek humanitarne akcije »Dvigalo za Žigo«	24
	Stare slike pripovedujejo: Sokolska pasna spona	31
	Uspehi Društva za varstvo in vzgojo ptic Snežnik	33
KULTURA	Proslava ob kulturnem prazniku	34
	Prešernov dan počastili tudi rojakih na Reki	35
	Prešernov dan v Parizu	36
	Valentinov večer ljubezenskih pesmi	38
	Misel o knjigi, kulturi in še čem	39
ŠOLSTVO IN ŠPORT	Dogajalo se je ...	40
	Kalc Vizija – ženski dvoranski nogomet	42
	Strokovna predavanja v Vrtcu Ilirska Bistrica	44
NAŠI MLADI IN NAJMLAJŠI	Projekt Pasavček v vrtcu Kuteževo	45
	Kulturni praznik v Knjižnici Makse Samsa	46
SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE	Zdravje za vse	48
	Regijska varna hiša Kras odprla vrata	50
RAZVEDRILLO	Nagradna križanka	51
NAPOVEDNIK	Prireditve v marcu 2012	52

KOLOFON

Bistriški odmevi - Glasilo Občine Ilirska Bistrica III Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica

Odgovorna urednica: Katja Kirn

Uredniški odbor: Špela Brožič, Vladimir Čeligoj, Dimitrij Grlj, Vojko Mihelj, Mateja Rolih, Marija Štrancar in Tatjana Urbančič

Sedež uredništva: Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica III E-naslov: odmevi@ilirski-bistrica.si III Telefon: 05/71 12 308, 051/341 133

Lektoriranje: Nataša Ujčič (razen posameznih prispevkov) III Grafična zasnova: Nina Urh

Grafično oblikovanje in tisk: Dravska tiskarna d.o.o., Valvasorjeva 38, 2000 Maribor III Naklada: 5.200 izvodov

Glasilo brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica III Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Prispevkov ne honoriramo. Avtor nepodpisanih prispevkov je odgovorna urednica.

Fotografije: Katja Kirn, Tomo Šajn, Stojan Spetič, David Vatovec, Helena Race, Petar Nikolić, foto arhiv Vojka Čeligoja in foto arhivi društev, Knjižnice Makse Samsa, Gimnazije Il. Bistrica, OŠ Antona Žnideršiča, OŠ Dragotina Ketteja, OŠ Jelšane, OŠ Podgrad, OŠ Pregarje, OŠ Knežak, OŠ Podgora Kuteževo in Vrtca Ilirska Bistrica III Fotografija na naslovnici: Katja Kirn

V ILIRSKI BISTRICI TUDI VIŠJEŠOLSKI PROGRAM EKONOMIST

V Ilirski Bistrici bo v šolskem letu 2012/2013 prvič na voljo tudi višješolski program ekonomist, ki ga bo izvajal študijski center Lampret consulting iz Nove Gorice. Program se bo izvajal kot izredni študij. Vse informacije o študiju bodo na voljo na informativnem dnevu, ki bo v torek, 6. marca, ob 17. uri v Domu na Vidmu.

Gre za nov, bolonjsko prenovljen višješolski program poslovne smeri. Študent pridobi višjo strokovno izobrazbo 6. stopnje, strokovni naziv ekonomist ter 120 kreditnih točk. Med študijem, ki traja tri leta, se študenti usposobijo za ekonomista, usmerjenega v eno od izbirnih smeri: komerciala, računovodstvo, zavarovalništvo, bančništvo, turizem ali podjetništvo. V Ilirski Bistrici bo možnost izbire med smermi komerciala in računovodstvo, ki sta najbolj zanimivi z vidika možnosti kasnejše zaposlitve v domačem okolju. V višjo šolo se lahko vpišejo vsi, ki so opravili splošno ali poklicno maturo.

Ceprav se po vsebini izredni študij ne razlikuje od rednega višješolskega študija, je razlika v organizaciji izvajanja, ki je prilagojena zaposlenim študentom. Vsa predavanja bodo potekala v Ilirski Bistrici, in sicer dvakrat tedensko v popoldanskem času (izjemoma tudi ob sobotah dopoldne) po štiri šolske ure (predvidoma od 16.00 do 19.15). Predavanja se začnejo že oktobra letos in

se končajo junija prihodnje leto. Potekala bodo v moderno urejenih in multimedijско opremljenih predavalnicah Osnovne šole Antona Žniderčiča oz. Ljudske univerze v Ilirski Bistrici.

Študentom bodo predavali izkušeni predavatelji, veliko jih prihaja iz podjetij in so predvsem praktiki. Ena od značilnosti višjih šol je namreč tudi, da dajejo večji poudarek strokovni praksi. Na letnik študent opravi 400 ur prakse v konkretnem podjetju. Praktično izobraževanje je možno opravljati strnjeno v 10 tednih oz. 400 urah ali občasno (ob sobotah, med dopustom ...). Šola ima podpisano tudi pogodbo s podjetjem, program in navodila za opravljanje praktičnega izobraževanja. Odraslim, ki imajo vsaj dve leti ustreznih delovnih izkušenj, pa se lahko prizna pravica do skrajšanja oziroma oprostitev praktičnega izobraževanja.

Za šolsko leto 2012/2013 je razpisanih 45 študijskih mest za izredni študij. Šolnina znaša 1.195 evrov, plačilo pa je možno tudi v obrokih.

V Ilirski Bistrici nastaja višješolsko središče predvsem na pobudo lokalne skupnosti oz. Občine Ilirska Bistrica, njene župana **Emila Rojca** ter na pobudo nekaterih večjih in predvsem manjših gospodarskih podjetij, ki uspešno delujejo v lokalnem prostoru. Pri izvedbi programov v Ilirski Bistrici bo sodelovala kot partner tudi Občina Ilirska Bi-

Informativni dan za višješolski program ekonomist (izredni študij) bo v torek, 6. marca, ob 17.00 uri v Domu na Vidmu.

Rok za vpis v program je do 8.3.2012. Možnost vpisa je tudi v drugem vpisnem roku, ki traja do začetka izvedbe programa oz. do zasedenosti študijskih mest.

strica, in sicer predvsem s pomočjo pri zagotavljanju osnovnih prostorskih pogojev za izvedbo predavanj, izvajanjem promocije študija ter s pomočjo preko Ljudske univerze Ilirska Bistrica, ki bo lokalni koordinator višješolskega študija. Občina bo poskušala zagotoviti tudi kakšno štipendijo ter informirati lokalna podjetja o pomenu tovrstnega višješolskega izobraževanja.

Glede na to, da šolski center izvaja v Novi Gorici kot partner Fakultete za komercialne in poslovne vede Celje tudi visokošolski ter podiplomski-magistrski študij komercialne in turizma, predvidevajo, da bi v drugi fazi lahko višješolski program nadgradili še z visokošolskim in magistrskim tudi v podružnici v Ilirski Bistrici. Kot je pojasnil direktor študijskega centra **Miran Lampret**, pa bodo o tej možnosti razmišljali če se bo izpeljava prvega terciarnega študija v Ilirski Bistrici, torej višješolskega programa ekonomist, izkazala kot uspešna. III

Slovenska filantropija vabi vse na

3. **DAN ZA SPREMEMBE**

ko bomo skupaj PREMAGOVALI OSAMLJENOST

Veliko pokazateljev kaže, da je v bogati, materialistično usmerjeni družbi tudi veliko osamljenih ljudi. Tokratni Dan za spremembe smo zato namenili premagovanju osamljenosti. **Slovenska filantropija**, Združenje za promocijo prostovoljstva, poziva prostovoljske in druge organizacije, občine ter posameznike, da se priključite Dnevu za spremembe in oblikujete prostovoljske akcije.

Štirje razlogi, zakaj se priključiti Dnevu za spremembe:

1. Ker si ne želimo družbe, ki izolira posameznike.
2. Ker smo prostovoljske organizacije tiste, ki že vključujemo ljudi iz družbenega roba in jim lahko na ta dan kaj ponudimo.
3. Ker se lahko na ta dan na kreativen način predstavimo skupnosti in nagovorimo ljudi v okolici.

4. Ker je letošnje leto leto medgeneracijske solidarnosti in se lahko na Dan za spremembe spomnimo tudi starejših, ki so osamljeni.

Pozivamo vse z idejami in dobro voljo, da na **Dan za spremembe**, v soboto, **21. aprila 2012**, pripravite javne aktivnosti, ki ponujajo priložnosti za pogovor, druženje, pomoč posameznikom in skupinam, odrinjenim na družbeni rob, dobrodelne akcije in še mnoge druge pobude, ki lahko pripomorejo k občutku povezanosti in varnosti v lokalni in širši skupnosti.

Za pomoč pri organizaciji smo na naši spletni strani www.prostovoljstvo.org pripravili **priročnik s košarico idej in pripomočkov**. V njem najdete predloge za akcije, primere iz prejšnjih let, navodila, kako aktivnost prijaviti, napotke, kako jih načrtovati, kako nagovoriti sponzorje, pomembne posameznike in medije. Seveda navajamo tudi informacije, kje vam bo Slovenska filantropija stala ob strani.

Za več informacij kontaktirajte Vesno Savnik na Slovensko filantropijo (info@filantropija.org, 01 232 11 80).

Naj bo Dan za spremembe naš skupni dan!

Slovenska filantropija

PUST JE PRŠU 2012

Na otvoritveni prireditvi so se predstavili zvončarji iz sosednje Hrvaške

Tradicionalne vrbovske šjme vsakič znova navdušijo s svojimi prvinskimi, arhaičnimi liki

Munski zvončarji

Letos smo prvič na povorki občudovali tradicionalne liške maske

Letošnja, že 17. tradicionalna pustna povorka Pust je pršu, ki se je odvijala 19. februarja, je bila rekordna po številu pustnih skupin. Predstavilo se je namreč kar 28 skupin, vseh skupaj pa se je po mestnih ulicah sprehodilo preko 1300 mask.

Poleg kar 16 domačih tradicionalnih in novodobnih skupin so obiskovalci lahko občudovali tudi sedem skupin iz sosednje Hrvaške, med katerimi so bili frlanski zvončarji, zvončarji iz Velikih Mun, čičski zvončarji iz Lanišča v Čičariji, bele maskare iz vasi Heki v hrvaški Istri ter maskare iz Lisca, pirati iz Pasjaka in korupcijska hobotnica iz Šapjan. V goste pa je prišlo tudi pet skupin iz bližnjih in bolj oddaljenih krajev v Sloveniji – poleg pustnih skupin iz Nadenjega sela in Kala pri Pivki, starih znancev bistrškega karnevala, so bili tu še smrkci iz Dobove, liške pustje iz okolice Kanala in kurenti iz Hajdine. Med domačimi pustnimi liki so bile prisotne vse tradicionalne pustne skupine – vrbovske, pregarske in vrbiške šjme, škromati iz Hrušice in Podgrada ter šjme iz Velikega Brda – in kar deset izvirnih novodobnih skupin: siolčki iz Ilirske Bistrice, sušačke karte, lisice izpod Tuščaka (Bač), topolški rakarji (Topolc), jasenska šiša, kosjske muhe (Koseze), klinika Dolina Ljubavi iz Novokračin, meksikanci iz Doljnega Zemona, bistrška beznica iz ilirska Bistrice in ledena doba v Kočaniji iz Zabič.

Pustno rajanje se je v Ilirski Bistrici tudi letos pričelo z otvoritveno prireditvijo Pust je pršu, na kateri je podžupan Dušan Grbec predal ključ mestne

Izpod Tuščaka so prišle lisice ...

... Kočanijo pa je zajela ledena doba

oblasti vse do pepelnične srede šjmam iz Velikega Brda. Letos so se na prireditvi predstavili zvončarji iz sosednje Hrvaške, na odru pa so se jim pridružile tudi vse domače tradicionalne pustne skupine. V predverju dvorane Doma na Vidmu je bila na ogled razstava fotografij *Vrbišče šjme skozi čas*, obiskovalci pa so se okrepčali tudi s tradicionalnimi pustnimi jedmi. Na pustno soboto je bilo v šotoru v športnem parku Nade Žagar pustno rajanje za otroke in kasneje tudi za odrasle maske. Vse pustne prireditve, ki jih je finančno podprla Občina Ilirska Bistrica, so omogočili Turistično društvo Il. Bistrica, Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, Klub študentov Il. Bistrica, PGD Ilirska Bistrica, Moto klub Feistritz, Društvo rad imam Bistrce ter Občina Ilirska Bistrica.^{III}

Jasenci so s sabo pripeljali kar celo jasensko šišo

Izvirni siolčki

Nepogrešljivi škoromati

Občina Ilirska Bistrica se zahvaljuje vsem društvom in posameznikom, ki so kakorkoli pomagali pri izvedbi prireditev Pust je pršu 2012.

Dekleta niso ušla spretnim kleščarjem

Škoromati iz Hrušice na velikem karnevalu v Herbolzheimu v Nemčiji

HRUŠČANI SPET OBNORELI NEMCE

Po gostovanju v Stuttgartu leta 2009, kjer so se predstavili pred več kot 300.000 gledalci, so hruškiški škoromati konec januarja znova potovali v Nemčijo. Na priporočilo nemških organizatorjev so jih tokrat v goste povabili v mesto Herbolzheim. Na jubilejnim 75. karnevalu so med 120 skupinami iz sedmih držav hruškiške škoromate predstavili kot osrednjo točko.

Vabilo za sodelovanje na karnevalu v nemškem Herbolzheimu je prispelo v Hrušico že takoj po pustu leta 2011. Po posvetovanju z udeleženci škoromatije se je odbor odločil da take priložnosti ne gre spustiti iz rok in v začetku septembra so se začele priprave. Septembra je povsem po naključju Hrušico obiskal tudi lastnik muzeja z najboljšejšo zbirko mask v Evropi Michael Stöhr iz Diedorfa pri Münchnu in se dogovoril, da bi v svojem muzeju predstavil tudi dve maski škoromatom.

Konec januarja se je tako družina 35 udeležencev škoromatije in petih spremljevalcev z avtobusom in tovornjakom odpravila na več kot 900-kilometrsko pot. Po osmih urah vožnje so se pripeljali v Diedorf, kjer so si ogledali osupljivo zbirko mask Michaela Stöhrja in njegovemu muzeju predali dve leseni maski škoromatom. Te je izrezljal hruškiški mojster Dušan Štrancar, ki pa žal sam ni mogel na pot. Hruščane je v Diedorfu pričakal tudi župan mesta Otto Völk in dve domači pustni skupini: novodobni

Škoromati so nastopili kot posebni gostje na čelu povorke 7000 mask, ki si jih je ogledalo približno 20.000 ljudi (foto: David Vatovec)

Germani ter starodavni Krampusi. Zamisel, da bi škoromati skupaj z nemškima skupinama prebudili Diedorf iz zimskega spanca, je žal pokvaril hud snežni metež. So si pa zato Hruščani v miru ogledali 5000 mask iz Amerike, Afrike, Azije, Oceanije in Evrope ter k njim ponosno obesili še dve maski škoromatom. Od slovenskih mask je v muzeju že maska koranta.

Hruščane je nato čakalo še štiri ure vožnje do Herbolzheima, le nekaj kilometrov ob nemško-francoski meji. Tam jih je pričakal mladi David Arnold, Slovenec,

rojen v Herbolzheimu, ki je bil njihov vodič. Hruščane je najprej namestil v športni objekt ob atletski stezi, nato pa so si nadeli svoje maske in se predstavili na sobotnem večernem dogodku.

V veliki športni dvorani so odmevale predvsem številne našemljene nemške godbe, ko pa je voditelj napovedal potomce ene najstarejših evropskih mask in posebne goste iz Slovenije, je še posebno završalo. Z odra je odmevala Golica, ženin in nevesta sta se zavrtela v njenem ritmu, grozljiva škopita sta tolkla s svojimi kleščami, škoromati z zvonci pa so skakali v divjem ritmu. Nemci so takoj prepoznali slovensko glasbo in v ritmu zvoncev še sami začeli poplesavati v dvorani. Po predstavitvi so se Hruščani razkropili po dvorani in sosednjem šotoru, kjer so vrteli sodobno glasbo in kljub naporni vožnji vztrajali pozno v noč. Najbolj vzdržljivi so se ulegli k počitku šele proti jutru.

Nedeljsko dogajanje se je začelo z mašo za vseh 7000 udeležencev karnevala, nato pa je predstavnike skupin sprejel župan Herbolzheima Ernst Schilling in predsednik karnevalskega odbora Werner Fritz. Predstavnikom skupin sta podelila posebna priznanja, se zahvalila za sodelovanje in malo v šali malo za res priporočila za udeležbo na 100. karnevalu čez 25 let. Zaradi škoromatom iz Hrušice so v goste povabili tudi vicekonzulko Slovenije Andrejo Horvat, ki je pripotovala iz Münchna.

Tako glasnih in prestrašenih deklet, kot so bile Nemke v Herbolzheimu, hruškiški škopiti že dolgo časa niso lovili... (foto: David Vatovec)

Sledil je še glavni dogodek jubilejnega karnevala v Herbolzheimu. Številni obiskovalci so že napolnili ulice, pregovorno natančno Nemci so uro pred prireditvijo zaprli za ves promet center mesta, Hruščani pa so medtem hiteli proti zbirnemu mestu, saj so jih kot glavne goste postavili na čelo karnevala.

Ko je šest hrušških godcev udarilo po naše, se je že na začetku okoli škorumatov začela zbirati množica radovednežev, pridružili pa so se tudi godci iz drugih skupin. Naposled je povorka krenila po tlakovanih ulicah Herbolzheima in pošteno predramila kakih 20.000 obiskovalcev. V primerjavi z drugimi skupinami so hruški škorumati izstopali predvsem s svojo energijo in pisano raznolikostjo. Številni obiskovalci so plesali ob zvokih hrušških godcev, skoraj vsi so poskakovali, ko so pritekli škorumati z zvonci, se čudili potujočim grmom (zeleni) in frmentinu (koruza), se smejali doječi ciganki in dolgoprstemu ciganu, se umikali pred podivjano vprego in čudili premikajoči hišici s ka-

Škorumati so največjemu muzeju mask v Nemčiji (v zbirki ima 6000 mask iz celega sveta) podarili dve svoji maski: obličje od »ta zelenega« in od škorumata z zvonci. Obličji, ki ju je iz lipovega lesa izrezljal Dušan Štrancar, je lastniku muzeja Michaelu Stöhru (skrajno levo) predal predsednik pustnega odbora Danilo Fabjančič (desno). Levo od njega sta člana odbora Alen Poropat in Danijel Cek. (foto: Helena Race)

dečim se dimnikom ... Predvsem pa so se skoraj vsi bali dveh grozljivih škopitov, ki sta pridno lovila mlada dekleta v

svoje klešče. Toliko prestrašenih krikov in divjega bežanja pred njima škopita nista doživela že leta.

Po povorki je slovenska vicekonzulka Andreja Horvat Hruščane povabila v slovensko gostilno sredi Herbolzheima, kjer so se kmalu zbrali vsi veljaki na čelu z županom Schillingom, predsednikom odbora Fritzem in drugimi visokimi gosti. Kmalu je na slovensko glasbo plesala cela gostilna, in če ne bi Hruščane čakalo do doma dolgih 12 ur vožnje, bi veselica trajala pozno v noč. III

Na predvečer karnevala so v Herbolzheimu vse gostujoče skupine predstavili na odru (foto: David Vatovec)

Herbolzheim je sodobno industrijsko in trgovsko mestce z 10.000 prebivalci na zahodu nemške dežele Baden-Württemberg. Od francoske meje je oddaljeno le slabih deset kilometrov, najbližje središče je Freiburg, večje središče v bližini pa francoski Strassbourg. V mestu živi kakih 30 Slovencev.

NIZKE GRADNJE
gsm: 041 682 549, 041 652 769

NEPREMIČNINSKA AGENCIJA
gsm: 041 688 663

Vilharjeva cesta 31a, 6250 Ilirska Bistrica

SUMA - UMETNO KOVAŠTVO
Že več kot 15 let izdelujemo vse vrste kovanih izdelkov

OIC Trnovo
Vilharjeva cesta 47, 6250 Ilirska Bistrica
Po naročilih skonstruiramo, izdelamo,
protikorozijsko zaščitimo in montiramo:
balkonske, stopniščne in vrtno ograje, drsna in krilna vrata z daljinskim upravljanjem...

telefon: +386 (5) 7110 244 (vsak delavnik med 7h in 15h)
fax: +386 (5) 7110 243, e-mail: info@umetnokovastvo.com
www.umetnokovastvo.com

MOČNA BURJA ODKRIVALA STREHE

Močna burja in hud mraz, ki sta v prvi polovici meseca pustošila po Primorski, sta prizadela tudi ilirskobistriško občino in povzročila precej škode, predvsem na stanovanjskih hišah in vodovodnih priključkih.

Burja se je pojavila v treh intervalih: prvič v noči s petka na soboto, 3. februarja, ko je bilo najhuje v Ilirski Bistrici in okoliških vaseh, drugi val burje, ki je divjala s ponedeljka na torek, 7. februarja, je najbolj prizadel kraje v Kočaniji, nazadnje pa je burja svoje zobe pokazala se s petka na soboto, 11. februarja, ko je največ škode povzročila ponovno v Kočaniji, prizadeti pa so bili tudi kraji na Zgornji Pivki (Šembije, Knežak). Občani so doslej zavarovalnicam prijavili preko 450 primerov škode na hišah in gospodarskih objektih, na občini pa je

V Podgrajah je burja odnesla kar celotno ostrešje z dveh hiš (na fotografiji zgoraj in spodaj)

med 15. in 22. februarjem vlogo za oceno škode podalo nekaj manj kot sto občanov. V občinskem štabu civilne zaščite ocenjujejo, da je bilo škode za približno 200.000 evrov, končno oceno pa bodo pripravili na podlagi zbranih prijav občanov. Stroški intervencije pa so ocenjeni na 20.000 evrov.

Pri težavah z odkrivanjem streh so prizadetim na pomoč priskočila predvsem gasilska društva, ki so v teh dneh opravila 90 intervencij. Gasilci so za obtežitev streh porabili kar 500 vreč s peskom in tako preprečili, da bi nastala še večja škoda. Najbolj so bili na udaru gasilci PGD Podgora Podgraje, saj je na tem delu občine burja pihala v sunkih tudi preko 200 kilometrov na uro, v vaseh Podgraje, Zabiče in Kuteževo pa je bilo

Vreče peska so preprečile nadaljnje odkrivanje streh

poškodovanih kar 80 odstotkov hiš. V dveh primerih je burja odnesla kar celo ostrešje. Precej škode je bilo tudi v Ilirski Bistrici in okoliških vaseh, kjer je burja prav tako odkrivala strehe, lomila drevje in podobno.

V času med 6. in 13. februarjem so bila vsa gasilska društva v povečani pripravljenosti, aktiviran pa je bil tudi štab civilne zaščite. Zaradi napovedi orkanske burje pa je Občina Ilirska Bistrica 7. februarja zaprla tudi vse šole in vrtce v občini.

Precej težav je povzročil tudi hud mraz, zaradi katerega so množično zmrzovali vodomeri in vodovodni priključki pri hišah, predvsem v višjih predelih Brkinov in krajih na Zgornji Pivki, kjer so morale večkrat posredovati intervencijske službe Komune.

Gasilci so morali kar 90 krat priskočiti na pomoč

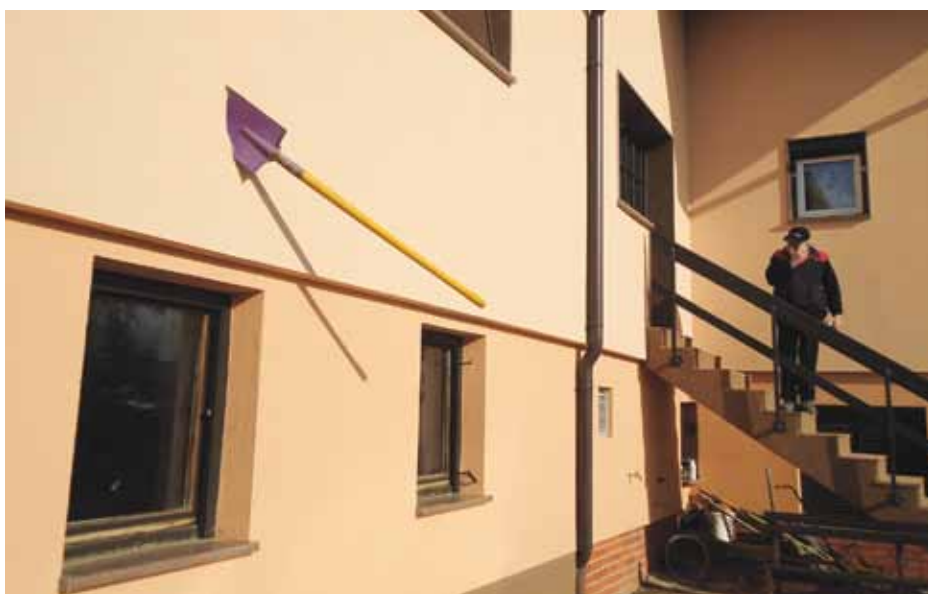

Jeklena konstrukcija, ki jo je veter kot za šalo odpihnjal iz dvorišča hiše v Ilirski Bistrici, je pod sabo pokopala eno osebo in jo hudo poškodovala

Izjemno nizke temperature so povzročile, da je zamrznila tudi reka Reka

V tem času pa je prišlo tudi do treh stavbnih požarov, ki so bili predvsem posledica izdatnega ogrevanja zaradi hudega mraza. V noči na 3. februar je zagorelo gospodarsko poslopje na Preložah, požar pa se je nato širil še na dve stanovanjski hiši. Gasilci, ki so se borili z ognjenimi zublji še v jutranjih urah, so imeli pri gašenju velike težave, saj so zaradi izjemno nizkih temperatur zamrzovale tudi cevi in gasilska oprema. Drugi požar je 6. februarja izbruhnil v počitniški hiši na Sviščakih. Kljub hitremu posredovanju gasilcev je bil objekt zaradi lesene konstrukcije povsem uničen. Nekaj dni za tem pa so gasilci posredovali še pri požaru, ki je izbruhnil v kotlovnici stanovanjske hiše v Šembijah. III

Kako močna je bila burja, priča tudi ta posnetek lopate, ki jo je burja dvignila in zarila naravnost v fasado hiše

UPRAVNA ENOTA ILIRSKA BISTRICA OBVEŠČA

Obvestilo občanom o poteku veljavnosti osebnih izkaznic in potnih listin

Že v jeseni 2010 se je pričelo daljše obdobje, v katerem izteka veljavnost večjemu številu osebnih izkaznic. Ta trend se nadaljuje tudi v leto 2012, v katerem bo potekla veljavnost približno 2.500 osebnih izkaznic in prav toliko potnih listin.

Predlagamo, da preverite veljavnost vaših osebnih identifikacijskih dokumentov in pravočasno podate vlogo za izdajo novih listin. Posebno opozarjamo vse, ki nameravate na potovanja v tujino, da si pravočasno priskrbite potrebne dokumente. Vsako leto se namreč srečujemo s primeri, ko je našim državljanom vstop na mejnem prehodu z Republiko Hrvaško zavrnjen zaradi izteka veljavnosti listin. Zakonsko je sicer predvidena možnost hitre izdelave listine v nujnih primerih, vendar pa turistična potovanja, dopusti in podobno, ne spadajo med te primere.

Vlogo za novo osebno izkaznico ali nov potni list lahko vložite na katerikoli upravni enoti, vendar pa je pričakovati porast vlog na vseh upravnih enotah. Zaradi navedenega se bo lahko tudi rok za izdelavo listin pri izdelovalcu nekoliko podaljšal.

Vlogi za izdajo osebne izkaznice ali potnega lista je potrebno priložiti eno fotografijo velikosti 3,5 x 4,5 cm, ki mora kazati državljanovo pravo podobo. Fotografija za potno listino mora ustrezati zahtevam za biometrični zajem slike. Fotografija je lahko prevzeta tudi iz sistema e-fotograf. Vloga se vloži le osebno, zanjo pa je potrebno plačati upravno takso s tiskovino in sicer za:

veljavnost listine	osebna izkaznica v EUR	potni list v EUR
3 leta za državljane stare do treh let	12,43	30,67
5 let za državljane stare od 3-18 let	14,25	34,75
10 let za državljane stare od 18-70 let	18,77	41,55
trajna veljavnost za državljane starejše od 70 let	18,77	ne obstaja

Upravna enota kot prekrškovni organ

V Uradnem listu RS št. 106/2010 je bil objavljen Zakon o motornih vozilih (v nadaljevanju: ZMV), ki se je večinoma pričel uporabljati 1. 7. 2011.

S 1. 1. 2012 se je pričela uporabljati določba 78. člena ZMV, ki določa, da je za izrekanje globe po 4. odst. 33. čl. in 2. in 5. odst. 40. čl. ZMV pristojna upravna enota.

V nadaljevanju bomo predstavili določbe ZMV, ki določajo kršitve in globe v pristojnosti upravne enote.

1. Prekršek pri spremembi lastništva vozila

Od 1. 7. 2011 podpisa prodajalca na pogodbi ni potrebno več overjati, ampak se izvede postopek identifikacije strank. Vsako prodajo vozila se evidentira v evidenci registriranih vozil, kar zagotavlja sledljivost lastništva vozila in pravno varstvo strank v postopku. Upravni delavec po predložitvi kupoprodajne pogodbe preveri, če je njena vsebina pravilno sestavljena (pravilna označba vozila z vpisano identifikacijsko številko vozila – VIN številka) ter identiteto prisotnih strank z vpogledom v identifikacijski dokument strank (ime, priimek, EMŠO in naslov). Ob vsaki spremembi lastništva se vedno najprej

izvede postopek odjave vozila, čemur sledi pravica prodajalca do vračila cestne takse za preostale polne mesece od odjave do poteka registracije. Kupec lahko registrira vozila na svoje ime šele, ko je v računalniški evidenci vozil evidentirana identifikacija obeh pogodbenih strank.

Če pri prenosu lastništva vozila novi lastnik skladno z določbo petega odstavka 40. čl. ZMV istočasno vozila ne registrira na svoje ime, **mora novi lastnik najpozneje v 15 dneh od nakupa to vozilo registrirati na svoje ime ali podati izjavo o lokaciji vozila. Kršitev te dolžnosti predstavlja prekršek**, za katerega se v skladu z osmim in devetim odstavkom 40. člena ZMV **izreče globa v znesku 250 eurov za fizične osebe, 2.000 eurov za pravne osebe in samostojne podjetnike posameznike ter 250 eurov za njuno odgovorno osebo.**

2. Prekršek zaradi prenehanja veljavnosti zavarovalne police
6. točka 2. odst. 40. čl. ZMV določa, da je **lastnik registriranega vozila dolžan vozilo odjaviti iz prometa in vrniti registrske tablice, če je med veljavnostjo prometnega dovoljenja prenehala veljati zavarovalna pogodba.**

Lastniku, ki krši navedeno določilo, upravna enota pošlje poziv, da skladno z določili sedmega odstavka 40. čl. ZMV v 15 dneh vozilo odjavi pri registracijski organizaciji in hkrati z odjavo izroči registrske tablice. Če lastnik tudi po pozivu ne izpolni svoje obveznosti, upravni organ vozilo odjavi po uradni dolžnosti in o tem obvesti pristojno policijsko postajo, ki registrske tablice odvzame z neposredno fizično prisilovitvijo na lastnikove stroške. Opustitev dolžnosti po 6. točki 2. odst. 40. čl. ZMV je **prekršek**, za katerega se skladno z osmim in devetim odstavkom 40. čl. ZMV **izreče globa v znesku 250 eurov za fizične osebe, 2.000 eurov za pravne osebe in samostojne podjetnike posameznike ter 250 eurov za njuno odgovorno osebo.**

3. Prekršek zaradi poteka veljavnosti prometnega dovoljenja
5. točka 2. odst. 40. čl. ZMV določa, da je **lastnik registriranega vozila dolžan vozilo odjaviti iz prometa in vrniti registrske tablice, če je veljavnostjo prometnega dovoljenja potekla pred več kot 30 dnevi ali pred več kot letom dni** (za mopede, motorna kolesa, motorna trikotlesa, lahka štirikotlesa, štirikotlesa, bivalna vozila, bivalne priklopnike ter starodobnike).

Lastniku, ki krši navedeno določilo, upravna enota pošlje poziv, da skladno z določili sedmega odstavka 40. čl. ZMV v 15 dneh vozilo odjavi pri registracijski organizaciji in hkrati z odjavo izroči registrske tablice. Če lastnik tudi po pozivu ne izpolni svoje obveznosti, upravni organ vozilo odjavi po uradni dolžnosti in o tem obvesti pristojno policijsko postajo, ki registrske tablice odvzame z neposredno fizično prisilovitvijo na lastnikove stroške. Opustitev dolžnosti po 5. točki 2. odst. 40. čl. ZMV je **prekršek**, za katerega se skladno z osmim in devetim odstavkom 40. čl. ZMV **izreče globa v znesku 250 eurov za fizične osebe, 2.000 eurov za pravne osebe in samostojne podjetnike posameznike ter 250 eurov za njuno odgovorno osebo.**

Iz analize v letu 2011 opravljenega dela je razvidno, da smo letu 2011 ugotovili 574 primerov (prekrškov), v katerih so bile kršene zgoraj opisane določbe. **V 518 primerih je šlo za opustitev podaljšanja veljavnosti prometnega dovoljenja, v 60 primerih pa je med veljavnostjo prometnega dovoljenja prenehala veljati zavarovalna polica.**

Zaradi navedenega in v izogib plačevanju glob vas pozivamo, da poskrbite za pravočasno registracijo oziroma odjavo vaših vozil kot tudi za izpolnitev drugih obveznosti v zvezi z udeležbo vaših vozil v cestnem prometu.

POROČILO O PITNI VODI VODOVODNIH SISTEMOV ILIRSKA BISTRICA, KNEŽAK IN PODSTENJŠEK ZA LETO 2011

Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., ima v upravljanju tri vodovodne sisteme, in sicer vodovodne sisteme Ilirska Bistrica, Knežak in Podstenjšek, ki zagotavljajo oskrbo s pitno vodo na območju občine Ilirska Bistrica, deloma pa tudi v občinah Hrpelje - Kozina in Pivka ter v sosednji državi Hrvaški.

Vodovodni sistem Podstenjšek zagotavlja pitno vodo v vseh Mereče, Podstenje, Podstenjšek, Podtabor in Šembije. Vodovodni sistem Knežak oskrbuje s pitno vodo vasi Bač, Knežak in Koritnice. Največji občinski vodovodni sistem Ilirska Bistrica pa zagotavlja pitno vodo v vseh preostalih naseljih v ilirskobistriški občini z izjemo vasi Jablanica, Kuteževo, Podgraje, Trpčane, Vrbica, Vrbovo in Zabiče, v katerih je vodooskrba zagotovljena iz lokalnih vodovodov in so v upravljanju Občine Ilirska Bistrica oz. posameznih krajevnih skupnosti.

Nadzor pitne vode poteka na dveh ravneh, ločimo notranji nadzor pitne vode in pa spremljanje stanja pitne vode oz. tako imenovani monitoring pitne vode. Notranji nadzor pitne vode mora izvajati upravljalec vodovodnega sistema, temeljiti mora na osnovah HACCP-sistema in izvajati se mora v skladu s predpisi, ki urejajo zdravstveno ustreznost živil. Nosilec monitoringa pitne vode je Ministrstvo za zdravje, v letu 2011 ga je izvajal Zavod za zdravstveno varstvo Maribor v sodelovanju z Inštitutom za varovanje zdravja RS in območnimi zavodi za zdravstveno varstvo.

Vsi tri vodovodni sistemi, ki so v upravljanju Javnega podjetja Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., so bili v letu 2011 vključeni v monitoring pitne vode. V okviru le-tega je bilo na vodovodnem sistemu Ilirska Bistrica opravljenih 21 vzorčenj in preskušanj pitne vode, od tega je bilo 5 razširjenih analiz in 16 rednih analiz. Vsi vzorci pitne vode so bili skladni z zahtevami Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 in 25/09), kar pomeni, da je bila pitna voda zdravstveno ustrežna. Na vodovodnem sistemu Knežak je bilo v letu 2011 opravljenih 5 vzorčenj in preskušanj pitne vode, in sicer 4 redne analize in 1 razširjena analiza. V enem vzorcu pitne vode so opravljene analize pokazale, da je bilo v pitni vodi povečano število mikroorganizmov pri 22 °C in pri 37 °C, kar pomeni, da je bil ta vzorec pitne vode zdravstveno neustrezen. Preostali 4 vzorci pitne vode so bili zdravstveno ustrezni. V okviru monitoringa pitne vode sta bili na vodovodnem sistemu Podstenjšek opravljeni 2 vzorčenja in preskušanja pitne vode. Opravljene redne analize so pokazale, da je bila pitna voda v obeh primerih zdravstveno ustrežna.

Na vodovodnih sistemih Ilirska Bistrica, Knežak in Podstenjšek je v skladu z določili Pravilnika o pitni vodi vzpostavljen notranji nadzor pitne vode, ki temelji na osnovah HACCP-sistema (Hazard Analysis and Critical Control Point System). Le-ta namreč omogoča identifikacijo oz. prepoznavanje, oceno, ukrepanje in nadzor nad morebitno prisotnimi dejavniki tveganja v živilih (med katere uvrščamo tudi pitno vodo), ki lahko ogrožajo zdravje človeka.

V okviru notranjega nadzora je vzorčenje in preskušanje pitne vode v letu 2011 izvajal Zavod za zdravstveno varstvo Koper. Izvedene so bile terenske meritve pitne vode ter mikrobiološka in fizikalno-kemijska preskušanja, katerih obseg izhaja iz ocene tveganja posameznega vzorčnega mesta. Vzorčna mesta so na vseh treh vodovodnih sistemih ena-

komerno razporejena po celotnem vodovodnem omrežju, kar omogoča nadzor zdravstvene ustreznosti pitne vode do končnega uporabnika.

Redna mikrobiološka in fizikalno-kemijska preskušanja so osnova za ugotovitev zdravstvene ustreznosti pitne vode. V letu 2011 je bilo v okviru notranjega nadzora na omrežju vodovodnega sistema Ilirska Bistrica opravljenih 59 vzorčenj za mikrobiološka preskušanja in 57 vzorčenj za fizikalno-kemijska preskušanja pitne vode. Vsi vzorci pitne vode so bili skladni z zahtevami Pravilnika o pitni vodi, kar pomeni, da je bila pitna voda zdravstveno ustrežna. Na omrežju vodovodnega sistema Knežak je bilo odvzetih 9 vzorcev za mikrobiološka preskušanja in 6 vzorcev za fizikalno-kemijska preskušanja. V enem vzorcu pitne vode je bila povečana motnost, ki je indikator morebitne zdravstvene neustreznosti vode, preostalih 14 vzorcev pitne vode je bilo zdravstveno ustreznih. Na omrežju vodovodnega sistema Podstenjšek je bilo odvzetih 11 vzorcev pitne vode za mikrobiološka preskušanja in 10 vzorcev za fizikalno-kemijska preskušanja. 20 vzorcev pitne vode je bilo skladnih z zahtevami Pravilnika o pitni vodi, kar pomeni, da je bila pitna voda zdravstveno ustrežna, v 1 vzorcu je bila povečana motnost.

Ob ugotovljeni povečani motnosti pitne vode na vodovodnih sistemih Knežak in Podstenjšek, do katere je prišlo zaradi obilnih padavin, so bili uvedeni ukrepi za odpravo neskladnosti. Opravljeno je bilo ponovno vzorčenje pitne vode, katerih mikrobiološka in fizikalno-kemijska preskušanja so pokazala, da je pitna voda zdravstveno ustrežna.

Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., je v skladu z usmeritvami Zdravstvenega inšpektorata RS v mesecih november in december izvajalo poostren notranji nadzor pitne vode na vodovodnih sistemih Ilirska Bistrica, Knežak in Podstenjšek. Na vseh treh vodovodnih sistemih je namreč prišlo do povečanega tveganja pri oskrbi s pitno vodo, kot posledica odlaganja digestrskega ostanka iz bioplinske naprave Ilirska Bistrica, ki je v lasti podjetja BIO FUTURA, d. o. o. Poleg rednega mesečnega vzorčenja in preskušanja pitne vode se je na vseh treh vodovodnih sistemih izvajalo vmesno, štirinajstdnevno vzorčenje in preskušanje pitne vode ter vzorčenje in preskušanje pitne vode po obilnih padavinah. Rezultati vseh preskušanj pitne vode so pokazali, da je pitna voda zdravstveno ustrežna.

Rezultati notranjega nadzora in monitoringa pitne vode na vseh treh vodovodnih sistemih kažejo na to, da so bile vzrok povečane motnosti pitne vode in povečanega števila mikroorganizmov v pitni vodi pri 22 °C in 37 °C vremenske razmere, na katere kot upravljalec vodovodnih sistemov ne moremo vplivati. Zavedamo pa se, da je potrebno, ne glede na vremenske razmere, zagotoviti še večjo stopnjo zanesljivosti in varnosti oskrbe s pitno vodo.

V prihodnje moramo veliko pozornosti nameniti ozaveščanju vsakega posameznika o odgovornem ravnanju, predvsem na vodovarstvenih območjih, ki predstavljajo vir pitne vode, če želimo, da bo tudi v bodoče po domači pipi pritekla zdravstveno ustrežna pitna voda.

Direktor:
Igor Maljevac, inž.

JAVNA OBRAVNAVA DOPOLNJENEGA OSNUTKA OPPN ZA STANOVANJSKO NASELJE TOK

Občina Ilirska Bistrica je pripravila dopolnjen osnutek občinskega podrobnega prostorskega načrta za stanovanjsko naselje Tok, ki je bil zainteresirani javnosti na vpogled med 10. januarjem in 10. februarjem letos. 25. januarja pa je bil javno predstavljen na javni razgrnitvi, kjer so občani lahko dobili tudi konkreten odgovore in podali svoja mnenja.

Z Občinskim podrobnim prostorskim načrtom za stanovanjsko naselje »Tok« v Ilirski Bistrici (v nadaljevanju OPPN) želi občina urediti območje opuščene industrijskega kompleksa nekdanje Tovarne organskih kislin. Kot je pojasnil župan **Emil Rojc**, je občina pripravila dopolnjen osnutek OPPN predvsem na željo okoliških prebivalcev, ki se niso strinjali s prvotno predvideno gostoto naseljenosti na tem območju. Nov načrt zato predvideva izgradnjo petih stanovanjskih objektov s skupno 40 stanovanji, ki so zasnovani kot vila bloki. Višina objektov je omejena na največ dve nadstropji oziroma eno nadstropje z mansardo. Na zunanjih površinah je predvidena ureditev parkirnih mest, pešpoti, površin za otroška igrala, ploščadi za druženje in predvsem zelenic. Na novo bo urejeno tudi infrastrukturo omrežje s povezovalnimi cestami, glavni prometni priključek pa je predviden na Vojkov drevored.

V OPPN Tok je predvidena tudi izgradnja otroškega vrtca s 14 oddelki, ki bi sprejel do 300 otrok. Prav gradnja vrtca na tem območju je sprožila največ dvomov in vprašanj med starši. Ravnateljica vrtca Ilirska Bistrica **Ingrid Fatur** in predstavnica sveta staršev vrtca sta izrazili zaskrbljenost zaradi morebitne prisotnosti škodljivih snovi na tem območju, kjer je nekoč delovala kemična industrija. Župan je pojasnil, da je občina že naročila analizo zemlje pri pristoj-

nem zavodu in če se bo izkazalo, da je ta kontaminirana s škodljivimi snovmi, se bo plast zemlje tudi odstranilo. Sicer pa z umestitvijo vrtca na to območje ne pričakujejo posebnih težav, saj je lokacija mirna, brez večjega prometa, v neposredni bližini pa je tudi Hrib svobode, kjer je veliko zelenih površin in možnost za sprehode.

Vendar, kot je pojasnil župan, vrtca na tem območju trenutno ne namerava jo graditi, saj bi bili stroški investicije preveliki. Ocenjujejo, da je samo za rušitev obstoječih objektov na območju Toka potrebnih dva milijona evrov, ki jih občina trenutno nima. Kot je pojasnil župan, bodo sredstva pridobivali postopoma, rezultate pa lahko pričakujemo v štirih do petih letih. Zato bodo za enkrat v OPPN Tok le rezervirali prostor za ta namen, če bi se, kot je predvideno v občinskem prostorskem načrtu, poselitev mesta širila na severnem obrobju mesta proti Šembijam in bi se povečala za 2000 prebivalcev. Nov vrtec, ki je zaradi pretesnosti in dotrajanosti obstoječe montažne stavbe trenutno nujno potreben, pa bodo

postavili v neposredni bližini OŠ Antona Žnideršiča. »Stroški gradnje vrtca na območju Toka so zaradi izgradnje nove infrastrukture, parkirišč in ostalega bistveno večji, kot če bi vrtec gradili pri OŠ Antona Žnideršiča, zato smo odločitev spremenili. Prednost te lokacije je tudi povezanost vrtca s šolo in možnost uporabe skupne kuhinje,« je pojasnil župan. Gradnja naj bi se začela še letos, občina pa bo projekt najverjetneje izpeljala v javno zasebnem partnerstvu, podobno kot gradnjo nove šole v Podgradu.

Nekaj vprašanj je bilo tudi glede objekta stare mlekarne. **Aleks Batista** je opozoril na arhitekturne posebnosti te stavbe, ki je bila tudi prva slovenska zadruga, in predlagal, da bi stavbo v celoti ohranili in zaščitili kot kulturno dediščino. Župan je pojasnil, da so v OPPN ohranili tako obstoječo upravno stavbo, v kateri se trenutno izvaja poslovna dejavnost, kot objekt stare mlekarne. Objekt stare mlekarne pa bodo evidentirali kot kulturno dediščino in ga obnovili v izobraževalne ali promocijske namene. III

10. SEJA OBČINSKEGA SVETA

Na 10. seji občinskega sveta, ki je potekala 14. 2. 2012, so svetniki sprejeli **sklep o sofinanciranju programa osebne asistence Zvezi paraplegikov Slovenije** za leto 2012 v višini 4.000 evrov, na

podlagi katerega bo dvema tetraplegikom iz naše občine omogočena praktična pomoč in oskrba na domu.

V nadaljevanju je bil sprejet **sklep o širitvi koncesije za opravljanje javne**

zdravstvene službe trem zasebnim izvajalcem fizioterapevtske dejavnosti: Dajani Frank, Ines Lenček in zasebni družbi M&R Milena Mikulin d.n.o. zaradi povečanja programa za 0,133 tima, ki

ga je sprejelo ministrstvo za zdravje in velja od 1.4.2011.

Svetniki so potrdili tudi sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o soglasju k sistematizaciji delovnih mest v enotah vrtca ter sprejeli **Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Vrtec Ilirska Bistrica**. Slednje je bilo potrebno zaradi spremembe imena vrtca, ki se v skladu s sklepom, sprejetim na 9. seji občinskega sveta, imenuje Vrtec Jožefe Maslo Ilirska Bistrica ali skrajšano Vrtec Ilirska Bistrica. V nadaljevanju so svetniki obravnavali in sprejeli **Pravilnik o financiranju šole v naravi iz proračuna Občine Ilirska Bistrica**. Občinska uprava je sprejem pravilnika predlagala zato, ker so jih šole seznanile, da se številni učenci ne udeležijo šole v naravi in ostalih aktiv-

nosti zaradi nezmožnosti financiranja stroškov. Po veljavnem pravilniku o do-deljevanju denarnih socialnih pomoči pa so bili zaradi visokih kriterijev in specifičnih okoliščin le redki upravičeni do tovrstne pomoči. Ker so v proračunu sredstva za tovrstno denarno pomoč zagotovljena, vendar ostajajo neizkoriščena, so predlagali sprejem pravilnika, s katerim bi tudi učencem iz materialno ogroženih družin omogočili enake možnosti izobraževanja.

Slediti bi morala obravnava Odloka o koncesiji za opravljanje lokalne gospodarske javne službe dobave, postavitve, vzdrževanja in izvajanja javne razsvetljave v Občini Ilirska Bistrica, vendar je bila na tem mestu seja zaradi nesklepčnosti prekinjena. S podelitvijo koncesije želi občinska uprava zmanjšati svetlobno onesnaževanje okolja, pred-

vsem pa porabo električne energije v občini. Svetniki svetniških skupin Mladi forum Šajeta, Neodvisna lista Skupaj naprej, Lista neodvisnih občanov krajevnih skupnosti in DeSUS so namreč sejo protestno zapustili, ker v gradivu ni bilo finančnega poročila. Župan je sicer pojasnil, da je nameraval to pojasniti ustno v razpravi, vendar svetnikom to ni zadoščalo in zato je župan moral sejo prekiniti.

Nadaljevanje seje je predvideno 1. marca, ko bodo svetniki poleg omenjenega odloka obravnavali še nakup poslovnega deleža v podjetju Ipil d.o.o. in kadrovske zadeve (imenovanje namestnika predsednika statutarno pravne komisije, imenovanje članov sveta območne izpostave JSKD in zamenjavo člana komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja). III

POZIV ZA VPIS V PROGRAME PREDŠOLSKE VZGOJE V ŠOLSKEM LETU 2012/13 V ENOTE VRTCEV PRI OSNOVNIH ŠOLAH V OBČINI ILIRSKA BISTRICA, V VRTEC ILIRSKA BISTRICA IN V KONCESIJSKI VRTEC ZAVOD NOTRE DAME V ILIRSKI BISTRICI

Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica,
Oddelek za družbene dejavnosti

in

Enote vrtcev pri OŠ Jelšane, OŠ Toneta Tomšiča Knežak, OŠ Podgora Kuteževo, OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad ter OŠ Rudija Mahniča Brkinca Pregarje, Vrtec Ilirska Bistrica ter koncesijski vrtec Zavod Notre dame Ilirska Bistrica, na podlagi 20. člena Zakona o vrtcih (Ur. l. RS, št. 100/05,25/08,36/10, 62/10 - ZUPJS) in sklepa Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica o organizaciji predšolske vzgoje v Občini Ilirska Bistrica, št. 602-96/2011, z dne 28.7.2011, objavljajo

za šolsko leto 2012/13 razpis prostih mest v naslednjih programih:

- CELODNEVNI PROGRAM – 9-urni program
- POLDNEVNI PROGRAM – 6-urni program

in enotah vrtcev:

1. enota vrtca pri OŠ Jelšane
2. enota vrtca pri OŠ Toneta Tomšiča Knežak
3. enota vrtca pri OŠ Podgora Kuteževo
4. enota vrtca pri OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad
5. enota vrtca pri OŠ Rudija Mahniča Brkinca Pregarje
6. Vrtec Ilirska Bistrica
7. koncesijski vrtec Zavod Notre Dame Ilirska Bistrica.

Vpis bo potekal:

od 26. marca. do 30. marca 2012,
vsak delovni dan med 09.00 in 15.00 uro,
v sredo 28. marca 2012, pa med 09.00 in 17.00 uro.

Informacije in vpisni obrazci so dosegljivi v tajništvih osnovnih šol, sedežu Vrtca Ilirska Bistrica, Vilharjeva 13/a, Ilirska Bistrica ter na sedežu Zavoda Notre Dame Ilirska Bistrica.

Naknadni vpis v oddelke predšolske vzgoje bo možen samo do izpolnitve prostih mest. V primeru, da bi vpisano število otrok presegalo prosta mesta v posamezni enoti vrtca, bodo v enote vrtca sprejeti otroci v skladu s Pravilnikom o kriterijih in postopkih za sprejem otrok v vrtece (Ur. l. RS, št. 18/11). Starše otrok posebej opozarjamo, da bo naknadni vpis možen samo izjemoma. Občina Ilirska Bistrica kot ustanoviteljica javnih zavodov lahko ne glede na razpoložljivo kapaciteto oddelkov s sklepom o organizaciji predšolske vzgoje za šolsko leto 2012/13 na podlagi dejanskega vpisa omeji ali razširi obseg in strukturo programov predšolske vzgoje, tako kvantitativno (število oddelkov), kakor tudi strukturo (dnevni in poldnevni programi), v kolikor se stanje oddelkov in vključenih otrok bistveno spremeni oz. presodi, da bi se s spremembo obsega in strukture zagotovilo bolj ekonomično izvajanje predšolske vzgoje.

Številka: 602-3/2012

Datum: 15.2.2012

Župan Občine Ilirska Bistrica
Emil Rojc

VPRAŠANJA MINISTRU ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR ZVONKU ČERNAČU

Na prvi seji odbora za infrastrukturo in prostor Državnega zbora RS, ki je potekala 7. februarja 2012, je svoje delo in program predstavil kandidat za ministra za infrastrukturo in prostor Zvone Černač in ob tem odgovarjal na vprašanja članic in članov odbora. Član omenjenega odbora je tudi poslanec iz Ilirske Bistrice Ivan Simčič (DeSUS), ki je kandidatu zastavil nekaj vprašanj in ga seznanil z nekaterimi problemi na področju infrastrukture, s katerimi se sooča ilirskobistriška občina. V nadaljevanju objavljamo vprašanja, ki jih je Ivan Simčič postavil kandidatu za ministra Zvonku Černaču, in njegove odgovore.

Ivan Simčič sprašuje

Gospod predsedujoči. Članice in člani odbora, gospod kandidat! Danes sem večkrat slišal besedo nacionalni interes, skladni razvoj, strateško načrtovanje. Gospod kandidat ve, od kod prihajam. Prihajam iz Ilirske Bistrice, ne Bohinjske in ne Slovenske Bistrice. Prihajam iz občine Ilirske Bistrice, kjer imamo pomisleke glede nacionalnega interesa in skladnega razvoja naših krajev v zadnjih 20 letih. Imam dve ponudbi oz. predloga, za katera mislim, da so lahko rešljiva v zelo kratkem času in eno vprašanje.

Prvi predlog se navezuje na točko 17.4 koalicijske pogodbe, kjer piše: skrb za okolje in partnerski odnos države z občinami in posamezniki. Kandidat verjetno pozna **problematico o selitvi pisarne geodetske uprave iz Ilirske Bistrice v Postojno**. Moja želja in predlog bi bil, da ohranimo geodetsko pisarno v Ilirski Bistrici. Do tega predloga smo upravičeni kot druga največja občina po površini v državi in dejstva, da bodo naše občanke in občani potrebovali eno dopoldne, da si pridobijo določeno dokumentacijo ali zemljiškoknjižni izpisek, zaposleni pa dan letnega dopusta. Tukaj morate imeti dejansko partnerski odnos do naših občanov. Saj bodo le-ti v še enem podrejenem položaju z ostalimi državljanji in državljankami.

Drugi predlog je pa sledeči. V koalicijski pogodbi (točka 17.3) skrbimo za celovito opravljanje z vodami in vodotoki in (17.4), ravno tako za skrb za okolje. Dnevno gre skozi dolino reke Reke, med Ilirsko Bistrico in Podgradom, 80 tovornih vozil za prevoz naftnih derivatov, ki prečkajo mejni prehod Jelšane. Predlagam, da se to problematiko uredi z dogovorom na ravni ministrstev med Republiko Hrvaško in Republiko Slovenijo.

Prvi moj predlog za dogovor je, da gredo tovorna vozila v Podgradu naravnost na mejni prehod Starod in ne v bistriško dolino, kjer sama cestna komunikacija poteka med obema akumulacijskima jezeroma in tovorna vozila prečkajo reko Reko. To bi bil predlog s področja varovanja narave oz. naravovarstveni učinek. Drugi je pa varnostni. Prevoz nevarnih snovi poteka po samem mestu in naseljih. Postavlja se vprašanje varnosti za vse udeležence v prometu posameznih naselij, ki so dnevno v nevarnosti, da se pripeti kaj neprijetnega. Z letošnjim novim šolskim letom se bo pričela rekonstrukcija osnovne šole v Podgradu. Na prej omenjeni cesti Podgrad–Ilirska Bistrica se bo z novim šolskim letom dnevno vozilo nekaj manj kot 100 šoloobveznih otrok. Predlagam in opozarjam, da omenjeno problematiko prednostno obravnavate, ker je varnost prioriteta za vse, posebno pa za mladi naraščaj v občini Ilirska Bistrica.

In še vprašanje. Danes ste večkrat omenili, da je v Sloveniji potreben čas za umestitev nekega projekta v prostor od 5 do 10 let. Avtocesta skozi našo občino se umešča že od leta 1969. V naši občini je večji del infrastrukture zgrajen v prejšnjih treh državah, ki so bile na območju naše občine. Naše občanke in občani sprašujejo, kaj lahko pričakujejo od države za kraje, ki so v recesiji že zadnjih dvajset let in ne štiri kot ostali del države.

Naši kraji so bili skozi vso zgodovino naravno zaledje Trsta in Reke. Po letu 1945 smo izgubili povezavo s Trstom, po letu 1991 pa smo izgubili za nas zelo pomembno povezavo z Reko na Hr-

vaškem. S tem je naravno zaledje izgubilo stik z gospodarskim potencialom za naše kraje. Posledice vsega, kar se je dogajalo pri nas, so vidni v demografskih kazalcih. Za ponazoritev lahko povem, da se od 5000 zaposlenih oseb vozi izven občine nekaj manj kot 4000 oseb. Kot sem danes že povedal, smo druga največja občina v državi, pa nimamo niti kvadratnega metra avtoceste. Najbližja avtocesta nam je avtocesta sosednje Hrvaške, ki je oddaljena 10 km, do naše avtoceste, ki naj bi bila vsem nam nacionalni interes, pa smo oddaljeni 35 km od središča mesta Ilirske Bistrice.

Občinski svet občine Ilirska Bistrica je sprejel predlog **umestitve avtoceste za območje naše občine**, vendar bi moralo biti ministrstvo konkretnije pri smereh za priklop na slovenski avtocestni križ. Ministrstvo je ponudilo od mejne črte občine Ilirska Bistrica sosednjim občinam Pivki, Postojni in Divači sedem variant, da se bomo čim prej ali čim pozneje zmenili ... toliko o enakomernem razvoju Slovenije. Kdaj torej lahko pričakujemo od ministrstva umestitev in priključitev avtoceste na slovenski avtocestni križ?

Zvonko Černač odgovarja

Gospod Simčič je postavil nekaj konkretnih vprašanj, nekaj tudi za razmislek. Eno izmed teh, ki se nanaša na organizacijo državne uprave in se veže konkretno na Gurs oziroma na Geodetsko upravo, je povezano tudi z drugimi okolji. Recimo kolegica bi lahko nekaj podobnega povedala za Cerknico. Storitve je treba ljudem omogočiti. Potrebno je razumeti, da ta organ Gurs se je pač obravnaval kot samostojni sistem in je iskal v teh težkih razmerah racionalizacijo v okviru svojega sistema in eden izmed načinov racionalizacije je tudi ukinjanje posameznih služb v posameznih okoljih. To filozofijo je potrebno spremeniti in povezati te službe, ki delujejo v teh okoljih z drugimi. Vi ste videli v tej koalicijski pogodbi, da je predvidena združitev katastra in zemljiške knjige. Veste, da imamo upravne enote, kjer imamo en del izredno usposobljenega uradništva, ki lahko servisira tudi te storitve, ki se trenutno odvijajo v okviru izpostave Geodetske uprave Republike Slovenije, in te stvari je treba nekako povezati, dati na mizo in urediti na tak način, da v lokalnih okoljih storitve ostanejo. Tukaj ni potrebno velikih kadrovskih resursov, potrebno pa jih je razporediti med posamezne izvajalce in v tej smeri bo šlo moje prizadevanje, v kolikor se bodo tudi ostali kolegi ministri s tem strinjali. Glede avtocestne povezave Jelšane–Divača–Postojna. Dolgo brado ima ta postopek umeščanja, mislim da je leta 1995 v dodatnem programu ta odsek našel mesto in v vseh letih se je nekako po metodi »copy paste« prenašal iz leta v leto v istem besedilu. V lanskem letu je prišlo do nekih premikov v smeri, da so to pobudo prevzeli župani s tistega območja in mislim, da to ni nič slabega. Ne glede na to da gre za državni prostorski načrt, mislim, da je prav, da se lokalno okolje aktivno vključi, in po moji oceni bo lažje priti do ustrezne rešitve, ki je po moji oceni ta, da se prioriteto zagotovijo obvoznice Ilirske Bistrice, Pivke in Postojne in vzporedno, da se poišče najbolj optimalna varianta za tisti del, ki ga je gospod Simčič omenil, in to je ta tovorni promet, ki bo po strokovnih ocenah, ne po moji oceni, postal problem v relativno kratkem času s trenutkom, ko bo Republika Hrvaška postala polnopravna članica Evropske unije. In tam je bojazen, da se bo zgodila podobna situacija, kot smo jo imeli pred leti na nekem drugem delu države. To gotovo terja proaktivno delovanje. Mislim pa, da gre zdaj zadeva v pravi smeri in, kolikor bo v moji moči, jo bomo poskusili tudi na tak način naprej peljati. Je pa gotovo realno ocenjevati, da bi ob sodelovanju vseh vpletenih lahko v tem mandatu prišli do nekega državnega prostorskega načrta za umestitev avtoceste. So pa obvoznice gotovo ena izmed stvari, ki jih je mogoče v enem delu, kar zadeva Bistrico in Pivke, umestiti prej. III

OČISTIMO SLOVENIJO 2012 - OČISTIMO NAŠO OBČINO ZA LEPŠI SVET!

Predlani je Slovenijo prevzela prava zelena mrzlica. V soboto, 17. aprila 2010, se je v največjem okoljskem projektu v zgodovini Slovenije Očistimo Slovenijo

v enem dnevu! za skupni cilj povežalo 270.000 prostovoljcev, ki so v enem samem dnevu iz narave odstranili kar 15.000 ton odpadkov.

Čiščenju Slovenije so pridružile prav vse slovenske občine. V nekaterih je udeležba dosegla skoraj polovico občanov. Akcija se je izkazala za pozitivno ne le z okoljevarstvenega, temveč tudi ekonomskega in socialnega vidika. Nastal je prvi vseslovenski register divjih odlagališč, velika odmevnost pa je pripomogla k višanju ozaveščenosti. Akcija je s svojo povezovalno noto močno vplivala na krepitev vezi med občani. Vse to viša kakovost našega življenja.

Letos je ponovno čas za akcijo!

Ekologi brez meja v sodelovanju s slovenskimi občinami in številnimi partnerji že drugič v zgodovini Slovenije organizirajo vseslovensko prostovoljsko čistilno akcijo, **Očistimo Slovenijo 2012**. Tokrat pa ne bomo čistili samo Slovenije, saj bo slovenska akcija z imenom Očistimo Slovenijo 2012 del največjega prostovoljskega projekta v zgodovini človeštva! Slovenija se namreč pridružuje globalni pobudi **World Cleanup 2012** (Očistimo svet 2012), ki bo od marca do septembra povezala več milijonov prostovoljcev v vsaj 100 državah iz celega sveta, ki bodo iz narave odstranili preko 3 milijone ton odpadkov in pomagali ustvariti svetovni register odlagališč nelegalno odloženih odpadkov. To bo prostovoljska akcija, ki bo pisala zgodovino. Podobne velike prostovoljske čistilne akcije je izvedlo še 11 držav s skupno več kot 1,5 milijona sodelujočimi prostovoljci. **Od vseh je bila Slovenija daleč najbolj uspešna.**

Dan »Č« bo tokrat nastopil **24. marca**, ko bomo prav slovenski prostovoljci prvi pričeli s planetarnim čiščenjem.

Cilji organizatorjev so v enem dnevu povezati več kot **10 % prebivalcev** Slovenije, **1000 organizacij ter posodobiti register divjih odlagališč**, predvsem pa je želja organizatorjev, da bi projekt prispeval k večji ozaveščenosti pri ravnanju z odpadki.

Bodite zraven tudi vi!

24. marca ob 9. uri zjutraj se bomo prostovoljci zbrali na zbirnih mestih po občini. Lokacija zbirnih mest bo organizirana po krajevnih skupnostih, kulturnih društvih ... tako, da se glede same organizacije obrnite na krajevno skupnost, vodjo sodelujočih društev ali pa na občinskega koordinatorskega. Vodje zbirnih mest vas bodo potem usmerile naprej. Na zbirnih mestih dobite vreče in rokavice, vendar le teh lahko zmanjka, zato je zaželeno, da s seboj prinesete rezervne rokavice, vreče za smeti in seveda kakšno orodje, ki vam bo pomagalo pri čiščenju. Zelo je zaželeno tudi, da **organizirate skupino**, ki bo čistila. Prijave zbirnih mest sprejema vaš občinski koordinatorski. Lahko tudi pomagajte pri **odvozu** odpadkov na dan akcije in seveda **razširite glas o akciji**: pošljite poziv prijateljem, znancem, sodelavcem, objavite poziv k akciji na vaši spletni strani, pridružite se Facebook skupini Ekologi brez meja ... **Preiščite vašo okolico in prijavite čim več divjih odlagališč** na spletni strani **register.očistimo.si**. Bodite aktivni! Več informacij o sami akciji

in spremljajočih dejavnostih dobite na spletni strani www.ocistimo.si

Odlaganje odpadkov na dan akcije

Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica se bo tudi v letošnjem letu aktivno vključila v akcijo Očistimo Slovenijo. Ta dan bodo prevzemali vse zbrane odpadke v Zbirnem centru v Globovniku. Vse, ki bodo ta dan pripeljali zbrane odpadke, naprošajo, da odpadke zapakirajo v vreče in jih sortirajo po vrsti odpadkov (kovine, plastika, steklenice ...), saj bo na tak način prevzem odpadkov potekal hitro in nemoteno. Vse udeležence akcije naprošajo tudi, da zbrane odpadke odlagajo v neposredni bližini ekoloških otokov v mestu in po vaseh. Za organizirane skupine lahko zagotovijo tudi kontejnerje, v katere bodo lahko odložili zbrane odpadke. Ker je kontejnerjev omejeno število, svetujejo, da čim prej pokličete in si zagotovite kontejner. JP Komunala obenem občane obvešča, da je ta akcija namenjena predvsem čiščenju naravnega okolja in ne odvozu kosovnih odpadkov iz gospodinjstev. Zbiranje in odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev bodo organizirali posebej. III

Igor Karlič
Koordinator za občino Ilirska Bistrica
Tel. št.: 040 905 356
igor.karlic@ocistimo.si

ETOLOŠKI PRISTOPI K REŠEVANJU PROBLEMA NAPADOV VOLKOV NA OVCE

Volkovi z napadi na ovce ne povzročajo le ekonomske škode, problem ima širše razsežnosti. Napadi predstavljajo hud stres za živali, tudi za tiste v čredi, ki ob napadu niso neposredno prizadete – gre torej tudi za problem dobrobiti in zaščite živali. Rejci so dolžni preprečiti mučenje živali, vendar uveljavljena ukrepa, električne ograje in ovčarski psi, tega ne omogočata v zadostni meri. Ideje, da bi rejo ovc (in koz) na področju volka zamenjali z rejo drugih vrst živali (omenjajo predvsem govedo in konje) ni sprejemljiva s strokovnega vidika. Območja bivanja volkov se v znatni meri prekrivajo s t.i. območji z omejenimi možnostmi za kmetijstvo (OMD), ki so najbolj primerna za ekstenzivno rejo živali, za kar je najbolj primerna drobnica. Poleg tega drobnica s svojim načinom paše ohranja biotsko raznolikost rastlinja na tem območju in preprečuje zaraščanje površin. Ovce in volkovi bodo zato tudi v bodoče prisiljeni bivati v istem prostoru, zato smo z vidika dobrobiti obeh vrst in ohranjanja kmetovanja na področjih volkov primorani iskati nove, bolj učinkovite metode preprečevanja napadov, ki so sprejemljivi tako za obe vrsti kot za rejce.

V ta namen se je Izobraževalno društvo Noetova šola (prvotno dejavnost, izobraževanje na področju dobrobiti živali, je razširilo na področje raziskovanja) povežalo z družbo CABWIM z Nizozemske, ki se ukvarja z reševanjem problemov z divjimi živalmi s pomočjo etoloških metod. Gre za inovativne pristope, prijazne do živali, ki upoštevajo in izkoriščajo njihove značilnosti obnašanja in sposobnosti učenja. Pristop k reševanju problemov z divjimi gosmi, ki pustošijo pašnike na Nizozemskem, je bil v l. 2011 nagrajen za inovacijo v kmetijstvu. Primerljive pristope je možno uporabiti tudi pri volkovi. Projektu sta se v nadaljevanju priključila AVALEN, Aleš Valenčič s.p. in Oddelek za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. V začetni fazi je sodelovala tudi Zveza društev rejcev drobnice Slovenije.

Projekt obsega tri faze, prva je zaključena. V prvi fazi smo na področjih volka od oktobra 2010 do februarja 2010/2011 s pomočjo obširnega vpra-

šalnika obiskali 30 rejcev z napadi volkov na ovce v obdobju 2008 - 2010 in 30 rejcev brez napadov. Iskali smo dejavnike okolja, črede in rejske prakse, ki bi lahko pripeljali do napadov. Želeli smo odgovoriti na vprašanje, zakaj na istem območju pri nekaterih rejcih volkovi napadajo ovce, pri drugih pa ne. V katerih dejavnikih se ti rejci razlikujejo? Želeli smo torej narediti posnetek stanja na terenu s pomočjo izčrpnih informacij, pridobljenih od rejcev. Da je potreba po iskanju novih metod prepoznana tudi drugje, potrjujeta financerja prve faze – provinca Limburg z Nizozemske, kjer se pripravljajo na prihod volkov (v času našega terenskega dela so bili oddaljeni le 150 km) in fundacija EuroNatur iz Nemčije, ki se z različnih vidikov ukvarja z ekološkimi vprašanji.

S primerjavo rejcev smo prišli do ugotovitev, navedenih v nadaljevanju. Navajamo samo najpomembnejše, statistično značilne razlike med skupinama rejcev. Obširnejši rezultati so objavljeni v poročilu, ki bo kmalu prevedeno v slovenščino in dosegljivo na spletni strani Noetove šole (www.noetova-sola.si). Glavne razlike med rejci z napadi volkov na ovce in rejci brez napadov:

- **Ograje.** 86 % rejcev z napadi in 33 % rejcev brez napadov uporablja električne mreže. Ta podatek nakazuje, da rejci začnejo upora-

bljati električne mreže ko se napadi enkrat začnejo, vendar z njihovo uporabo ne dosežejo ustreznega učinka. Rejci brez napadov pa pogosteje uporabljajo kombinacijo fizične in električne ograje (27 % v primerjavi s 4 % rejcev z napadi). Kombinirane ograje zahtevajo daljši skok, večja je verjetnost električnega šoka in manjša verjetnost vstopa pod ograjo ali skozi luknje v ograji. Primerjali smo tudi uporabo mrežastih ograj (ne glede na prisotnost elektrike) in žičnatih ograj med skupinama rejcev. Rejci brez napadov pogosteje uporabljajo mreže (naj bodo električne ali fizične – farmer pletivo) kot žičnate ograje. Mreže so torej same po sebi, ne glede na prisotnost elektrike, bolj učinkovita zaščita kot žičnate ograje, pri katerih je vstop lažji med žicami ali pod ograjo.

- **Uporaba psov.** Glede uporabe psov ni bilo razlike med skupinama rejcev. V obeh skupinah je imela polovica rejcev psa, večinoma dva na čredo ovc. Tudi število ubitih ovc na napad ni bilo manjše ob prisotnosti psov. Raziskave kažejo, da ima pozitiven vpliv šele prisotnost štirih ali več psov, pri manj kot štirih psih je lahko celo več napadov (njihova prisotnost lahko privablja volkove).

- **Nočno zapiranje živali in čas vodenja v nočno zavetje.** Pri rejcih brez napadov je bolj pogosto nočno zapiranje ovc v hlev ali zunanje ograde. Pri tem je pomemben tudi čas vodenja v nočno zavetje – rejci brez napadov bolj pogosto vodijo ovce v nočno zavetje pred mrakom. Ti rezultati odražajo večjo verjetnost napadov v temi. Vendar pa je imelo v naši raziskavi nočne napade samo 59 % rejcev, pri ostalih je prihajalo do napadov v mraku ali podnevi. Raziskave kažejo, da pogostost napadov podnevi lahko z leti narašča. Sprva je večja verjetnost nočnih napadov, glede na lokalne izkušnje volkov pa lahko začnejo naraščati napadi podnevi.
- **Prisotnost koz:** Rejci z napadi imajo pogostejše mešane črede s kozami. Pri

tem je lahko pomemben dejavnik dejstvo, da koze pasejo na bolj zaraščenih površinah in da gredo koze globlje v gozd, kjer je verjetnost napadov večja kot na planem. Lahko gre tudi za vpliv vonja ali načina oglašanja, ki sta vezana na smer vetra.

- **Smer vetra.** Dejansko je bila pri rejcih z napadi bolj pogosta smer vetra od pašnika proti gozdu (še posebno pri rejcih s kozami).
- **Oglašanje ovc.** Pri rejcih z napadi so bile ovce med striženjem in ponoči bolj tihe kot pri rejcih brez napadov. To obnašanje je lahko povezano s stanjem kroničnega stresa, ki ga doživljajo živali v napadenih čredah pri ponavljajočih napadih.

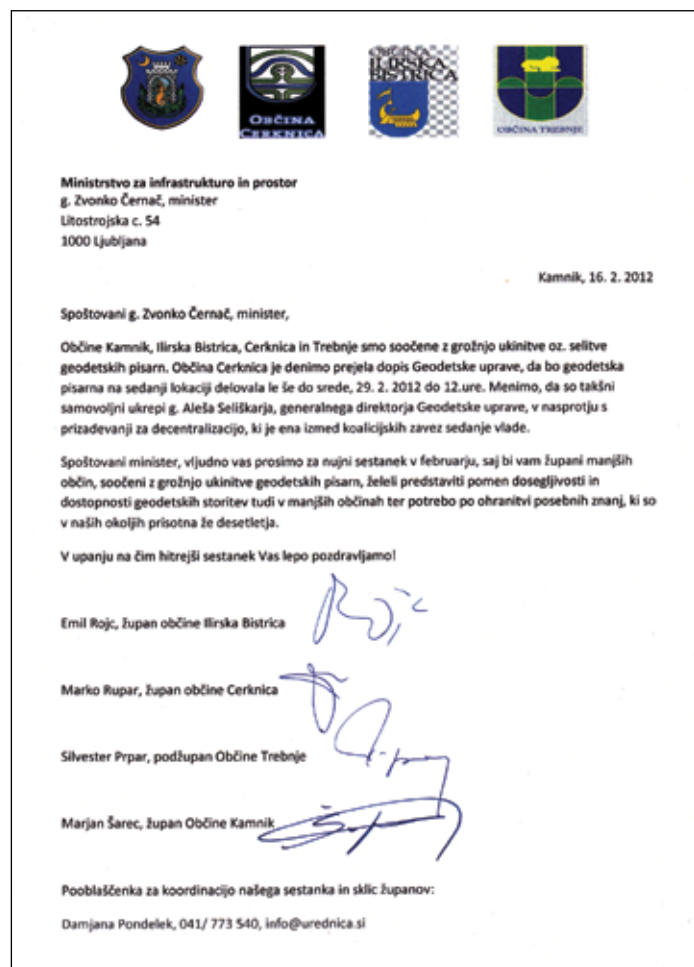
Druge faze raziskave je usmerjena na odvrčanje volkov, ki že izbirajo ovce

kot plen. Za te volkove morajo ovce postati nevaren plen. Nevaren plen pa postanejo takrat, ko je prisoten neprijeten dražljaj, ki ga neposredno povežejo s konzumacijo ovce. Trenutno smo v fazi pridobivanja dovoljenja za predhodni poskus v drugi fazi. Finančno bomo lahko pokrili še omenjeni predposkus, za nadaljevanje druge faze pa moramo še pridobiti sredstva. Tretja faza pa bo osredotočena na volkove, ki še ne prepoznavajo ovc kot plena. Združitev tehnologije, ki je že na voljo, z mehanizmi učenja pri živalih lahko prinese nove metode učinkovite in sprejemljive zaščite pred napadi. Izvedba druge in tretje faze je odvisna od uspešnosti pri pridobivanju sredstev. Pri tem podpora rejcev ni zanemarljiva. **III dr. Nataša Siard, Oddelek za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani**

GEODETSKA PISARNA ZA ENKRAT OSTAJA V ILIRSKI BISTRICI

Kot smo že poročali v prejšnjih številkah, je geodetska uprava konec lanskega leta napovedala, da bo zaradi racionalizacije poslovanja ukinila nekatere lokalne geodetske pisarne, med katerimi so tudi geodetske izpostave v občinah Ilirska Bistrica,

Cerknica, Kamnik in Trebnje. V Ilirski Bistrici so bili nad to odločitvijo ogorčeni, zato je župan **Emil Rojc** 5. decembra sklical tudi izredno sejo, na kateri so svetniki sprejel sklep, s katerim zahtevajo, da geodetska pisarna ostane v Ilirski Bistrici, v nasprotnem primeru so se za to pravico pripravljeni boriti tudi z državljansko nepokorščino. Medtem je občina zbrala tudi 2977 podpisov podpore proti ukinitvi geodetske pisarne in jih posredovala ministrstvu za okolje in prostor ter geodetski upravi. Občina Cerknica pa je medtem že prejela dopis geodetske uprave, ki navaja, da bo geodetska pisarna na sedanji lokaciji delovala le še do srede, 29.2.2012, do 12. ure. Župani občin Ilirska Bistrica, Cerknica in Kamnik, **Emil Rojc**, **Marko Rupar** in **Marjan Šarec** ter podžupan občine Trebnje **Silvester Prpar**, so nad takim ravnanjem geodetske uprave ogorčeni, zato so stopili skupaj in na ministra za infrastrukturo in prostor **Zvonka Črnača** naslovili dopis, v katerem so zapisali, »da so takšni samovoljni ukrepi **Aleša Seliškarja**, generalnega direktorja Geodetske uprave, v nasprotju s prizadevanji za decentralizacijo, ki je ena izmed koalicijskih zavez sedanje vlade«. Ministra so zaprosili tudi za sestanek, na katerem bi mu predstavili pomen dosegljivosti in dostopnosti geodetskih storitev tudi v manjših občinah ter potrebo po ohranitvi posebnih znanj, ki so v lokalnih okoljih prisotna že desetletja. Podoben dopis so naslovili tudi na predsednika odbora za infrastrukturo in prostor **Danijela Krivica** in ga prosili za sklic nujne izredne seje odbora, na katerem bi obravnavali omenjeno problematiko. Minister **Zvone Črnač** je županom na dopis že odgovoril in pojasnil, da so reorganizacijske spremembe posledica zmanjševanja stroškov javne uprave in s tem tudi geodetske uprave. Kot je zatrdil, pa bo ne glede na to »zaradi spremenjenega Zakona o vladi prišlo tudi do organizacijskih sprememb posameznih ministrstev in organov v sestavi, zato so vse organizacijske spremembe izpostav geodetske uprave začasno prekinjene«. **III**

BILI SMO NA SEJMU TURIZEM IN PROSTI ČAS

Občina Ilirska Bistrica je tudi letos sodelovala na sejmu Turizem in prosti čas, ki se je odvijal med 26. in 29. januarjem na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. V sodelovanju z Društvom za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom in turistično agencijo Autentica so predstavili naravne in turistične znamenitosti občine, ponudnike domače hrane, možnosti za izlete, rekreacijo, ogleda in podobno. »Poudarek je bil na predstavitvi enodnevni in večdnevni izletih na področju naše občine in celotnega Zelenega kraka, ki je odlična destinacija za izle-

Na ogled znamenitosti v naših krajih je vabila tudi grajska gospodična s Prema

»Šjme z Velikega Brda« so poskrbele za odlično promocijo bistrškega pustnega karnevala

tniški turizem. V LAS smo zadovoljni z odzivom, saj se je v vseh štirih dneh predstavilo kar deset ponudnikov s tega območja. Razvoj kakovostnega turizma je gotovo tudi odgovor na pot iz krize, kar dokazujejo naše turistične kmetije,« je povedal **Aleš Zidar**, strokovni vodja Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom.

V soboto, 28. 1. 2012, so halo napolnili tudi živahni zvoki harmonike in zvoncev, s katerimi so svoj prihod naznanile

»brdanske šjme«, ki so prišle predstaviti tradicionalno bistrško pustno povorko Pust je pršu 2012. »Prihajamo iz vasi Veliko Brdo. To je vasica, skrita v zadnji kot Brkinov, od Ilirske Bistrice oddaljena deset kilometrov, od hrvaške meje pa le streljaj. Naša skupina šteje 40 pustnih likov, vsi pa smo le zabave in veselja željni ljudje,« so zapisali v predstavitveni letak, ki so ga delili obiskovalcem. S svojo razigranostjo in dobro voljo vsekakor niso ostali neopaženi. III

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK

V mesecu novembru lanskega leta je v slovenskih šolah in vrtcih potekal zanimiv projekt z naslovom Tradicionalni slovenski zajtrk. Otroci so 18. novembra imeli za zajtrk na mizi kruh, maslo, med, mleko in jabolko slovenskega porekla. Namen projekta je bil predvsem v promociji lokalno pridelane hrane. Projekt je nastal na pobudo Čebelarke zveze Slovenije. Pobudo so sprejela tri ministrstva: Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za šolstvo in Ministrstvo za zdravje. V akciji je sodelovalo veliko število podjetij in posameznikov. V projektu je sodeloval tudi Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, KSS Ilirska Bistrica. Zadolženi smo bili za organizacijo zajtrka v ilirskobistrških vrtcih.

Mleko in jabolka so za vrtce nesebično podarili naši kmetje: Ivan Kastelic, Dobropolje 6, Milan, Tomažič, Dobropolje 12, Ivan Baša, Dolnji Zemon 70, Anton Urbančič, Bač 32, Franc Barba, Podbeže 6, Stanislav Novak, Dolnji Zemon 75, Bogdan Zadnik, Pregarje 65, Elvira Miše, Sabonje 9, in Matjaž Bubnič, Pregarje 63. **Za podarjene kmetijske pridelke se donatorjem iskreno zahvaljujemo.**

Svetovalke izpostave KSS Ilirska Bistrica so ob tej priložnosti za šole pripravile izobraževanje o pomenu kmetijstva.

Upamo, da omenjena akcija ne bo osamljen primer in da bomo v bodoče veliko raje kupovali hrano, ki je pridelana v našem okolju. III **Rafaela Žejn, KSS Ilirska Bistrica**

MOJSTRA V PEKI PIC

David Šlosar iz Novokračin je osvojil 2. mesto v peki pic na državnem tekmovanju

ške občine. **David Šlosar**, doma iz Novokračin, je na državnem tekmovanju v peki pic zasedel odlično 2. mesto in očaral komisijo s kombinacijo vrhunskih surovin. **Matej Hrabar** iz Kosez pa je opravil nadaljevalni tečaj za mojstra picopeka pod vodstvom priznanega italijanskega mojstra Beniamina Billialija, ki je bil nad Matejevo profesionalnostjo navdušen ter nam obljubil prijateljski obisk v piceriji Etna za izmenjavo izkušenj. Čestitamo! III

Matej Hrabar iz Kosez pa je pridobil naziv mojster picopek

V mesecu januarju sta se picopeka picerije Etna iz Divače ponovno izkazala. Oba picopeka prihajata iz IlirskoBistri-

OBVESTILO

LAS Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom vas vabi na **predavanje za turistične ponudnike** na temo dobrih in slabih praks turistične ponudbe v evropskih državah. Predavanje bo v torek, **6. marca 2012 ob 17.00 uri** v prostorih Šobčeve domačije na Kalu pri Pivki.

Predavanje bo izvedla Helena Vičič, ki je sodelovala v različnih evropskih projektih (področje upravljanja s kulturno dediščino in podobno). Predavanje je še posebej primerno za NVO-je in druge upravljavce kulturne in naravne dediščine, vsekakor pa za vse, ki bi se želeli dodatno izobraževati na področju turistične ponudbe na podeželju.

Več informacij in prijave na info@razvoj-podezelja.si ali na telefon 031 339 789.

Agrocenter ŽABOVCA

Podgrajska 14, Ilirska Bistrica; tel.št.: 05 / 71 18 180

Akcija traja od 16.2.2012 do razprodaje zalog.

**Pestra izbira
SEMENSKEGA
KROMPIRJA
po UGODNIH CENAH!**

ZGODNJE SORTE, POZNE SORTE
IN SORTE ZA BIO PRIDELAVO!

UGODNE CENE - PESTRA IZBIRA

VABILO!

**V petek, 02. 03. 2012 ob 17.00 uri
LEPO VABLJENI
v prostore Knjižnice Makse Samsa,
kjer bodo
ZARADI VELIKEGA ZANIMANJA
PONOVO POTEKALE**

**USTVARJALNE DELAVNICE
ZA IZDELAVO UMETNEGA CVETJA
IZ NOGAVIC IN ŽICE.**

Delavnico bo vodila gospa Vilma Špilar
Udeležence delavnic naprošamo, da s seboj prinesejo
škarje in klešče (pince).

SILVESTROVANJE MED SLOVENCIMI V PARIZU

V mesecu avgustu 2011, ko so se Slovenci iz Pariza srečali na premskem gradu na Premu, da bi počastili 20. obletnico samostojne Slovenije, je po zaključku uradnega dela prireditve Ansambel Lojzeta Bajca s prijatelji poskrbel za ples in zabavo zbranih gostov. Gospa Anica Vičič Stegu, predsednica Društva Slovencev v Parizu, je ob tej priložnosti članom ansambla nakazala možnost, da na silvestrski večer zaigrajo Slovincem v Parizu. Z dovoljenjem vseh odgovornih v omenjenem društvu je imel Lojze s prijatelji čast sooblikovati silvestrski večer v Slovenskem domu v Parizu.

Priprave na potovanje in na nastop so bile za nas, glasbene amaterje, velik projekt, na katerega smo se vestno pripravljali. Nismo se bali izziva, pač pa le morebitnega slabega vremena, ki bi nam lahko prekrizal načrte. No, tudi misel na dolgo vožnjo s kombijem nas je nekoliko plašila, a je pot v obe smeri potekala brez večjih težav, saj smo se po potrebi ustavili in si razgibali telo ter napolnili želodčke.

Tja in nazaj nas je vztrajno spremljal dež, del poti proti Parizu pa nas je za trenutek razveselilo obilno sneženje, a res le za trenutek, saj nam je zasnežena cesta sredi noči predstavljala veliko oviro in strah. K sreči se je vse dobro končalo.

Pariz nas je sprejel odprtih rok, a nismo natanko vedeli, kje je Slovenski dom. S pomočjo navodil gospe Anice in njenega moža Karla smo prišli do cilja. V domu, kjer smo bili nastanjeni, nas je že čakalo kosilo. Okušali smo prve francoske dobrote, ki jih je za nas pripravila gospa Angela. Pozdravil nas je tudi upravnik doma gospod Jože Mevla. Ta topel sprejem v domu nas je sprostil in prepustili smo se objemu Pariza in Parižanov. Proti večeru smo se odpeljali na nočno vožnjo po mestnih ulicah, v spremstvu predsednice društva in njenega moža. Pogled na novoletno okrašeni Pariz je bilo čudovito doživetje.

Naslednje jutro smo se, še polni vtisov, veselili ponovnega raziskovanja Pariza, saj nam je lepote prestolnice razkrila slovenska turistična vodička Barbara Hunt. Sprehod po mestu na silvestrovo nam je razkril številne lepote Pariza, ki so nas navdušile in napolnile z ustvarjalno energijo, ki smo jo še kako potrebovali v nadaljevanju dneva.

Dan se je počasi prevešal v večer in člani ansambla smo se začeli pripravljati na nastop. Preden se je začela silvestrska zabava, so člani ansambla s petjem in inštrumentalno glasbeno spremljavo sodelovali pri sveti maši v kapeli Slovenskega doma. Vodil jo je mašnik Lazarist Leopold Valant v sodelovanju z diakonom Cirilom Valantom. Ko so zadonele slovenske božične pesmi, je bilo v njih moč začutiti nostalgijo. Donele so polno in iskreno.

Po sveti maši je skrbno pripravljena silvestrska dvorana zaživela. Napolnila sta jo smeh in veselje. Ob znanih slovenskih ljudskih in drugih pesmih se je slovenskim Parižanom razcvetela slovenska duša. Tudi nekaj Francozov, ki so bili na tej zabavi, je vidno uživalo, kar nam je bilo v veliko veselje.

Organizatorji večera so poskrbeli za pester silvestrski meni, ki je nudil francosko-slovenske jedi. Prijaznost in širokosrčnost, ki so nam ju ves čas nudili v izobilju, sta imeli okus po zadovoljstvu, da smo lahko skupaj. Zakonca Anica in Karel Vičič, zakonca Ivan in Marija Penko (ki sta nas med drugim na novoletni dan povabila v svoj dom na kosilo), sponzor novoletnega slavlja Josip Kazalac iz Istre in vsi ostali, ki so se trudili, da je večer potekal v prijetnem vzdušju ob dobri hrani, zaslužijo vse pohvale. Hvala tudi gospodu Marjanu Slaviču, ki se nam je pridružil na odru s harmoniko in tako dal prisotnim možnost poslušati kvartet harmonik, ki je požel veliko bučnih aplavzov. Nazadnje hvala čisto vsem, ki so bili tam. Skupaj smo soustvarjali nepozaben silvestrski večer. Imeli smo se zelo lepo in še dolgo bomo obujali spomine na ta dogodek.

Iskreno smo hvaležni za to priložnost, ki nam je omogočila vpogled na življenje pariških Slovencev in nas obogatila s številnimi spoznanji. Težko bi izpeljali ta projekt, če nam pri tem ne bi pomagali tudi številni prijatelji. **III Lojze Bajc s prijatelji**

gsm: 041 714 394
e-mail: sibist@siol.net

SIB
INŠTALACIJE d.o.o.
www.instalacije-sib.si

Jablanica 12, 6250 Il. Bistrica
tel.: 05/ 714 85 15, fax: 05/ 714 85 16

ogrevanje * vodovod * solarni sistemi
talno gretje * klimatizacija *
toplotne črpalke * adaptacije kopalnic

ALU-TERMO OKNA, VRATA

♦ s termo členom
♦ trojno tesnjenje

ALUSLAV
www.aluslav.si
041-544-687

Slavko Smrdelj s.p.
Partizanski hrib 12
6250 Ilirska Bistrica

email: aluslav@gmail.com
fax: 059-052-741

ODPRTJE MALE DVORANE DOMA NA VIDMU POSPREMILO PREDAVANJE O FOSILNEM PLAZU

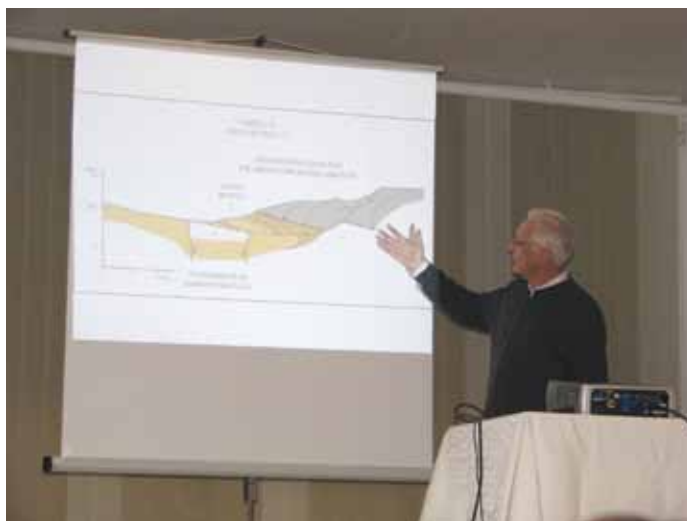

plaz mrtev in zato za prebivalce mesta ni nevaren. Več o samem plazu in njegovem nastanku si lahko vsi, ki jih ta pojav utegne zanimati, preberejo v reviji Geologija, kjer je bil lani objavljen znanstveni prispevek na to temo. Dr. Placer pa je ob tem priporočil, da bi lahko občina ta izreden naravni pojav predstavljala kot naravni spomenik, tako da bi izdali zgibanko in postavili opazovalne točke, kjer bi si obiskovalci to znamenitost lahko v živo ogledali. Zelo koristna dejavnost, ki prispeva k ohranjanju fosilnega plazu, pa je ovčereja, ki se že izvaja na tem območju, je še poudaril.

Obiskovalce sta nagovorila tudi podžupan **Vojko Tomšič** in direktorica parka Škocjanske jame **Vlasta Beltram**. Predavanje, ki ga je Občina Ilirska Bistrica pripravila v sodelovanju s Parkom Škocjanske jame, je pospremil nastop učenk Glasbene šole Ilirska Bistrica ob klavirski spremljavi **Martina Lenarčiča**. III

Uradno odprtje prenovljene male dvorane Doma na Vidmu, ki jo je Občina Ilirska Bistrica uredila ob veliki dvorani in je namenjena manjšim prireditvam, koncertom in drugim dogodkom, je pospremilo zanimivo predavanje geologa dr. Ladislava Placerja o ilirskobistriškem fosilnem plazu.

Do pomembnega geološkega odkritja fosilnega plazu je prišlo lani, ko je dr. **Ladislav Placer** s sodelavcem preučeval dolino reke Reke. »Ugotovil sem, da se nad dolino razteza ogromen plaz izrednih dimenzij in oblik, ki je zelo dobro ohranjen. To je gotovo največji fosilni plaz v Sloveniji. Domnevamo, da je star od enega do dveh milijonov let,« je pojasnil dr. Placer, ki je obliko in nastanek plazu prikazal tudi s satelitskimi posnetki in grafičnimi ponazoritvami. Plaz, ki meri 5 kubičnih kilometrov, je povzročil zdrs ob Raškem prelomu. Danes je ta fosilni

PROJEKT (NE)OBICAJNO

V knjižnici Makse Samsa sta se 26. januarja s fotografsko razstavo (Ne)običajno predstavili **Anja Čekada** in **Anja Moškon**. Mladi ustvarjalki in študentki sta se odločili za nekoliko neobičajno, vsekakor pa zelo pogumno akcijo, s katero želita preko plakatov in sloganov predstaviti življenje **Anžeta Pratnemerja**, od dne, ko je v prometni nesreči izgubil nogo. S projektom želita ozaveščati javnost o drugačnosti, vzajemni pomoči, nepredvidljivem življenju in fantu, ki mu uspešno kljubuje.

»Želeli sva poudariti, da je Anže kljub njegovi posebnosti veliko več kot samo fant s protezo. Anže je fant, ki si je z zbiranjem zamaškov kupil protezo, se kljub oviri naučil plesati s punco in fant, ki trenutno ustanavlja svoje podjetje. Anže je zgled in dokaz, da se z močno voljo lahko marsikaj doseže,« sta pojasnili avtorici in ob tem poudarili, da sta se prav z namenom po sprejemanju drugačnosti odločili, da to prikažeta takšno, kot je – včasih kruta, ampak del nas. Zato sta izstopili iz tradicionalnih okvirjev in Anžetovo »drugačnost« neposredno izpostavili, da bi tako spodbudile k sprejemanju le-te.

Na odprtju razstave se jima je pridružil tudi Anže. Odprtje sta z glasbo popestrila **Alja Boštjančič** (flavta) in **Adnan Zubčević** (kitara). III

Anja Moškon, Anže Pratnemer in Anja Čekada

TA NORČAVI PUSTNI ČAS NA VELIKI RAZSTAVI V TIVOLIJU

»Ko sem na pustno soboto leta 2011 zapuščal prijazno vasico Veliko Brdo, skrito v zadnji kot Brkinov, nedaleč od Ilirske Bistrice, ki s svojo okolico pomeni nekakšno zakladnico pustnih šeg in običajev, mi je bilo – priznam – kar malo tesno pri srcu. Tole Veliko Brdo s svojimi pustnimi običaji se mi je zdelo kot nekakšna nagrada za vsa leta, ki sem jih v pustnem času, pa pred njim in za njim, posvečal fotografiranju in zapisovanju številnih pogovorov z domačini, natančnemu branju strokovne literature in pregledovanju fotografij. Tega mi zdaj nihče ne more vzeti.«

(Primož Hieng: *Ta norčavi pustni čas*)

Na svečnico, 2. februarja 2012, ko so se po Sloveniji začele pustne norčije, so točno ob 12. uri na Jakopičevem sprehajališču v Tivoliju v Ljubljani odprli fotografsko razstavo *Ta norčavi pustni čas* fotografa in urednika Kamniških novic **Primoža Hienga** z Brezovice pri Ljubljani.

O 120 avtorjevih fotografijah velikega formata je spregovoril etnolog prof. dr. **Janez Bogataj**, ki je med drugim opozoril na umetniško in dokumentarno vrednost Hiengovega dela, in poudaril, da je fotograf zagotovo edini v Sloveniji, ki je v zadnjih desetih letih zelo temeljito spremljal in fotografsko dokumentiral pustne šege, običaje in maske po vsej Sloveniji in delno v zamejstvu. Pokrovitelj razstave, ki bo na ogled še do 1. aprila, je predsednik Republike Slovenije dr. **Danilo Türk**.

Razstavo so odprli ob glasbi zasedbe Kontrabant, predstavile pa so se tudi pustne skupine: Škoromati iz Hrušice, Liški pustjé iz Liga pri Kanalu ob Soči, Butalci iz Cerknice, pustarji iz Grgarskih Raven nad Solkanom, člani Pustne sekcije Striček z Vira pri Domžalah, Pregarske šjme iz Pregarij v Brkinih in člani KUD Vrbišče šjme iz Vrbičice pri Ilirski Bistrici.

Avtor razstave je pogosto obiskal kraje v Brkinih in ob reki Reki, saj je s skupinami vzpostavil pristen stik. Prav zato jih je želel še posebej povabiti na odprtje razstave v Tivoliju, vsi pa so se – kljub mrazu in vetrovnemu vremenu – povabilu z veseljem odzvali.

Slovenija je Evropa v malem – tako je v temeljnem delu o slovenskih pustnih šegah *Maske slovenskih pokrajin* zapisal slovenski etnolog dr. **Niko Kuret**. Zajetna knjiga s popisom

Avtor razstave Primož Hieng (foto: Helena Plahuta)

pustnih mask, šeg in običajev je izšla že leta 1984. Kuretovo vodilo je bilo tudi vodilo fotografa in publicista Primoža Hienga, ko je začel z načrtnim raziskovanjem ter dokumentarnim in umetniškim fotografskim zapisovanjem pustnih šeg od zahoda do vzhoda in od severa do juga Slovenije.

Najbolj pomembna ugotovitev: pustne običaje ohranjajo v številnih slovenskih vaseh, zaselkih, krajih in mestih. Ne le to, pojavljajo se nove pustne skupine, ki iščejo svojo tradicijo v pustnih šegah svojih prednikov, razvijajo se pustni karnevali, predvsem pa oživljajo pustno tradicijo tam, kjer je morda odšla že v pozabo. In kar je najpomembnejše, še tako skriti pustni običaji so tudi z načrtnim delom in raziskovanjem fotografa in publicista Primoža Hienga postali znani širši javnosti.

Svoje pomembno poslanstvo so opravili tudi mediji, ne nazadnje tudi avtorjeva monografija *Ta norčavi pustni čas*, ki je nastajala dobro desetletje in je izšla novembra 2011. V knjigi je avtor kar precej prostora namenil tudi predstavitvi pustnih običajev iz okolice Ilirske Bistrice. Predstavljeni so škoromati iz Hrušice, *pregarske šjme*, *vrbišče šjme* iz Vrbičice, *podstenjski fehtarji*, *šjme* iz Vrbovega in *brdanske šjme* z Velikega Brda. Posebno bogastvo knjige so številne Hiengove fotografije mask, ki so, kot navaja dr. **Aleš Gačnik**, »poučno in enkratno soočenje s tradicionalno pustno kulturo na Slovenskem«.

Avtor razstave je lani prejel Murkovo listino za desetletno fotografsko dokumentiranje ter opisovanje pustnih šeg in navad v Sloveniji. III

Odprtje razstave so popestrile tudi bistriške šjme – na fotografiji *Vrbišče šjme* (foto: Vido Repanšek)

POMEMBNO OBVESTILO

Vnos vlog za neposredna plačila za leto 2012 se je začel 27. 2. 2012 in bo trajal do 7. 5. 2012.

Kmetovalce obveščamo, da v letošnjem letu ne bodo prejeli predhodno tiskanih obrazcev z Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Za vnos vlog se morate naročiti na KGZS KGZ Nova Gorica, KSS Ilirska Bistrica na tel. št.: 7100 261 ali 7100 260.

KSS Ilirska Bistrica

NAJ TV GALEJA POSTANE VAŠA NAJBOLJŠA DRUŽBA

OGLEJTE SI NAŠE NOVE VSEBINE

TV Galeja je v mesecu februarju prisostvovala aktualnemu dogajanju v naši občini. Na našem programu ste si imeli možnost ogledati:

- posnetke pustnega utripa in tradicionalne pustne povorke v Ilirski Bistrici
- pustno obarvano kuharsko oddajo
- novo, kmetijsko ekološko obarvano oddajo Podeželje med Snežnikom in Nanosom
- prenose košarkarskih tekem
- posnetke kulturnih prireditev in ostalo

SPREMLJAJTE NAŠ SPORED IN NE ZAMUDITE DNEVNO SVEŽIH PRISPEVKOV

Ekipa TV Galeje za vas tedensko pripravlja aktualen spored. Dnevno se na sporedu zvrsti najmanj ena novost, **zatorej**

Na TV Galeja si lahko ogledate tudi posnetke košarkarskih tekem

poiščite napovednik prispevkov na naši spletni strani www.galeja.tv ter na video-straneh, ki jih tekom dneva predvajamo na našem programu. Prepričajte se, da smo prisotni tam, kjer se kaj zanimivega dogaja.

POSKRBITE, DA BOMO VIDNI TUDI PRI VAS DOMA

Zaženite samodejno iskanje (automatic scan/search) na vašem TV aparatu ali ročno iskanje na frekvenci 666.000 KHz

oz. kanalu 45. Ker TV Galeja oddaja v zraku digitalno je potrebna strešna ali sobna antena usmerjena proti Pregarjam in digitalni TV aparat oz. kompatibilen DVB-T pretvornik za MPEG4 standard. Za vse informacije glede nastavitve TV Galeja na vašem televizijskem sprejemniku in za tehnično pomoč se lahko obrnete na: **070/844-522** ali **primoz.gardelin@gmail.com** (tehnični direktor, Primož Gardelin).

SOOBLIKUJTE NAŠ PROGRAM

Ustvarjalci televizijskega programa TV GALEJA si želimo, da bi bil program zasnovan po vaših pričakovanjih in željah. Cenimo vaše mnenje in predloge, zatorej vas vabimo k sodelovanju. Vsebine TV GALEJA lahko sooblikujete in nadgradite na kaj nekaj načinov...

1. **Pošljite nam svoje STARE FOTOGRAFIJE O DOMAČIH KRAJIH.**
2. **Prispevajte svoje STARE POSNETKE.** Vaš posnetek bomo pogledali in če bo zanimiv za širše občinstvo ga tudi predvajali na TV Galeja
3. **Izrazite svoje želje, napotke, mnenja.** Povejte nam torej svoje mnenje in želje, kaj vas moti, kaj vam je všeč, kaj bi spremenili in kaj bi nam predlagali.

Vaših odzivov in sodelovanja bomo izjemno veseli, saj si želimo stika s svojimi gledalci.

Družite se z nami in sooblikujte naš program!

Pišite nam na **urednistvo@galeja.tv**

ali pokličite na **031/649-277**.

Ekipa TV Galeja

ŠKOROMATI V BRKINIH

Kozinska knjižnica je na januarski prireditvi gostila **Romea Volka**, glasbenika, likovnika in etnologa iz Ilirske Bistrice, ki o brkinskih škoromatih nedvomno ve veliko. Z Romeom se je pogovarjal **Danijel Cek**, novinar Primorskih novic, tudi sam v pustnem času škoromat. Za glasbeni vložek je poskrbel **Aleks Gerlica**, ki razposajene škoromate spremlja po domači vasi s harmoniko.

Z izrazom *škoromati* se označuje številne pustne šeme v Podgradu, Hrušici, Javorju, Podbežah, Obrovu in ostalih brkinskih vaseh. Ponekod pristni, ponekod iz pozabe vrnjeni, slavijo kult plodnosti in kult prednikov; da bi pa preganjali zimo, pravi Volk, je bolj moderna *floskula*, za katero sam ne stoji. Kot zanimiva dediščina poganske preteklosti so škoromati opozorilo, da je človek hote ali nehote še vedno odvisen od narave, njenih časov, pojavov, navsezadnje njene prvobitne divjine in različnega vraževerja.

V pisnih virih so škoromati omenjeni februarja 1340 v mestnem magistratu v Čedadu v Furlaniji kot prvi med danes znanimi maskami na Slovenskem s prepovedjo oblačenja v obleko *scaramatta*. Beseda bi naj bila nemškega izvora (sharwachter) in pomeni četrtega stražarja. Šlo je za masko s širokim črnim plaščem, pod katerega se je dalo skriti orožje ali karkoli – zato so jo oblasti prepovedale. Prepovedi so se v Brkinah držali stoletja pri vseh kasnejših gospodarjih. Škopit, ali tudi kleščar (rezar, kastrator), je le eden izmed škoromatov, predvsem otrokom najbolj grozljiv, ki se lahko ponaša kot edinstvena maska na svetu. Na glavi nosi širok klobuk, obraz si namaže s sajami, ima bele zobe, na obodu klobuka pa nosi kragulja ali vrano. Oblečen v dolg črn plašč, prepasan z verigo in zvoncem, z velikimi lesenimi kleščami lovi svoje žrtve, da jih nato namaže s sajami in tako zagotovi plodnost, rodnost in rast.

Škoromatija je več ali manj domena fan-tovske družbe, ki se navadno na štefanovo dogovori o podrobnostih škoromatenja. Poleg škopita so znani škoromati še zgončarji, poberin, cunjar, ta debeli, kosec, ta grdi idr. Več o brkinskih škoromatih si lahko preberete v knjigah *Človek z masko* (Božato, Bogataj) in *Maske slovenskih pokrajin* (Kuret). **III Patricija Dodič**

Uspešen zaključek humanitarne akcije zbiranja sredstev za Žigo Kreblja ŽIGA BO DOBIL DVIGALO

Februarja se je uspešno zaključila humanitarna akcija zbiranja sredstev za nakup in montažo hišnega dvigala za sedemletnega **Žigo Kreblja**, ki že od malih nog boleha za mišično distrofijo.

Akcija je bila zelo odmevna, saj sta se pri zbiranju sredstev aktivirala Društvo prijateljev mladine in skupina Nove ideje, pomagali pa so tudi številni posamezniki. Pomoč je ponudil tudi domači košarkarski klub Plama pur, ki je izkupiček od pobrane vstopnine na eni od tekem v celoti namenil za Žigo.

Akcija zbiranja sredstev za nakup dvigala se je pričela jeseni, ko sta se obupana starša malega Žige obrnila na skupino Nove ideje in Društvo prijateljev mladine, saj bi sama zelo težko zbrala 20.000 evrov, kolikor je potrebno odšteti za nakup in montažo dvigala, ki bo dečku močno olajšalo življenje. »V začetku je bil odziv skromen. Po dobrodelni tržnici sredi decembra pa se je na račun društva začelo stekati vedno več sredstev. Z novim letom sem ugotovila, da so bili ljudje v decembru res odprtih src, saj so nakazali preko 5000 evrov. V glavnem so se odzivali posamezniki - domačini in od drugod, pa tudi mnoge domače delovne organizacije, osnovne šole in gimnazija,« je pojasnila predsednica bistriškega Društva prijateljev mladine **Darinka Dekleva**. Nakazila so zbira-

Člani Košarkarskega kluba Plama pur z Žigo Krebljem

li tudi na Žiginem osebnem računu in na računu Društva ditrofikov Slovenije. Tako se je konec januarja nateklo dovolj sredstev za nakup dvigala.

Da je akcija zbiranja sredstev uspešno zaključena, so organizatorji naznanili v polčasu košarkarske tekme, na kateri je nastopil domači KK Plama pur, ki se je tudi vključil v zbiranje sredstev. V imenu kluba je družini Kreblj simbolični ček z zbranimi sredstvi (435 evrov)

izročil predsednik **Bojan Gorjanc**, Darinka Dekleva pa je pojasnila potek zbiranja sredstev. Dečkov oče **Darjo** se je ob tem zahvalil vsem, ki so darovali sredstva in kakorkoli pomagali pri zbiranju, in napovedal, da bodo dvigalo v domači hiši postavili spomladi. Pri montaži dvigala jim je pomoč ponudilo **podjetje Frank** iz Gornje Bitnje, ki bo brezplačno izdelalo in montiralo nosilce dvigala. III

NAUČITE SE PLESATI ...

Da v Smrjeh zoriijo najboljše, najlepše in najslajše »čjšpe« v Brkinih, sem se imel čast prepričati v svojih mladih letih. A pozneje, ko me je glasbena pot zanesla tudi malo naprej po širnem svetu, sem spoznal, da tudi v okoliških krajih rastejo take, da bi jih človek »tri dni gledal, ne da bi spal ali vprašal za jesti in piti«. Malo višje na svežem zraku, tam, kjer skoraj greha več ni, leži prijazna vasica Javorje, v njej pa prebiva večkratna državna in tudi evropska prvakinja na diatonični harmoniki Teja Ljubič. Svoje znanje in hitre prste je vsa leta urila pri Denisu Novatu, je pa drugače tudi pravnica, tako da kar se da uspešno krmari svoje življenjske ambicije med poklicne in glasbene čeri.

Na Tejo me vežejo lepi spomini še z začetka moje glasbene kariere, saj me je že leta 2007 spremljala na festivalu Slovenska polka in valček, kjer je bila tedaj prvič javno izvajana sedaj vsem dobro znana skladba Debeluška. Seveda pa tudi Teja piše svojo glasbeno pot in ravno za ta namen sem ji nekoč tudi napisal nekaj besedil skladbic, ki so luč sveta ugledale pred kratkim na njeni prvi zgoščenki, ki nosi naslov Prvih 10. Čestitke ob tej priliki tudi z moje strani in še mnogo let uspešnega »pritiskanja bitonov na frajtonu« ji želim! Vse skladbice so posnete v studiu Burja in v studiu Zlati zvoki, v eni še prav

posebej hudomušni pa nam postavna harmonikašica Teja pravi ... III M.V.

NAUČITE SE PLESATI

(J. Rednak, M. Vrh, J. Rednak)

*En korak in že se smeje fantu zbrana družba vsa,
saj je prava res neroda, le po nogah on »taca«,
prste kmalu imam rdeče, lice mi močno zardi,
pete vse bom polomila, »križ« pošteno me boli.
Hitro drugega si izberem, ki lepo me bo vrtel.
Ta pa raje bo sameval in ob šanku obvisel.
Naučite se plesati, prav pošteno prav vsi,
da ne bo se treba bati, ko prižgejo se luči.
Punce pač smo vse enake, vsaka eno si želi,
da jo fantič mlad, postaven, po plesišču zavrti.
Saj ni važno, če je polka, hitra in navihana,
morda valček bolj počasen, da se vmes lahko kramlja.
Treba se je znat' vrteti, vse do belega je dne.
A potem lahko prišepneš, druge skrite želje vse ...*

URADNE OBJAVE

OBČINE ILIRSKA BISTRICA

št. 1 II leto 5
Ilirska Bistrica,
02. 03. 2012

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/2007 – UPB2, 76/2008, 79/2009, 51/2010) in 16. člena Statuta Občine Ilirska Bistrica (Uradne objave Primorskih novic, št. 18/95, 18/97, 30/98, 4/08, Uradni list RS, št. 31/99 in Uradne objave časopisa Snežnik, št. 4, 30.6.2006) je Občinski svet Občine Ilirska Bistrica na svoji 10. seji, dne 14.02.2012 sprejel

PRAVILNIK O FINANCIRANJU ŠOLE V NARAVI IZ PRORAČUNA OBČINE ILIRSKA BISTRICA

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem pravilnikom se določajo kriteriji in postopek dodelitve sredstev za sofinanciranje in subvencioniranje šole v naravi iz proračuna Občine Ilirska Bistrica.

2. člen

V skladu z določili tega pravilnika šola v naravi pomeni organizirano obliko vzgojno-izobraževalnega dela, ki sodi v razširjeni program osnovne šole in poteka strnjeno več dni v času pouka ter se izvaja izven prostora šole (plavalni tečaji, šole v naravi, letovanja,...). Kot šola v naravi se v smislu subvencioniranja štejejo tudi letovanja otrok iz socialno ogroženih družin in otrok z zdravstvenimi indikacijami.

3. člen

Sredstva za sofinanciranje in subvencioniranje šole v naravi (v nadaljevanju: denarna pomoč) se zagotovijo z vsakoletnim proračunom Občine Ilirska Bistrica.

4. člen

Denarna pomoč je namenjena znižanju prispevka učenca za šolo v naravi, ki ga določi šola v skladu z veljavnimi predpisi s področja vzgoje in izobraževanja. Denarna pomoč se ne dodeljuje za šole v naravi, ki so sofinancirane in subvencionirane iz državnega proračuna oziroma s strani Ministrstva za šolstvo in šport.

II. UPRAVIČENCI

5. člen

Do denarne pomoči za šolo v naravi so upravičeni učenci, ki obiskujejo osnovno šolo v občini Ilirska Bistrica in ki v občini Ilirska Bistrica stalno ali začasno prebivajo. Do nje so upravičeni tudi učenci s stalnim prebivališčem v občini Ilirska Bistrica, ki osnovno šolo obiskujejo izven občine Ilirska Bistrica, v kolikor je niso prejeli v drugi občini.

III. SOFINANCIRANJE ŠOLE V NARAVI

6. člen

Iz občinskega proračuna se letno zagotavljajo sredstva za sofinanciranje šole v naravi eni generaciji učencev. Praviloma je to zimsko šola v naravi. Sredstva za sofinanciranje se zagotavljajo v enaki višini, kot jih za sofinanciranje šole v naravi zagotavlja Ministrstvo za šolstvo in šport.

7. člen

Sredstva za sofinanciranje šole v naravi se organizatorju – osnovni šoli izplačujejo v skladu z vsakoletno pogodbo o financiranju dejavnosti javnega zavoda, in sicer po dejanskem številu učencev, ki obiskujejo posamezni razred, ki se udeležuje sofinancirane šole v naravi na podlagi učnega načrta šole.

IV. SUBVENCIONIRANJE ŠOLE V NARAVI

8. člen

Subvencija je namenjena učencem, ki zaradi socialnega položaja ne morejo v celoti plačati prispevka za šolo v naravi.

9. člen

Višina subvencije za posameznega učenca se določi v deležu od višine prispevka učenca za šolo v naravi in lahko znaša največ 100 % prispevka posameznega učenca za šolo v naravi. Kriterij za določitev višine subvencije je dohodkovni razred v katerega je uvrščena družina učenca, določen glede na povprečni mesečni dohodek na osebo v deležu (%) od neto povprečne plače, ki je razviden iz odločbe o upravičenosti do otroškega dodatka. Upošteva se dohodkovni razred iz zadnje izdane oz. veljavne odločbe.

Do subvencije so upravičeni učenci za katere je iz odločbe o upravičenosti do otroškega dodatka razvidno, da je družina uvrščena v dohodkovni razred, v katerem je povprečni mesečni dohodek na osebo enak ali nižji od 42 % neto povprečne plače.

Višina subvencije se določi v skladu s spodnjo tabelo:

Dohodkovni razred	povprečni mesečni dohodek na osebo v % od neto povprečne plače	Višina subvencije (v % od prispevka učenca za šolo v naravi)
1	do 18%	100 %
2	nad 18 do 30%	75%
3	nad 30 do 36%	50%
4	nad 36 do 42 %	25%

10. člen

Ne glede na kriterije navedene v prejšnjem členu se pri odločanju o dodelitvi subvencije za šolo v naravi, glede na trenutno

stanje v družini, upoštevajo tudi naslednji posebni pogoji oziroma specifične okoliščine:

Prejemanje denarne socialne pomoči po predpisih o socialnem varstvu:

V primeru, da družina učenca prejema redno denarno socialno pomoč po predpisih o socialnem varstvu, je učenec upravičen do 100% subvencije za udeležbo v šoli v naravi. Upravičenost do denarne socialne pomoči je razvidna iz odločbe, ki jo izda pristojni center za socialno delo.

Brezposelnost enega ali obeh staršev:

Brezposelnost staršev se ugotavlja na podlagi potrdila, ki ga izda Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. V primeru, ko najmanj eden izmed staršev pridobi status brezposelne osebe v obdobju do 3 mesecev pred oddajo vloge za subvencijo šole v naravi in ni upravičen do nadomestila za brezposelnost, je učenec upravičen do 100 % subvencije, če je družina uvrščena v dohodkovni razred v katerem znaša povprečni mesečni dohodek na osebo nad 42% do 53% neto povprečne plače in jim subvencija po osnovni lestvici iz 9. člena ne bi pripadala.

Dolgotrajna bolezen v družini:

Dolgotrajna bolezen v družini se ugotavlja na podlagi zdravniškega potrdila, ki ga izda osebni ali imenovani zdravnik ali specialist ali zdravniška komisija. Za dolgotrajno bolezen se šteje bolezen, ki v trenutku oddaje vloge traja več kot tri mesece. Višina subvencije znaša v tem primeru 50 % v kolikor je družina uvrščena v dohodkovni razred v katerem povprečni mesečni dohodek na osebo presega 42 % neto povprečne plače.

Dvojčki v družini:

V primeru, da se iste šole v naravi udeležujejo dvojčki in je družina uvrščena v dohodkovni razred v katerem povprečni mesečni dohodek na osebo ne presega 53 % neto povprečne plače, je eden izmed dvojčkov upravičen do 100 % subvencije, za drugega se subvencija določi v skladu z lestvico iz 9. člena.

Večje število udeležencev iz iste družine:

V primeru, ko se v istem šolskem letu šole v naravi udeležita dva ali več otrok iz iste družine so do 25 % subvencije upravičeni vsi udeleženci, v kolikor je družina uvrščena v dohodkovni razred v katerem znaša povprečni mesečni dohodek na osebo nad 42 do 53 % neto povprečne plače in jim subvencija po osnovni lestvici iz 9. člena ne bi pripadala.

Dolgotrajnejši socialni problemi in druge specifikke v družini:

Med dolgotrajnejše socialne probleme in druge specifikke v družini sodijo predvsem dolgotrajna brezposelnost staršev, nesreče in podobne okoliščine, smrt v družini, samohranilstvo, rejništvo ipd. Kot druge specifikke v družini se štejejo tudi trenutna materialna stiska, otroci brez državljanstva, družina z večjim številom nepreskrbljenih otrok ipd. Dolgotrajnejši socialni problemi in druge specifikke v družini se kot podlaga za odločitev o dodelitvi subvencije upoštevajo le na podlagi pisnega mnenja pristojnega centra za socialno delo. V kolikor družina presega dohodkovni razred v katerem je povprečni mesečni dohodek na osebo višji od 42 % neto povprečne plače je na podlagi mnenja pristojnega centra za socialno delo učenec upravičen do 50 % subvencije.

V. POSTOPEK UVELJAVLJANA SUBVENCije

11. člen

Vlogo za dodelitev subvencije vložijo starši ali zakoniti zastopnik učenca pri šolski svetovalni službi najkasneje en mesec pred predvideno šolo v naravi. Vloga se odda na predpisanem obrazcu, ki ga pripravijo svetovalne delavke v sodelovanju s pristojno službo občinske uprave. Vlagatelj jo pridobi pri šolski svetovalni službi.

Vlogi za dodelitev sredstev za subvencioniranje udeležbe šole v naravi se zaradi hitrejšega postopka lahko priložijo naslednje fotokopije dokumentov:

- odločba iz katere je razvidna upravičenost do otroškega dodatka,
- odločba o prejemanju socialne pomoči po predpisih o socialnem varstvu izdana s strani pristojnega centra za socialno delo, v kolikor družina prejema denarno pomoč,
- potrdilo o brezposelnosti izdano s strani Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, v kolikor je kateri od staršev brezposeln,
- potrdilo o zdravstvenem stanju izdano s strani osebnega zdravnika ali specialista ali zdravniške komisije, v kolikor gre za dolgotrajnejšo bolezen v družini.

Mnenje pristojnega centra za socialno delo pridobi šolska svetovalna delavka, ki vodi postopek v primeru, ko so v vlogi navedeni socialni problemi oziroma druge specifične okoliščine. O upravičenosti učenca do subvencioniranja šole v naravi se odloča v skladu z določbami zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

Postopek pred izdajo odločbe, s katerim se odloči o pravici do subvencioniranja šole v naravi, vodi šolska svetovalna delavka.

12. člen

Vloga za dodelitev sredstev za subvencioniranje šole v naravi (v nadaljevanju vloga) mora biti razumljiva in mora obsegati vse potrebno za njeno obravnavo. K vlogi ni potrebno prilagati potrdil, izpiskov in drugih podatkov o dejstvih, ki jih vodijo upravni in drugi državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil in jih je možno pridobiti iz uradnih evidenc.

Po prejemu vloge šolska svetovalna delavka najprej ugotovi ali je vloga popolna in razumljiva.

V primeru, da je vloga nepopolna ali nerazumljiva mora šolska svetovalna delavka v roku petih delovnih dni zahtevati od vložnika, da pomanjkljivosti odpravi.

Zahteva oziroma dopis za odpravo pomanjkljivosti se pošlje vložniku. V zahtevi oziroma dopisu se določi rok, v katerem mora vložnik odpraviti pomanjkljivosti vloge, ki praviloma ni daljši od 8 dni.

Če vložnik v določenem roku pomanjkljivosti ne odpravi, se vloga s sklepom zavrže. Zoper sklep o zavržbi vloge je dovoljena pritožba.

Pred odločitvijo o upravičenosti učenca do subvencionirane šole o naravi in o višini subvencije je potrebno ugotoviti vsa dejstva in okoliščine, ki so za odločitev pomembne.

13. člen

O upravičenosti učenca do subvencionirane šole v naravi in o višini subvencije, na podlagi dejstev ugotovljenih v postopku,

odloči ravnatelj z odločbo, v roku 30 dni od dneva prejema vloge.

Odločba se izda pisno in mora obsegati: uvod, naziv, izrek, obrazložitev, pouk o pravnem sredstvu. Odločbo podpiše ravnatelj šole in šolska svetovalna delavka, ki je vodila postopek. Vložniku se odločba vroči v izvirniku.

Na odločbo, s katero se odloči o dodelitvi in višini subvencije za šolo v naravi ali o zavrnitvi vloge je dovoljena pritožba v roku 15 dni od dneva prejema. Pritožba se vloži na naslov osnovne šole, ki je odločbo izdala in sicer pisno po pošti ali ustno pri šolski svetovalni delavki.

O pritožbi odloča pritožbena komisija, ki jo imenuje Svet zavoda. Komisija šteje pet članov. V primeru, da je pritožba prepozna ali jo je vložila neupravičena oseba, pritožbena komisija pritožbo s sklepom zavrže.

Če pritožbene komisija pritožbe ne zavrže jo vzame v reševanje. V postopku reševanja pritožbe pritožbena komisija preizkusi odločbo in na podlagi ugotovljenih dejstev odloči o pritožbi z večino glasov vseh članov. Pri odločanju morajo biti prisotni vsi člani komisije.

Pritožbena komisija lahko pritožbo zavrne, odločbo v celoti ali delno odpravi ali jo spremeni ali jo izreče za nično. O rešitvi pritožbe komisija odloči z odločbo, ki mora biti izdana in vročena vložniku pritožbe najpozneje v dveh mesecih od dneva, ko je pritožbena komisija prejela pritožbo.

Odločitev pritožbene komisije je dokončna.

14. člen

Sredstva za subvencije šole v naravi se iz občinskega proračuna izplačujejo na podlagi zahtevka šole, ki je šolo v naravi organizirala in izvedla. Zahtevak mora vsebovati seznam udeležencev šole v naravi ter znesek subvencije za posameznega udeleženca. Iz zahtevka mora biti razvidna končna cena oz. višina prispevka učenca za šolo v naravi. Zahtevku morajo biti priložene kopije izdanih odločb o upravičenosti do subvencije za šolo v naravi.

15. člen

Določbe pravilnika, ki se nanašajo na vodenje postopkov za ugotavljanje upravičenosti do subvencije za šolo v naravi v osnovnih šolah se smiselno uporabljajo tudi pri postopku dodeljevanja subvencij za letovanja otrok iz socialno ogroženih družin in otrok z zdravstvenimi indikacijami.

VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

16. člen

Postopki za dodeljevanje denarne pomoči namenjene doplačilu šole v naravi, za katere je bila vloga oddana na podlagi Pravilnika o dodeljevanju denarnih socialnih pomoči v Občini Ilirska Bistrica (Uradni list RS, št. 51/08, Bistriški odmevi št. 9, z dne 27.02.2009) pred uveljavitvijo tega pravilnika se dokončajo v skladu z določili Pravilnika o dodeljevanju denarnih socialnih pomoči v Občini Ilirska Bistrica (Uradni list RS, št. 51/08, Bistriški odmevi št. 9, z dne 27.02.2009).

17. člen

Z uveljavitvijo tega pravilnika prenehajo v Pravilniku o dodeljevanju denarnih socialnih pomoči v Občini Ilirska Bistrica (Uradni list RS, št. 51/08, Bistriški odmevi št. 9, z dne 27.02.2009) veljati:

- prva in druga alineja 4. člena,
- prva alineja prvega in prva alineja drugega odstavka 8. člena,
- tretji odstavek 10. člena,
- besedilo: »ali pri strokovnem delavcu osnovne šole v primeru uveljavljanja denarne pomoči za dejavnosti opredeljene v prvi alineji 4. člena tega pravilnika«, navedeno v prvem odstavku 14. člena,
- tretji in četrti odstavek 14. člena,
- besedilo Vloge za dodelitev enkratne denarne socialne pomoči, ki je priloga Pravilnika o dodeljevanju denarnih socialnih pomoči v Občini Ilirska Bistrica (Uradni list RS, št. 51/08, Bistriški odmevi št. 9, z dne 27.02.2009) in sicer točki a in b prvega odstavka 2. točke.

18. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah Občine Ilirska Bistrica v glasilu Bistriški odmevi.

Številka: 007-1/2012

Datum: 14.02.2012

Župan
Občine Ilirska Bistrica
Emil Rojc

BISTRIČANI SPET NA PARTIZANSKIH SMUČINAH

Šestnajstčlanska ekipa članov ZZB za vrednote NOB Ilirska Bistrica je tudi letos – že trinajstič – uspešno nastopila na 35. spominskih tekmah »Partizanske smučine Cerkno-45«. Letos so se nam pridružili še trije novi tekmovalci, tako da smo vse močnejši. In ne boste verjeli! Tudi letos, kot že vrsto let, smo bili najboljši. Tekmovali smo v štirih kategorijah in od skupno dvanajstih prismočali sedem medalj – po dve zlati in srebrni ter tri bronaste. Ostalim žalujočim smo prepustili le še ostalih pet. To je bila moja že 33. tekma. No, nisem prismočal medalje. Nemogoče je opisati ta dan. V sončnem amfiteatru Triglava, kjer je pogled segal do vseh dosegljivih vršacev in so sonce ter druge razmere nudili neizmerne užitke, so potekale te enkratne spominske tekme. Že v četrtek so tekmovali učenci šol iz Cerknega, Idrije, Sp. Idrije in Železnikov, v soboto, 28. januarja, pa borci, člani Združenj borcev, pripadniki Slovenske vojske, člani Združenja častnikov in podčastnikov SV, veterani vojne za Slovenijo, člani Združenja Sever in mednarodne organizacije vojakov gornikov. Teh veličastnih dogodkov se je udeležilo skoraj 600 tekmovalcev. Verjamem, da je bil na vse to ponosen

tudi edini še živeči tekmovalec **Martin Urh**, ki se je Partizanske olimpijade leta 1945 udeležil kot osemnajstletnik ter tekmoval v veleslalomu in patroljnem teku s streljanjem in smo ga imeli čast spoznati na zaključni svečanosti v hotelu Cerkno.

Za našo ekipo so si medalje priborili: zlata **Nija Šircelj** in **Darko Rozman**; srebrni **Ivanka Mikuletič** in **Fideli Vergan**

ter bronaste **Neta Vergan**, **Danica Poročnik** in **Avzug Mikuletič**.

Večkrat sem že pisal o teh tekmah in vedno znova ugotavljam, da je bila vizija borcev – tekmovalcev leta 1945 enkratna, smela in zazrta v prihodnost, ki pa je danes vse prej kot rožnata. Gnusobno skrunjenje vsega človeškega je danes resnično potrebno razmisleka. Ali bo potrebno spet iti v partizane? **III J. Ljubič**

KAJ JE POČELA ČETA MALI INDI?

Bil je sončen začetek novembra, ko smo skavtinje in skavti iz stega Ilirska Bistrica 1 začeli novo skavtsko leto, polno dogodivščin. Naj omenimo tiste, ki so se zgodile v naši četi Mali Indi, v kateri se združujemo izvidniki in vodniki, ki smo stari od 10 do 16 let.

Poleg stalnih srečanja čete in vodov (Gazel, Mačk in Sokolov) je bil prvi več dnevni dogodek **Pižama party**. Kot vsako leto je Pižama party spremljala fotoorientacijo po Ilirski Bistrici, imenovanje novih vodnikov in že tradicionalni filmski maraton, ki je letos trajal rekordnih 8 ur.

V decembru smo pomagali svetemu Miklavžu razdeliti darila. Da bi v domove Bistričanov ponesli božično vzdušje, smo pri sv. Juriju, 17. 12. 2011, sprejeli in mednje razdelili Luč miru iz Betlehema.

Ker smo se letos dovolj izkazali, sta nas voditelja nagradila s tradicionalnim izletom v Ljubljano. Ogledali smo si filme, primerne za božični čas, in se pogostili v prepoznavnem McDonaldsu. Povzpeli smo se na Ljubljanski grad in si ogledali z lučkami okrašeno naše glavno mesto. Na poti z vlakom domov smo doživeli nekaj prav posebnega. Če bi o tem napisali kaj več, bi bila četa Mali Indi v nevarnosti, zato raje molčimo.

Trenutno smo v nestrpnem pričakovanju zimovanja naše čete, ki bo konec februarja. Takrat se spet oglasimo. Lep skavtski pozdrav. **III Martina Janežič** in **Jaka Ribič**

ŠPORT JE IN ... TUDI POZIMI!

Člani in članice KŠTD Tabor Kalc 1869 iz Knežaka se zavedamo, da sta gibanje in redna vadba pomembna za naše zdravje. Z namenom seznanjanja mladih o pomembnosti zdravega načina življenja, promocije rekreacije med mladimi in skrbi za zdravje je športna sekcija društva, ob pomoči ŠOU v Ljubljani, izvedla projekt *Šport je IN*.

Tako smo se člani in članice društva v mesecu januarju štirikrat dobili v telovadnici OŠ Knežak in tam dodobra razmigali svoje mišice in sklepe. Med 6. in 8. januarjem pa smo skupaj s Planinskim društvom Snežnik Ilirska Bistrica v Črnem dolu organizirali *Vikend varnega gibanja v zimskih razmerah*. Dijaki in študentje smo se seznanili z napotki za pravilno gibanje v zimskih razmerah, obnovili svoje znanje iz prve pomoči, se povzpeli na vrh Snežnika in v praksi preizkusili gibanje v zimskih razmerah. Preizkusili smo se v iskanju pogrešanih s pomočjo lavinskih žoln, saj so nas v nedeljo obiskali gorski reševalci iz GRS postaje v Ilirski Bistrici. Predstavili so svoje delo in nam za konec dali nekaj napotkov za varne zimske pohode. Drugi vikend v februarju pa je športna sekcija izvedla še smučarski vikend na Kopah. Mraz, ki je zavzel območje celotne Slovenije, udeležencem ni pokvaril veselja, nasprotno, ravno zaradi nizkih temperatur so bili deležni večje količine snega. Kaj več bi si smučarji sploh lahko želeli? **III Jana Biščak**

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA PUSTNE MASKE

Neta Vergan in **Irena Štemberger**, članici Foto kluba Sušec, sta se minuli mesec v baru Pumpa, stalnem razstavišču bistrškega Foto kluba Sušec, predstavili z razstavo fotografij Pustne maske. Fotografije sta posneli lani na pustni povorki v Ilirski Bistrici. »Posnetki so nastali čisto spontano, ko sem si šla ogledat pustne skupine, ki so sodelovale na povorki. Maske so me tako očarale in prevzele, da sem jih začela fotografirati in nastalo je veliko zares dobrih fotografij,« je povedala Neta Vergan, ki je kot upokojenka v fotografiji našla svoj hobi. Ko jo je kasneje mož spodbudil, da bi fotografije lahko pokazala tudi na kakšni razstavi, je zbrala pogum in pritegnila še kolegico Ireno Štemberger, da sta skupaj pripravili razstavo.

Odprtje razstave je popestrila pevska skupina **Vasovalci**, manjkali pa seveda niso niti pustni krofi. Avtorici sta se za podporo zahvalili predsedniku foto kluba **Andreju Bergoču** in

pa članu **Stojanu Spetiču**, ki jima je z nasveti pomagal iz množice fotografij izbrati najboljše. **III**

ANGELA ROLIH IZ ZAREČJA PROSLAVILA 101. LETO

Gospa Angela Rolih, ki danes živi v Ilirski Bistrici, sicer pa je doma iz Zarečja, je 5. februarja praznovala 101. obletnico rojstva. Simpatična, predvsem pa vesela in zmeraj nasme-

jana slavljenka, je rojena kot prva od osmih otrok na veliki kmetiji Bradljevih v Zarečju.

Angelino otroštvo ni bilo lahko, še manj pa posijano z rožicami. Velika kmetija, številna živina in gozd sta zahtevala delavce, toda teh ni bilo. »Kot odrasla punca sem prišla za vsako delo. Poleg težkih poljskih del sem bila tudi furman. Vsega sem se lotila z veliko voljo, saj je delo bilo in je še moje življenjsko vodilo,« nam pove gospa Angela.

Življenjskega sopotnika je našla v domači vasi. Omožila se je z vaščanom Jožetom, s katerim sta si leta 1938 obljubila večno zvestobo. Že dolgo je vdova, več let že živi pri hčerki Danici in zetu Vincencu. Še vedno je čila, zdrava in nasmejana. Še posebej se razveseli obiska pravnukov Aljoše in Nejca.

Življenjski praznik je praznovala v krogu najbližjih, čestitke najstarejši občanki pa so se vrstile z vseh strani. Voščili so ji sosode, prijatelji in predstavniki OO Rdečega križa.

In kot se za takšno priložnost spodobi, tudi tokrat ni manjkala velika slavnostna torta in še več cvetja. **III Petar Nikolič**

Slavljenka Angela Rolih med svojimi sorodniki

PORTRET: ALBIN ŠAJN – VRHUNSKI PILOT

Pred kratkim smo domačini, Jože Poljšak, upokojeni pilot, Vojko Čeligoj in avtor pričujočega zapisa, imeli v gosteh pomembno osebnost. To je naš rojak Albin Šajn, vrhunski strokovnjak letalstva, ki ima za seboj veliko kilometrino letenja in je kot inštruktor letenja vzgojil veliko pilotov.

Albin Šajn se je rodil leta 1939 v Podstenjškju kot dvanajsti otrok. Imel je še dve

imeni (Viktor in Pavel), a je v domačem kraju poznan kot Albin. Med italijansko okupacijo je bila družina internirana v Italijo. Po vrnitvi domov je morala mati svoje številne otroke razporediti med sorodnike. Tako je mladi Albin odšel k teti v Knežak, kjer je končal osnovno šolo. Nižjo gimnazijo je obiskoval v Ilirski Bistrici, ki jo je leta 1953 tudi uspešno zaključil.

Odločil se je za nadaljevanje šolanja na triletni vojaški podoficirski šoli v Mostarju, ki je bila usodna za izbiro njegovega poklica. Leto dni so imeli dijaki teoretične šolske predmete v rangi srednje šole, nato pa so se urili v letalstvu. V tej smeri je nadaljeval šolanje v Titogradu (sedanji Podgorici), kjer je teoretično in praktično spoznal letalo AERO 2, ki ga je konstruiral slovenski strokovnjak Boris Cijan. To šolanje je tudi uspešno zaključil in leta 1957 z osemnajsti leti dobil pilotsko dovoljenje za pilotiranje.

Razporedili so ga v letalsko eskadriljo, kjer je upravljal znamenito letalo tipa JAK-9P z odličnimi karakteristikami, eno najboljših lovskih letal v drugi svetovni vojni. Pozneje je deloval v tako imenovanih aktivnih polkih. Leta 1958 je nadaljeval izobraževanje v vojaškem polku lovcev bombnikov v Zagrebu, kjer je kot vedno doslej z odliko končal tudi to šolanje.

Najuspešnejše kadete so leta 1959 sprejeli na vojaško letalsko akademijo. Kadeti so prvo leto šolanja opravili na akademiji za pehoto v Beogradu. Nadalje se Albin Šajn izobražuje v nočnem in instrumentalnem letenju v Mostarju. Po letu dni nadaljuje šolanje v Zadru na stalni vojaški letalski akademiji. Eden od načelnikov te akademije je bil poznani general Ivan Dolničar, ki je v akademijah prvi uvedel vikanje kadetov in tako vnesel kulturo obnašanja. V času šolanja na vojaških šolah je bil Albin vpisan kot Viktor Šajn in pod tem imenom je dobil naziv učitelja letenja in teorije letalstva v Zadru. Kot učitelj je tu osem let poučeval mlade pilote. Leta 1964 si je v Zadru ustvaril družino. Ker se mu je naporno šolanje štelo v dvakratno delovno dobo, je leta 1970 odslužil delovno obvezo in se je pri enaintridesetih letih demobiliziral.

V službo so ga nato sprejeli v Beogradu pri JAT-u. Po šolanju za vodenje potniških letal je pilotiral rekreacijska potniška letala tipa DC-9. V službi pri JAT-u je hitro napredoval in postal kapitan letala. Poverili so mu tudi učenje bodočih pilotov. Kot izreden strokovnjak letalstva je leta 1984 sprejel službo v zveznem letalskem inšpektoratu. To delo je opravljal do leta 1986. Ko je leta 1984 prišel na oblast Slobodan Milošević, je le-ta šikaniral tudi Slovence. Zlasti so pri tem trpeli njegovi otroci, saj jih je pri napredovanju zaznamoval priimek. Odločil se je, da se z družino preseli v Ljubljano. Službo je takoj dobil pri letalski družbi Adria. Med osamosvojitveno vojno, ko je opravljal delo šefa inštruktorjev, je organiziral prikrito, tvegano umaknitev adrijanih letal z brniškega letališča v sosednjo Avstrijo. Kot glavni vodja je zadnji z letalom zapustil letališče. Piloti sovražnikovih letal so vedeli za to akcijo. Po nekaj letih so mu povedali, da v omenjeni akciji pod nobenim pogojem ne bi bojno posredovali proti svojemu nekdanjemu inštruktorju. V Ljubljani je bil zaposlen do leta 1995, ko so upokojili vse pilote, ki so izpolnjevali upokojitvene pogoje.

Kot vrhunski pilot in letalski strokovnjak je dobil dovoljenje, da se zaposli v tujini. Najprej se je zaposlil pri letalski družbi v Grčiji, pozneje pa na Švedskem. Leta 1997 je dokončno zaključil svojo bogato pilotsko kariero.

Albin Šajn se lahko pohvali z odličnimi spričevali iz vseh obdobj šolanja. Prejel je številna zvezna in državna priznanja. S sinovoma živi v Ljubljani, kjer imajo hišo. Uredil si je tudi hišo v Merečah. Sinova sta doktorja znanosti, eden od njiju pa dela na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani, kjer uči študente letalske usmeritve. Albin Šajn je zelo cenjen in spoštovan strokovnjak letalstva, v Ilirski Bistrici pa ga skoraj ne poznamo.

Pričujoči zapis je napisan v želji, spoznavati naše številne rojake, strokovnjake z vseh področij, ki so s svojim delom uspevali po svetu. **III Dimitrij Grlj**

Že 20 let med vami prižigamo ogenj!

1 _ _ _ _

_ 2 3 4 5 6

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Skavtski nagradni rebus.

Rešitev vpišite na spletni strani ilirska-bistrica1.skavti.net/20let

Izmed vseh prispelih pravih odgovorov bomo izžrebali nagrado. Srečni nagrajenec bo objavljen v naslednji številki Bistriških obmevov ter na naši spletni strani.

Bodite pripravljeni !
skavti Ilirska Bistrica

Stare slike pripovedujejo ...

SOKOLSKA PASNA SPONA 90 LET V POTOKU

Sokolska pasna spona, ki je do nedavnega ležala v potoku Bistrica, je edina ohranjena sokolska spona na Bistriškem

Lansko jesen me je obiskal zbiralski tovariš Jadran Krašovec in se mi pohvalil, da je sredi potoka Bistrice v starem delu Ilirske Bistrice, streljaj od izvira, našel sokolsko pasno spono. Imel je srečo, da jo je sploh našel, saj je spona razmeroma majhna in v tekoči vodi težje opazna. Hvaležen sem mu, da je spono prinesel meni, ki se že dolga leta ukvarjam s preučevanjem domačega sokolstva in se sokolsko gradivo zbira pri meni. Najdena spona je edina ohranjena sokolska spona na Bistriškem.

Spona ni bila poškodovana, le dolgoletno ležanje v vodi ji je na posameznih delih načelo plast kroma. Zaključil sem, da je bila spona odvržena zagotovo pred vsaj devetdesetimi leti. Verjetno v času, ko je po prvi svetovni vojni primorske kraje zasedla Italija. Oblast, ki je postajala vse bolj fašistično nastrojena, je motilo vse, kar je bilo slovenskega. Najprej so odžagali velikega kovinskega sokola na nadzidku Sokolskega doma. Sokolskemu telovadnemu društvu je bilo na silo odvzeto ime »sokol«, ki je prav v Ilirski Bistrici od leta 1867 združevalo številne napredne domače domoljube. In najdena sokolska spona je bila verjetno med prvimi žrtvami novih gospodarjev. V hudi stiski jo je nekdo od članov Sokola odvrzel v Bistrico. Članicam Sokola je bilo celo prepovedano nositi telovadne bluže z izvezenimi okrasnimi motivi, ker so poleg rdeče in bele barvne niti vsebovali tudi modro nitko. Vso tragiko nemoči pred nasilnimi posegi oblasti v narodno delo gotovo izpričuje odločitev bistriških sokolic pod vodstvom Slave Lujkotove, da izvezejo črn spominski trak z rdečim napisom »SPOMIN NA TEMNI DAN«. Trak naj bi bistriški sokoli nosili na svojem praporu, dokler se ne osvobodijo tiranije.

Člana »Ilirskega Sokola« brat in sestra – Poldi Samsa, por. Kalan, in Boris Samsa –, sin in hči sokolskega staroste Josipa Samse, sta mi v Ljubljani pripovedovala, s kakšno ihto so fašisti preganjali vse, kar je spominjalo na sokolstvo. Člani Sokola so svoje sokolske kroje morali skriti ali jih uničiti. Mnogo sokolskih oblek je končalo v plamenih skupaj s številnimi sokolskimi fotografijami in sokolskimi predmeti, ki so spominjali na bogato sokolsko narodno dejavnost v Ilirski Bistrici. Skupine fašistov so vdirale v domove in stanovanja sokolov, stikale za sokolskimi predmeti, slikami in znamenji. Znano je dramatično iskanje in skrivanje sokolskega prapora.

Nekdanji sokoli so ga skrivoma prenašali iz hiše v hišo, da bi ga obvarovali pred fašisti. Nekaj časa je bil prapor skrit celo v krušni peči v gostilni pri Žefi (do nedavnega bar Čebelica). Kasneje so ga skrili pri družini Viktorja Tomšiča, celo v postelji pod porodnico in ga ob prvi priložnosti naskrivaj prenesli čez državno mejo. Prapor so predali sokolskim tovarišem v Narodnem domu v Ljubljani! Po izjavi Borisa Samse pa je prav on z vlakom prenesel v Ljubljano oba dela droga prapora in ju izročil na sedežu društva Sokol I. na Taboru. Pravcati podvig je bil, ko se je skupina štirih bistriških sokolov udeležila sokolskega zleta leta 1922 v Ljubljani. Pod vodstvom vaditelja Saše Ličana so tedaj

bistriški sokoli v slavnostni povorki zadnjič nosili svoje sokolske kroje.

Tragično usodo je doživel Sokolski dom, fašisti so ga z opremo vred zaplenili, nadzidali in skazili njegovo podobo in ga kot Dom fašistov (Casa del Fascio) namenili svojim raznarodovalnim ciljem. Sledili so izgoni članov sokolskega društva ... Čez mejo v tedanjo Jugoslavijo so morale mnoge družine in posamezniki, povezani s sokolstvom. Tako družina zadnjega staroste Sokola Franca Samse, načelnik Sokola Alojz Zajc, ki so ga pretepenega in vsega krvavega potisnili na vlak za Ljubljano, družine Kraigher, Pehaček, Cerkvenik, Miroslav Martinčič, dr. Fran Kovča, pa tudi družina Antona Žnideršiča in mnoge druge.

Spomin na Ilirskega sokola in vso njegovo bogato dejavnost je v letih italijanske okupacije, pa tudi po osvoboditvi, počasi, a vztrajno ugašal. S to slučajno najdeno sokolsko pasno spono je nekaj teh dogodkov vendarle znova oživel. Bodi ta skromen zapis posvečen letošnji stoletnici otvoritve Sokolskega doma, pa tudi stoletnici prve udeležbe bistriških sokolov na 6. Vsesokolskem zletu v Pragi leta 1912. Nekaj tega nepopisnega vzdušja smo doživeli tudi Bistričani, udeleženci 14. Vsesokolskega zleta leta 2006 v Pragi, skupaj s 15.599 telovadci in kar 55.000 gledalci. **III Vojko Čeligoj**

Člana »Ilirskega sokola« Boris Samsa in sestra Poldi Samsa, por. Kalan, med pripovedovanjem o slovesni otvoritvi Sokolskega doma v letu 1912 in političnih pritiskih na sokolsko dejavnost pod Italijo. Skrajno levo sokolica Vida Rudolf iz Logatca, ki je pomagala pri iskanju bistriškega sokolskega prapora. Ljubljana, november 1981 (foto: Vojko Čeligoj).

ALKOHOLIČARKA

»Alkoholizem pri ženskah – to je pustošenje. Ne vem, kaj me je obdržalo, da smo še skupaj!«
(mož zdravljen alkoholičarke)

Še posebej se moramo zaustaviti pri ženskem alkoholizmu. Sicer gre za isti pojav kot pri moškem, obstajajo pa nekatere posebnosti, ki jih je dobro poznati.

Glavni razlog, da ženske manj pijejo kot moški, je najbrž ta, da ljudje bolj obsojajo pijano žensko kot moškega. Že ljudski rek pripoveduje, da je med najgršimi stvarmi na svetu videti pijano žensko. Tako javno prepričanje ženskam ni dopuščalo, da bi se umikale v alkoholno omamo. Pa so tako pogostejše kot moški zabredle v živčne težave (nevroze). S takšnim obravnavanjem ženskega pitja so se le-te umaknile, zaradi česar pijejo same in na skrivaj, medtem ko moški večinoma pijejo skupaj in se kažejo vinjeni tudi javno. Zmerne pivke pijejo v družbi, ko pa postanejo odvisne od alkohola, se umaknejo in v družbi sploh ne poskusijo pijače. Pijejo največ zvečer, ko drugi zaspijo ali pa so same doma. Tako so v službi in doma dolgo neopazne. Steklenice in druge sledove pitja skrivajo na mesta, kjer nihče ne bi pričakoval. Tudi njihova obramba je zelo drugačna, da imajo težave z alkoholom, kažejo v čisto drugih oblikah. Če se na primer zvečer preveč opijejo, se jutraj zbudijo »bolne«; tako so deležne posebne pozornosti in nege. So pa tudi znaki, ki so pri vsaki alkoholičarki drugačni (prehrana, pitje vode naslednji dan, močnejše ličenje za prikritje podočnjakov zaradi alkohola, neobičajne velike količine kave). Pri ženskem alkoholizmu je posebnost tudi to, da se bolezen hitreje razvija, posledice propadanja pa so hujše.

Pri večini alkoholikov je bilo potrebno dolgoletno pitje in opijanje, da jih je okolica zaznala in je bilo jasno vidno njihovo telesno propadanje. Pri ženskah se zelo pogosto razvije odvisnost v zelo kratkem času in propadanje naglo napreduje na vseh področjih. Mnogo bolj kot alkoholiki se počutijo krive in zavržene. Zelo se spremenijo, postanejo občutljive in črnogledne ter se zapirajo vase. Alkoholice matere se bolešno bojijo, da bodo izgubile otroke in moža.

Za otroke je veliko huje, če je alkoholičarka mati, kot če je oče alkoholik. Taki otroci so zanemarjeni in zapuščeni na zunaj, znotraj pa čustveno otopeli, zagrenjeni in živčni. Kako naj pijana mati skrbi zanje in jih vzgaja? Kako naj otroku nudi varnost, čustveno toplino materinske ljubezni, moč in oporo? Ne zmore.

Če je alkoholičarka žena, se zakon razbije pogostejše, kot če je alkoholik mož. Zakaj? Ker čutijo ženski alkoholizem kot večjo sramoto, marsikateri mož se ni pripravljen vključiti z ženo v zdravljenje, ampak se raje loči.

Sicer pa je zdravljenje alkoholičark na splošno težavnejše, prav zato, ker nimajo svojca, ki bi sodeloval pri njihovem zdravljenju. Značilno je, da je med alkoholičarkami nekajkrat več samskih, ločenih in ovdovelih kot med alkoholiki. Sploh je osamljenost in osamelost najpogostejši vzrok, da postanejo alkoholice. Tako se zapijejo tudi žene v obdobju, ko otroci odidejo, mož pa je predan delu, ali jih zanemarija, ali pa ima ljubico. Podobno je pri vdovah in samskih, ki se niso poročile.

Raziskave kažejo, da danes alkoholizem narašča pri ženskah hitreje kot pri moških. Razlogov za to najdemo več:

- ženske so prav tako podvržene skušnjavi alkoholne omake kot moški,
- odklonilni odnos do družbenih navad je čedalje manjša ovira, ker je začela izginjati patriarhalna miselnost; tako danes ni niti redkost niti posebnost, če vidiš, da se ženske prepustijo alkoholni omami.

Razlog za porast ženskega pitja je tudi huda obremenjenost žene, ko je prevzela enakopravno mesto v družbi. Bitka proti alkoholizmu ženske ima dve glavni bojišči:

- premagovanje osamljenosti, da se vključujejo v dejavne skupine ali krožke,
- dosledno uvajanje enakopravnosti med spoloma pri delu in v družini.

Ženske naj se tudi bojujejo pri družinskih odnosih v zakonu in pri gledanju na alkoholno bolezen, da se možje ne bodo sramovali in se bodo vključevali z alkoholice v njeno zdravljenje in kasneje v novo življenje.

»Propadaš, propadaš, dokler ne prideš do stanja, ki je podobno grozni smrti, vsi, ki so te imeli včasih radi, te zapuste. Nihče se ne spominja, da si v življenju naredila kaj dobrega, ampak vedo zate le kot za grozno, tečno, pijano, zadirčno, prepirljivo, nerodno in ne vem še kakšno. Tvojo zunanost so včasih občudovali, zdaj pa se zate nihče ne zmeni. Najraje se te izogibajo, te nočejo poznati in podobno. Vse to je tako grozno, kot bi bila živa mrtva sredi ljudi.« (izpoved alkoholice) III Terapevtka Jasmin Tomažič

OBČINA
ILIRSKA
BISTRICA

Občina Ilirska Bistrica

vse občanke vabi na

PRIPREDITEV
OB MEDNARODNEM DNEVU ŽENA

ki bo 9. marca ob 19.00 uri
v Domu na Vidmu

Vabljeni!

ŠE ENO USPEŠNO LETO ZA DRUŠTVO ZA VARSTVO IN VZGOJO PTIC SNEŽNIK

Za Društvom za varstvo in vzgojo ptic Snežnik Ilirska Bistrica je še eno uspešno leto. Člani društva so bili tudi v letu 2011 in v začetku leta 2012 zelo dejavni. Spomladi smo izpeljali občni zbor društva in vzgajali ptice. V jeseni je nastopilo obdobje tekmovanj in razstav, ko gojitelji na ogled postavijo najboljše primerke svojih ptic, vzgojenih v tem letu. Člani društva smo se udeležili več tekmovanj, in sicer smo v oktobru organizirali društveno ocenjevanje ptic in se udeležili mednarodnega prvenstva v Udinah v Italiji, v novembru mednarodnega odprtega prvenstva Društva Nova Gorica, v decembru državnega prvenstva v Ravnah na Koroškem in mednarodnega tekmovanja kanarčkov pevcev v Logatcu, v januarju pa v organizaciji Zveze društev gojiteljev ptic Slovenije svetovnega prvenstva v Almerii v Španiji.

Kar nekaj članov društva se je udeležilo skoraj vseh omenjenih tekmovanj in v skladu s tradicijo smo bili zopet zelo uspešni. Pokazatelj kakovosti so osvojene medalje in dejstvo, da medaljo na vseh naštetih tekmovanjih dobijo le ptice, ki dosežejo ali presežejo zelo visoko postavljen prag kvalitete (na primer pri barvnih kanarčkih oceno 90 točk).

Na društvenem ocenjevanju 15. oktobra 2011 je sodelovalo šest članov društva z 58 pticami. V Udinah sta sodelovala dva člana društva s 13 pticami – osvojeni sta bili dve medalji ena

za prvo in ena za drugo mesto v kategoriji postavnih kanarčkov imenovanih nemška čopa.

Na odprtem prvenstvu Nove Gorice smo sodelovali štiri člani društva z 28 pticami in osvojili pet medalj, in sicer: tri medalje za prva mesta v kategoriji rumeni intenzivni, pastel rumeni in melanin sivokrili kanarček, eno medaljo za 2. mesto v kategoriji rumeni intenzivni kanarček in eno medaljo za 3. mesto v kategoriji pastel rumeni kanarček. Na razstavi so sodelovali gojitelji iz štirih držav (Slovenije, Italije, Avstrije in Hrvaške) z več kot 1.200 pticami.

Mednarodnega tekmovanja kanarčkov pevcev v Logatcu se je udeležil en član društva in bil zelo uspešen, saj je osvojil dve medalji za 1. in za 2. mesto ter pokal za šampiona v kategoriji vodni spevi.

Na državnem prvenstvu je tekmovalo pet članov društva s 46 kanarčki. Osvojenih je bilo 13 medalj kar je izjemen uspeh, in sicer: sedem medalj za 1. mesta v kategorijah rdeči intenzivni, melanin sivokrili, rumeni pastel, nemška čopa, dominantno beli in malino kanarčki posamezno ter kolekcija, tri medalje za 2. mesto v kategorijah rumeni intenzivni in neintenzivni ter dominantno beli kanarček in tri medalje za 3. mesto v kategorijah rdeči intenzivni, rumeni intenzivni in malino kanarčki. Medalje na državnem prvenstvu so osvojili: Željko Furlan (3), Boris Ujčič (3), Jože Rolih (5), Franko Simčič (1) in Branko Kvaternik (1). Na državnem tekmovanju so sodelovali gojitelji iz 24 Slovenskih društev s cca 1000 pticami.

Svetovno prvenstvo je bilo v januarju 2012 v Španiji. Udeležili smo se ga trije člani društva s 13 pticami. Tudi tu smo bili uspešni. Željko Furlan je s kanarčkom malinoa posamezno delil 9. mesto med 127 prijavljenimi pticami. Na žalost zaradi napake organizatorja niso ocenili njegove favorizirane malinoa kolekcije. Boris Ujčič je z dominantno belim kanarčkom posamezno delil 17. mesto med 38 prijavljenimi pticami, Jože Rolih pa je z intenzivno rumenim kanarčkom posamezno 15. mesto med 131 prijavljenimi pticami.

Lahko zaključim, da je naše društvo zelo uspešno zastopalo našo občino na vseh omenjenih tekmovanjih.

V januarju in februarju je zima pokazala svoje zobe. To je bilo obdobje, ki je bilo za preživetje ptic v naravi najbolj kritično v tej zimi. Člani društva smo v skladu s doktrino društva v tem obdobju pridno krmili zunanje ptice. **III Predsednik društva Jože Rolih**

IŠČETE STARA SEMENA? BI SI JIH RADI IZMENJALI?

S Tamaro Urbančič smo se 22. februarja srečali pri mizi, polni semen starih vrst fižola, buč, soje, čičerike, graha. Deležni smo jih bili udeleženci predavanja o pomenu ohranjanja starih semen. Izvedeli smo tudi za spletne naslove ljudi z večjim izborom semen, ki so jih pripravljeni podariti ali zamenjati. Če vas vrtnarjenje zanima, pišite Tamari na naslov Tamara.Urbancic@kabelnet.net ali pokličite telefonsko številko 051 653 134. Pripravili bomo še kakšno predavanje, izmenjavo semen in sadik, pa tudi izlet... na primer k biodinamikom v Vrzenec pri Horjulu. **III D. J.**

PREŠERNOV DAN V RITMU GLASBE IN POEZIJE

Občina Ilirska Bistrica je v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravila koncertni večer, na katerem sta nastopili odlični glasbenici in pevki **Lucienne Lončina** in **Alenka Gotar**.

Na prireditvi bi sicer morale nastopiti tudi učenke baletnega oddelka glasbene šole Ilirska Bistrica, ki pa so morale zaradi izrednih vremenskih razmer svoj nastop odpovedati. Čeprav nam vreme z izjemno nizkimi temperaturami na predvečer praznika res ni bilo naklonjeno, sta pevki z izvrstnim nastopom, v katerem smo lahko prisluhnili opernim arijam, znanim popevkam in zimzele- nim skladbam, dodobra ogreli dlani in srca obiskovalcev. Prireditvev pa sta z recitacijami Prešernovih in Pavčkovih verzov obogatila tudi voditelja **Gašper Dolgan** in **Gabi Rolih**.

Obiskovalce je nagovoril tudi župan **Emil Rojc**, ki je povedal, da praznovanje Prešernovega dne sovpada z zaključkom prve faze obnove Doma na Vidmu. V lanskem letu je občina obnovila pročelje, uredila letni prireditveni prostor in veliko dvorano. Minuli me-

Na prireditvi ob kulturnem prazniku sta dlani obiskovalcev ogreli Lucienne Lončina in Alenka Gotar

sec pa je bila namenu predana še mala dvorana, ki so jo uredili poleg velike dvorane in sprejme do 120 obiskovalcev. »Sedaj je naša naloga poiskati program, ki bo dal tem prostorom namen, zaradi katerega smo se te adaptacije pravzaprav lotili. V mali dvorani bomo predvajali filme za mlade, društva, ki se financirajo iz občinskega proračuna

pa se bodo tu predstavila z različnimi prireditvami, ki bodo potekale preko celega leta. Seveda bomo veseli tudi drugih gostov izven občinskih in državnih meja,« je dejal župan. V drugi fazi namerava občina v kletnih prostorih urediti galerijo, povečati število sedežev v veliki dvorani in ponovno oživiti gostinski lokal. III

ENOURNA DOZA KULTURE

V Knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici so v mesecu kulture gostili člane Kulturno-umetniškega društva Literativa, ki so pripravili literarni večer z gosti.

Na prireditvi, kjer so obiskovalci lahko prisluhnili prozi in poeziji, so se predstavili: **Tomaž Mahkovic**, amaterski igralec in režiser, likovni ustvarjalec, av-

tor pesniške zbirke *Vse zvezde* in zbirke kratkih zgodb *Stražar*, kulturologinja in slovenistka **Jana Samsa** s kratko zgodbo *Stolp* ter gost **Mare Cestnik**, urednik literarne revije *Otočje*, pisec potopisov, avtor romana *Maja* in kratkih zgodb – *Praznovanje korakov*, *Odstavitev glavne junakinje*, *Brezmejne tišine* in *Postaja*.

Medse so povabili tudi člane Literarnega društva Ilirska Bistrica. Predstavili so se **Jožko Stegu**, pisec proze, poezije in kolumen, vsestranska ustvarjalka **Teja Logar Morano**, profesorica umetnosti na postojnski in bistriški gimnaziji, **Patricija Dodič – Patra**, avtorica pesniških zbirk *Pet minut blaznosti* in *Črno obrobene oči*, pa je občinstvu prebrala dve pesmi iz zbirk v nastajanju. Kot zadnji nas je med rime popeljal primorski pesnik **Stojan Ržek**, avtor treh pesniških zbirk – *Dolge poezije*, *Zunaj zaznavanja in žetve* in *Potovanje ob vodi*. Za glasbeni vložek je poskrbel kantavtor **Toni Škrlič**, večer pa sta v simpatičnem kulturnem duhu vodila pesnica in kulturologinja **Maja Turkovič** in vsestranski domači umetnik **Aleksander Borenovič**.

Da je kultura še vedno stvar duha in ne politike, je dokazalo številno občinstvo, ki kljub burjastim dnevom rado preživi prosti čas v družbi takšne ali drugačne umetnosti. Zahvala gre vsem nastopajočim, ki so prišli in prebirali svoje umetnije z veseljem in zastonj in gostujoči knjižnici Makse Samsa ter JSKD Ilirska Bistrica. III **Jana Samsa, Patricija Dodič**

PREŠERNOV DAN POČASTILI TUDI ROJAKI NA REKI

Slovenski kulturni praznik so počastili tudi slovenski rojaki na Hrvaškem. Na Reki je Kulturno prosvetno društvo Bazovica, ki deluje že 65 let, pripravilo bogat kulturni program, v katerem so kot gostje nastopili tudi kulturniki iz ilirskobistriške občine.

»Slovenski kulturni praznik, Prešernov dan, v našem društvu obeležujemo že dolga leta. Ta praznik nam zamejcem, ki živimo izven matične domovine, pomeni zelo veliko, zato prav praznovanju slovenskega kulturnega praznika posvetčamo osrednjo kulturno prireditev društva,« je povedal predsednik društva **Milan Grlica**.

Na proslavi ob kulturnem prazniku so tudi letos sodelovale vse kulturne skupine, ki delujejo v društvu: folklorna skupina je zaplesala splet ljudskih plesov iz Istre in Gorenjske, mlada dekleta iz splezne skupine so se predstavila s sodobnimi plesi, z recitacijami so nastopili tudi člani dramske skupine, seveda pa ni manjkal niti mešani pevski zbor pod vodstvom **Maje Dobrila**, ki je nastopil prav na vseh dosedanjih Prešernovih proslavah in je tudi edina kulturna sekcija društva, ki deluje neprekinjeno že od ustanovitve društva.

Že 20 let pa na proslavi ob kulturnem prazniku sodelujejo tudi kulturne skupine in društva iz občine Ilirska Bistrica,

Nastop moškega pevskega zbora Dragotin Kette na proslavi KPD Bazovica na Reki ob slovenskem kulturnem prazniku

ca, ki s svojimi nastopi bogatijo program prireditve. Letos je v organizaciji območne izpostave JSKD II. Bistrica v slovenskem domu na Reki nastopil moški pevski zbor Dragotin Kette iz Ilirske Bistrice pod vodstvom **Mirka Slosarja**, ki je bil tudi med prvimi, ki so pred 20 leti nastopili pri rojaki na Reki, močan aplavz pa sta poželi tudi mezzosopranistka **Janja Konestabo** ob klavirski spremljavi **Damjane Kinkela**.

»Kultura za nas Slovence, ki živimo izven matične domovine, pomeni temelj narodne zavesti. Tega se v KPD Bazovica zavedamo, zato se že od same ustanovitve društva posvečamo negovanju in širjenju kulturnega izročila med našimi rojaki. Skozi kulturo želimo ohraniti našo narodno identiteto,« je poudaril **Vitimir Vitaz**, nekdanji dolgoletni predsednik KPD Bazovica in kulturni aktivist v društvu. III

MESEC KULTURE NA BEUMU KAMNU

V kulturnem društvu Tuščak Bač so letos prvič pripravili sklop prireditev, posvečenih mesecu kulture, ki so ga poimenovali *Mesec kulture na beumu kamnu*, kot pravijo krajem na Zgornji Pivki. Od 10. do 24. februarja so krajanom ponudili tri raznovrstne prireditve.

Na prvi je nastopil **Silvo Čelhar** iz Parija s svojo glasbeno skupino *Js sm forti*, ki se je predstavil na humoren način skozi pismo, ki ga je mali bušmanski deček poslal domov v Bostvano, ko je bil na obisku v Pivki. Skozi hudomušno predavanje je skušal prikazati, kako razviti Evropejci gledamo na druge narode iz manj razvitih predelov sveta.

Na drugem večeru je **Irena Uršič** predstavila svojo knjigo *Na jurški zemlji*, v kateri avtorica s pomočjo stoletja starih arhivskih virov in ustnega izročila razkriva najstarejšo zgodovino te najmlajše vasi na Pivškem. Knjiga, ki se jo po mnenju Silva Faturja bere kot detektivko, je bila razprodana takoj po izidu in je bila že ponatisnjena. Na zanimivem večeru so poslušalci izvedeli marsikaj o planini Juršič, nastanku vasi Juršče in o sledovih njenih prvih prebivalcev. Po predstavitvi so avtorici izrekli številne pohvale nekdanji ravnatelj OŠ Toneta Tomšiča Knežak **Andrej Žužek**, predsednica KD Juršče **Majda Žužek** ter podžupan občine Pivka **Andrej Godina**. Avtorici se je zahvalila tudi predsednica KD Tuščak **Tanja Blažek** in ji ob tem podarila panoramsko sliko vasi Juršče.

Zadnja v sklopu prireditev so v društvu izpeljali s pomočjo Foto kluba Sušec, na njej pa sta novinarka Mladine **Erik Valenčič** in fotograf **Matic Zorman** predstavila knjigo *Obleganje Gaze – Ubijanje palestinskega ljudstva*, v kateri Valenčič razkriva zamolčane zgodbe in tragedije palestinskega ljudstva, ki so posledica agresivne izraelske politike.

Kot je pojasnila predsednica KD Tuščak **Tanja Blažek**, so predstavitve knjig v teh krajih bolj redke, zato so se namenoma odločili, da ljudem ponudijo nekoliko drugačne prireditve, kot so jih vajeni. Vsi trije gostje pa so tudi tako ali drugače povezani s kraji na beumu kamnu. III

PREŠERNOV DAN V PARIZU

V nedeljo, 12. februarja 2012, je Društvo Slovencev v Parizu pod vodstvom predsednice ge. Ane Stegu Vičič in v sodelovanju s slovenskim veleposlaništvom, Hišo slovenske poezije v Tinquexu in Slovensko katoliško misijo v dvorani Slovenskega doma v Châtillonu organiziralo praznovanje Prešernovega dne pod geslom *"Govorim, pojem in berem tudi slovensko."*

Proslave so se udeležili: g. Andrej Rant, veleposlanik, stalni predstavnik Slovenije pri OECD, ga. Darja Golež, pooblaščenica ministrice veleposlaništva RS v Parizu, g. Yves Magdic, predsednik društva France Slovénie, pokrajin: Centre, Tourraine, Pays de Loire, predstavniki slovenske katoliške misije ter številni pariški Slovenci s svojimi francoskimi prijatelji.

Kulturni program se je v dvorani Slovenskega doma začel ob 12. uri z Zdravljico. V uvodnem govoru je predsednica Društva poudarila pomembnost spoštovanja kulture kot velike osebne in narodne vrednote. Izrazila je veselje nad gojenjem slovenskega jezika v drugi in tretji generaciji izseljencev in zlasti nad ohranitvijo narečij, ki plemenitijo slovensko besedo.

S pesmicami, recitacijami in klavirskimi skladbami so nadaljevali otroci iz družin Vičič -Thiriet, Valant, Slavič - Charrier, Penko- Radigue, Jerkič in Japelj -Carone. Zadnjo otroško točko je vodila Nataša Vičič, ki je otrokom, zbranim na odru, povedala zanimivo zgodbo o živalih.

Sledil je nagovor pooblaščenice ministrice ge. Darje Golež, ki nas je spomnila, da se brez kulture slovenstvo ne bi ohranilo – kar najbolj vedo ravno roja-

ki v tujini. Vsem nastopajočim in organizatorjem se je zahvalila za mladostno zagnanost in navdušenje, s katerima vsakokrat pripravljajo kulturne dogodke za Slovence v Parizu.

V predavanju *Prešeren med domoljubjem in svetovljanstvom* je slavnostni govornik prof. dr. Edvard Kovač izpostavil Prešernovo globino, v kateri je razkril domotožje. To izseljence s Prešernom močno povezuje, saj delijo njegovo izkušnjo, da je bilo nekoč treba pokopati svoje upe in načrte za življenje ter začeti na novo. Domoljubje je univerzalna vrednota vsega človeštva, združeno s svetovljanstvom pa je najbolje izraženo v Zdravljici, kjer Prešeren podaja vizijo harmonije človeka s samim sabo, sočlovekom in naravo.

V nadaljevanju je Mateja Bizjak Petit, pesnica in direktorica Hiše slovenske poezije v Franciji, na kratko predstavi-

la prvo leto delovanja Hiše slovenske poezije, odprte junija 2011: V preteklih mesecih je Hiša gostila devet slovenskih pesnikov in pripravila več kulturnih dogodkov, povezanih s Slovenijo. Kratki predstavitvi so sledile recitacije sodobne slovenske poezije.

Nazadnje je Meta Klinar, lektorica slovenščine na Inalcu (Institut za vzhodne jezike in civilizacije na eni od pariških univerz), na kratko predstavila študij slovenskega jezika na tej ustanovi. Dva študenta sta recitirala slovensko poezijo po svojem izboru.

Program je popestrila francoska pevka Shéhérezade, ki je za to priložnost zapela v slovenščini. Po zaključku uradnega dela se je začel družabni, znova se je oglasila harmonika in tudi Shéhérezade je zapela nekaj francoskih šansonov ob klavirski spremljavi Lilijane Novak. III

Meta Klinar

Z RECITACIJAMI POČASTILI KETTEJEV ROJSTNI DAN

Že vrsto let se bistriški kulturniki 19. januarja zberejo na Premu pred rojstno hišo pesnika Dragotina Ketteja in tako počastijo pesnikov rojstni dan, ki je tudi uvod v bistriški mesec kulture. Skromna skupina se je tudi letos zbrala na Premu in z recitacijami počastila ta, kulturi posvečen dan. Ustavili so se tudi pred rojstno hišo Bogomila Faturja in prebrali nekaj njegovih pesmi. III

Vaše prispevke
pričakujemo
do 20. v mesecu.

Vabljeni k sodelovanju

odmevi@ilirska-bistrica.si

PRI KETTEJU, ZA KETTEJA, S KETTEJEM

Kettejev dan in občinski kulturni praznik – 19. januar – že dve leti sameva in čaka, kot ukleta kraljična, na ponovno obuditev. Letos jo je dočakal, čeprav dva tedna pozneje. Pobuda za to je prišla s Prema. »Ali ne bi tokratnih literarnih večernic priredili na Premu, v Kettejevi rojstni hiši?« sta mi kot predsednici literarnega društva predlagala naša člana s Prema, **Jerica Strle** in **Jožko Stegu**. Iskra je takoj zanetila ogenj. In tako smo se v petek, 3. februarja, kljub mrazu in burji zvečer zbrali v nekdanji premški šoli, v učilnici nad Kettejevo spominsko sobo. Domačini so jo za silo obnovili, tako da jim služi kot sejna soba za sestanke krajevnih skupnosti. Še vedno je na steni tabla, po tleh stare deske, po katerih so – pred koliko leti? – stopale številne otroške noge in nožice ... Okna na srečo dobro tesnijo, v kotu, tudi na srečo, zelena peč – verjetno še iz časa, ko so v njej kurili za šolarje in njihovo učiteljico. Tokrat so v njej zakurili že popoldne, in v »učilnici« je bilo dovolj toplo; segrela pa sta nas tudi kuhano vino in čaj, ki so ju pripravili gostoljubni Premci.

Na prireditvi, ki je nastala res na hitro, se je zbralo kakih ducat Premcev, ducat Nepremcev in ducat pevcev **Moškega pevskega zbora Dragotin Kette**. Pevci so začeli s Kettejevo *Na trgu*; Jerica Strle je povedala nekaj o Ketteju, **Danica**

Pardo je – iz knjige Silva Faturja *Oče in sin in zagorski zvonovi* – prebrala nekaj o Dragotinu, »Tinčku«, ki se je v tej hiši rodil, vendar je tu preživel le dve leti svojega otroštva; dovolj pomembni, da se je njegovo »nikjerdomstvo« zasidralo v življenjepisih in naši zavesti na Premu in smo na to tako Premci kot Bistričani ponosni in nam pripada; mislim, da bi se Dragotin, če bi čakal starost, zagotovo vračal v to slikovito vas in bil vesel, da je to njegov rojstni kraj ... V nadaljevanju smo prisluhnili članom **Literarnega društva Ilirska Bistrica**, ki so prebirali svoje pesmi in zgodbe. **Jerica Strle** in njena sestra **Magda Logar** sta vmes zapeli ob spremljavi kitare **Dimetrija Bonana** in orglic **Miloša Možine**. Ostali smo se jima spontano pridružili. Za glasbene premore je poskrbel tudi **Tone Škrlič** iz Knežaka, zanimiv kantavtor, ki poleg Mlakarjevih pesmi poje tudi svoje. V zadnjem delu našega druženja so se ob prigrizku in pecivu, ki so ga pripravili domačini, ogreli še zadnji kotički v srcih. Peli smo, se šalili in se imeli tako lepo, da smo se, po dobrih treh urah druženja, kar težko razšli. Še en spontan kulturni dogodek, ki dokazuje, da nobena kriza ne more uničiti pristnega doživljanja literature in glasbe, pa tudi ne iskrivosti in pristnosti medčloveških odnosov, če so zbrani ljudje, ki »dobro v srcu mislijo«. **III Helena Pirih Rosa**

STOPINJE RAZPIS ZA OBJAVO

Literarno društvo Ilirska Bistrica vabi člane pa tudi druge literarne ustvarjalce k sodelovanju – objavi svojih besedil v okrogli, **20. številki literarnega zbornika STOPINJE**.

Pošljete lahko:

- **pesmi** (največ 5) na e-naslov: **acoborenovic@yahoo.com**
- **prozno besedilo** (lahko samo odlomek) ali **dramsko besedilo** (oboje do največ 10 tipkanih strani) na e-naslov: **rok.smrdelj@gmail.com**
- **prevode** na e-naslov: **tanja.volk@gmail.com**
- **eseje, potopise, razmišljanja** ... na e-naslov: **prheleni@gmail.com**

Vsak avtor naj obvezno pripiše svoj naslov/e-naslov in telefonsko številko (za morebitna dodatna pojasnila v zvezi z objavo in lektorskimi popravki). Besedila lahko oddate tudi na CD-ju, in sicer predsednici društva **Heleni Pirih Rosa** osebno.

Prispevke zbiramo **do konca junija 2012**.

Besedila bodo pred objavo lektorirana. Stopinje izidejo jeseni 2012. En izvod dobi vsak avtor zastonj. Avtorji člani našega društva – ki so plačali članarino – obvezno kupijo en izvod, nečlani pa dva izvoda zbornika.

VALENTINOV VEČER LJUBEZENSKIH PESMI

Na valentinov večer v nedeljo, 12. februarja, je Kulturno športno društvo Koseze pripravilo koncert ljubezenskih pesmi, ki so na mrzel večer dodobra ogrele srca občinstva v napolnjeni dvorani Doma na Vidmu.

KŠD Koseze, ki deluje osmo leto, je zadnja leta zelo aktivno, saj prireja številne razstave, prireditve in skrbi za povezovanje in druženje na vasi ter ohranjanje domače kulturne dediščine. V društvu delujeta tudi gledališko-lutkovna in etnološka skupina, najbolj prepoznavna pa je ženska pevka skupina Kalina z umetniško vodjo **Janjo Konestabo**, ki je nastopila tudi na koncertu.

Pevke so zapele nekaj znanih ljudskih pesmi z ljubezensko vsebino, v goste pa so povabile tudi moški pevski zbor Slavnik pod vodstvom **Andreje Hrvatin**, ki je s pesmijo pričaral stare običaje vasovanja,

V avli doma je bila na ogled razstava kvačkanih izdelkov članic KŠD Koseze

Večer ljubezenskih pesmi so pričarali pevka skupina Kalina, moški pevski zbor Slavnik, pevka skupina Pobegi-Čežarji ter solistki Martina Konestabo in Andreja Boštjančič

podoknic in petja na vasi. Moška pevka skupina Pobegi-Čežarji, ki jo vodi zborovodkinja **Lidija Kotnik** pa je ogrela srca in dlani številnih obiskovalcev z znanimi dalmatinskimi napevi, kot sta *Ružo crvena*, *Da te mogu pismom zvati* in drugi. Ljubezen je bilo gotovo čutiti v zraku tudi ob nastopu izvrstnih solistk **Andreje Boštjančič** in **Martine Konestabo**, ki sta zapeli zimzelene slovenske ljubezenske skladbe *Med iskrenimi ljudmi*, *Mlade oči* in *Ti si moja ljubezen*. Koncert, ki ga je povezovala **Sabina Pugelj**, se je zaključil, kot se za večer ljubezenskih pesmi spo-

dobi, s skupnim nastopom vseh nastopajočih, ki so skupaj z občinstvom zapeli *Dan ljubezni*.

V avli Doma je bila na ogled tudi razstava kvačkanih izdelkov članic KŠD Koseze, ki se združujejo v etnološki skupini in trenutno organizirajo že drugi tečaj kvačkanja. Razstavo so poimenovala *Narejeno z ljubeznijo*. V Ilirski Bistrici že dolgo ni bilo koncerta, posvečenega dnevu zaljubljenec, glede na odziv občinstva, ki je bilo nad videnim in slišanim navdušeno, pa gotovo lahko pričakujemo, da ne bo zadnji. III

18. REVIIJA KRAŠKIH PIHALNIH GODB

Na drugem koncertu 18. revije kraških pihalnih godb so se 4. februarja v dvorani Doma na Vidmu predstavili trije

pihalni orkestri. Poleg domačega pihalnega orkestra pod dirigentsko taktirko **Josipa Grgasoviča** sta nastopila

Nastop domačega pihalnega orkestra Ilirski Bistrica

še Brkinska godba 2000 pod vodstvom **Tomaža Škamperleta** in Godbeniško društvo Nabrežina, ki sta mu dirigirala **Sergio Gratton** in **Iztok Cergol**.

Organizatorji - Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji in območne izpostave JSKD Ilirska Bistrica, Postojna in Sežana – v okviru revije pripravijo po štiri koncerte, dva v Furlaniji Julijski krajini in dva na Primorskem. Na vsakem koncertu se predstavijo po trije pihalni orkestri oz. godbe z obeh strani meje. Revija kraških pihalnih godb je leta 1996 nasledila revijo primorskih godb, ki je bila območno širše zasnovana, saj je zajela vso Primorsko. Nastope orkestrrov spremljajo strokovni ocenjevalci, čeprav revija sicer nima tekmovalnega značaja. Strokovni spremljevalec prireditve v Ilirski Bistrici je bil **Ivan Medved**, program pa je povezovala **Iris Dovgan Primc**. III

MISEL O KNJIGI, KULTURI IN ŠE ČEM ...

Prešeren.doc, za domišljijско potovanje in domače branje

Založba Rokus, januar 2000

Izbor in ureditev: dr. Igor Saksida

»Zemlja kranjska, draga mati/kdaj bo vtihnili najin jok?/Al' kdaj bova vid'la vstati,/ bratov jaz, ti čast otrok? (...) Kaj da vedno še zakriva/zemljo našo temna noč,/kaj da slave ljubezniva/zarja Kranjcem ne napoč?? (...) Kranj'c, ti le dobička išeš,/ bratov svojih ni ti mar,/ kar ti bereš, kar ti pišeš, /mora dati gotov d'nar!//Kar ni tuje, zaničuješ,/starih šeg se zgublja sled, /pevcov svojih ne spoštuješ,/za dežele čast si led!«

Tako zelo sodobno in vsakdanje zveni pesem *Elegija*, nam dragega dolgoletnega pesnika, ki ga pravzaprav častimo na dan smrti in ga večina najbolje »pozna« kot pijanduro in uživača. Kako tipično in kako logično in kako slovensko, bom rekla. Ves čas, ko sem ponovno prebirala njegove pesmi, življenjepis, zgodbe o pesniku, ki je najbrž bil vsaj toliko ranljiv kot vsak dandanašnji poet, sem se spraševala, kaj le bi si mislil danes o vsem, kar je slovenskega, če bi živel. O vsem. Če mene vprašate, bi ostal lepo v obdobju, v katerem je živel. Čeprav je bilo, tako kot vsako obdobje, *zaguljeno*, neprijazno in še kakšno. Človek, ki je meril natanko pet čevljev in pet palcev, dobroščeren in veseljak, s širokimi, malce povešenimi rameni, se nam dandanes zdi tako blizu, pa vendarle blizu zaradi največkrat napačnih vrlin, ali imenujete jih, kakor se vam zljubi. S cilindrom na glavi, v daljšem črnem plašču, s svetlimi košatimi obrvmi, drobnimi ustnicami, bi mi bil, se mi zdi, prav povšeči. Če je bil jezen, mu je menda trzala spodnja ustnica. Ampak jezen je bil le malokdaj. Morda na Kopitarja. A koliko je takih in onakih Kopitarjev med nami, a ne? Zdi se mi, da bi bil danes prava *faca*, pa naj reče kdo, kar hoče. Ni se mu ljubilo striči se (tudi danes je med mladimi *fanteti* spet moda daljših las, če se ne motim), ni se mu ljubilo slikati se (kako ga razumem!) in bil je nenehno nesrečno zaljubljen (kar priznam, mu ne zavidam, pa vendarle se mi dozdeva, da podobnih fantičev poznam kar precej). Jezični dohtar, ki je po odhodu od doma najprej pastiril pri stricu na Dolenjskem, se je še kako dobro zavedal, da brez *cvenka* ne prideš nikamor. Ali pa zelo poča-

si. Ali pa sploh ne. Je danes kaj drugače? *Naklepal* je tistih nekaj otrok, med njimi edino preživelo Ernestino, ki je kasneje napisala nekaj spominov o njem. Zavzemal se je za delavnost, znanje, pravičnost in ljubezen in iz slovenskega jezika si je želel narediti kultivirano, prepoznavno *špraho* vsepovsod. Ali se dandanes še kdo zamisli nad bogastvom slovenskega jezika, tako doma, ob jutranji kavi, *čiku*, ali med obežanjem perila? Ker je bil preveč občutljiv, je imel le dva dobra prijatelja (koliko jih imate sami, takih pravih, dobrih, zanesljivih?), Čopa in Smoleta. Prvi se je utopil v Savi, drugega je pokončal mrtvoud ali moderno srčni infarkt. Kot odvetnik je imel denar, a ga je radovoljno daroval revežem, ki jih je bila takratna tlakovana Ljubljana z okoli dvanajst tisoči prebivalcev, polna. Vodovoda še ni bilo, tudi audijev, *merčotov* in beemvejev ne. S kočijami so se takratni meščani prevažali ob odprtih kanalizacijah in konjskih figah, vzporedno in pritlehno ob jetiki, davici, griži, črnih kozah in raznolikih spolnih boleznih. Ob obilici gostiln je Ljubljana premogla tudi žganjarne in hiše veselja. Takšne, za katere danes raje nočemo vedeti, se delamo, da bi bilo bolje, da jih ni. Prelestne ljubljanske gospodične so se kitile s klobučki, krinolinami in stisnjenimi pasovi, skozi katere so komaj dihale, in se spogledovale z bogatimi trgovci, sodniki in tistimi, ki so imeli kaj po palcem. Mični gospodje (ki kdo ve, če so takšni res bili) so nosili hlače do tal, kariraste telovnike, cilindre in sprehajalne palice, preradi so kvartopirili, bili so pa tudi takšni, ki so radi zahajali v gledališča in ostala posvetna bivališča. Prešeren je živel v času, ko so v Ljubljani govorili najraje nemško – v času rahitičnega cesarja in kralja Ferdinanda, ki je znan po izreku: »*Cesar sem in hočem rezance!*«. Habsburška monarhija je poskrbela lepo za cenzuro, Prešeren pa se je istočasno boril proti neumnosti in tiraniji. Morebiti bi ga danes upihnil, tako kot so Krambergerja pred tisoči let, kdo ve. Sicer pa romantik, ki se je zavedal, da človeškemu srcu ni mogoče ukazovati. Da srce ukazuje človeku brez računanja na dobiček ali izgubo. Vedel je, da lastni usodi ni mogoče ubežati. Želel si je izraziti s slovensko besedo vse, kar je mogel čutiti in doživeti evropski razumnik njegove dobe in želel jo je dvigniti iz kmečkih ust v lepo književ-

nost, v znanstvena dela. Pa pravi Sivec v *Ribčevem dohtarju*, kot pravim sama: »*Zmotilo me je, da se v njegovem življenju in delu lahko vidi toliko senc, toliko temnega, toliko slabega.*« Vedel je, da je vsak človek na svetu predvsem sam. Bi rekli drugače? Družbene mineštre z ministrstvi za kulturo ali brez ne morejo spremeniti kulture in duha slovenskega človeka. Še vedno premajhnega, da bi strašljivo zatulil čez Karavanke ali čez Učko ali še kam. Še vedno prestrašene-ga in krhkega, znotraj pa pripravljenega na protest, ko je treba, če je treba. Moti le to, da je ta pripravljenost tako preredka zardi strahu, ki ga vbrižgujejo tisti od zgoraj, da je že jezljivo, žolčno in še kakšno. Mesec kulture naj se prelevi v leto kulture, naj se prelevi v kulturnost znotraj duha, v način življenja, spoštljiv do drugih življenj, do človeka kot takega, revnega al' bogatega, do človeka kot takega. »*In nazadnje še, prijat'li, kozarce zase vzdignimo, ki smo zato se zbrat'li, ker dobro v srcu mislimo. Dokaj dni naj živi Bog, kar nas dobrih je ljudi!*« Želim vam, da si Franceta zapomnite še po čem razen po tem, da ga je rad pogostoma *cukal*. Najbrž je imel svoje razloge, pa ga ne opravičujem. Ampak najbrž ima tudi vsak od nas razlog, da si ga zapomni po tem ali onem. Izbira je vedno na vaši strani. Veselo do prihodnjega branja. III Patricija Dodič

Šolski center Postojna, Enota Ilirska Bistrica

DOGAJALO SE JE ...

Zajtrk za dobro jutro

Zajtrk je prvi in najpomembnejši dnevni obrok, saj smo zjutraj, ko se zbudimo, približno 8 do 12 ur brez hrane. Zaužita hrana nam dvigne raven sladkorja, spodbudi presnovo in dopolni zaloge energije, ki so se izčrpale med spanjem, ter mladostnikom pomaga, da se lažje zberemo pri pouku. Prav zato se je na četrtekovo jutro, 26. januarja, Klub študentov Ilirska Bistrica odločil, da pripravi zajtrk kar na bistriški gimnaziji. Ponudili so sadno kupo in kosmiče z jogurtom, kar je nam, dijakom, dalo novo moč in zagon pri pouku ter uspešen dan. Hvala KŠIB! **III Kaja Boštjančič, 2. A**

Z molekulo meseca do nagrade

Leta 2011 je minilo sto let odkar je znanstvenica Marie Curie prejela Nobelovo nagrado za kemijo, zato je bilo to leto proglašeno za mednarodno leto kemije. V ta namen je Slovenska znanstvena fundacija razpisala projekt »Molekula meseca«, vanj pa smo se vključili tudi dijaki oz. dijakinje Gimnazije Ilirska Bistrica. Za vsak mesec v letu je bila razpisana

ena molekula, naša naloga pa je bila, da si eno izberemo in jo podrobno proučimo. Ker smo sodelovali pri tem projektu, smo bili povabljeni na zaključni dogodek mednarodnega leta kemije, ki je potekal 26. januarja 2012 na mariborski univerzi. Dogodka smo se udeležile **Staša Frank, Anja Moran** in **Kristina Šlosar** ter naša mentorica profesorica **Andreja Marzi**. Na proslavi so dijaki vsake srednje šole predstavili svojo molekulo – me smo predstavile molekulo vode. Ocenjevala nas je tudi strokovna komisija, ki je med vsemi predstavitvami izbrala najboljšo in jo nagradila. Naša molekula, in s tem tudi naša šola, pa je bila tista, ki je komisijo najbolj prepričala. **III Kristina Šlosar, 2. A**

Informativni dan

Tako kot na vseh srednjih šolah je tudi na Gimnaziji Ilirska Bistrica 10. in 11. februarja 2012 potekal informativni dan. Njegov namen je bil predstavitev izobraževalnih programov gimnazija in tehnik računalništva, da bi se bodoči dijaki in dijakinje seznanili s programom šole in se na podlagi tega tudi lažje odločili za nadaljnje šolanje. Celoten dogodek sta oba dneva vodili dijakinji 3. letnika, **Diana Iskra** in **Tina Hostinger**. Obiskovalce sta v informativni dan z glasbo popeljali dijakinji 2. letnika, **Ana Penko** (prečna flavta) in **Tery Žeželj** (kitara). Zatem sta jih pozdravila ravnateljica Šolskega centra Postojna, gospa **Helena Posega Dolenc** in vodja dislociranih oddelkov gimnazije profesor **Gorazd Brne**. V soboto pa se je slednjemu pridružil še župan naše občine gospod **Emil Rojc**. Devetošolcem in njihovim staršem smo predstavili delovanje šole ter oba izobraževalna programa skupaj s šolskimi in obšolskimi dejavnostmi. Ogledali so si predstavitevni video šole in njenih krožkov ter kemijski poskus, predstavili pa so se tudi Debatni klub in Dramski krožek gimnazije. Šola je na dogodek povabila tudi bivše dijakinje gimnazije, da so svoje izkušnje in mnenje lahko delile s prisotnimi ter jim tako predstavile njihovo doživljanje življenja na šoli. Sledilo je še nekaj pomembnih informacij o vpisu na šolo, dogodek pa je zaključil dijak 2. letnika, **Luka Žgur**, ki je zaigral na harmoniko. Starši in otroci pa so si kasneje lahko ogledali učilnice in večnamenske prostore oz. celotno šolo. Vsem bodočim dijakom oz. dijakinjam ter njih-

vim staršem se zahvaljujemo za obisk naše šole in upamo, da jim je le-ta pomagal pri njihovi odločitvi. **III Kristina Šlosar, 2. A**

Maškare

Tudi na Gimnaziji Ilirska Bistrica je sledi pustil pust. Čeprav povsem navaden dan je bil tokrat obarvan malce drugače. V petek, 17. februarja 2012, namreč za klopmi niso sedeli običajni dijaki in dijakinje, temveč najrazličnejše pustne maske. Od bivola do gusarjev, od sobaric do papeža. Skupaj smo preganjali zimo in pouk tako naredili bolj zanimiv. Dopoldne je minilo hitro in predvsem zelo zabavno. **III Špela Tomšič, 2. A**

Muzikal Instrukcije iz življenja

Muzikal *Instrukcije iz življenja* je nastal v sodelovanju dramskega krožka in Big banda ŠC Postojna. Scenarij za igro je napisala mentorica dramskega krožka Katja Koren Valenčič. Osnovni namen projekta je bil aktivno vključevanje dijakov v obšolske dejavnosti ter predstavitev končnega izdelka in Srednje šole Postojna širši lokalni skupnosti. V igri smo se dotaknili različnih individualnih težav mladostnikov in sodobne družine (ljubezenske in šolske težave, medsebojni odnosi) in

aktualne družbene problematike (kriza vrednot, brezposelnost, odvisnost). Hkrati smo želeli obeležiti tudi evropsko leto aktivnega staranja in opozoriti mlajši rod na pomen medgeneracijskih vezi in solidarnosti.

Dogajanje poteka v dveh dogajalnih prostorih: v zasebni hiši družine Iskra in v Domu starejših občanov. Družina Iskra je običajna družina, ki se spopada z običajnimi skrbmi. Hčerka Vita Iskra je pravkar maturirala. Odloči se, da bo del poletja preživela kot prostovoljka v Domu starejših občanov. Tam se srečuje s starostniki, spoznava njihov svet in težave. Tako mlada Vita okuša življenje v njegovih različnih podobah, »instrukcij iz življenja« pa so deležni tudi drugi vpleteni.

V predstavi sodeluje dramska skupina šole (pod vodstvom mentorice Katje Koren Valenčič), Big band ŠC Postojna (pod vodstvom Tomaža Nedoha), pevke in plesalke, kar je skupaj skoraj 50 nastopajočih.

Predstava je doživela premiero v torek, 14. februarja 2012, za dijake šole. Na predstavo smo povabili tudi učence sosednjih osnovnih šol, in sicer v četrtek in petek, 16. in 17. februarja 2012. Obiskovalci so bili nad predstavo in ustvarjalnostjo mladih navdušeni. Za vse ostale bo predstava v četrtek, 15. marca 2012, ob 19.00 v Kulturnem domu Postojna. Vabljeni!

III Mentorica dramskega krožka Katja Koren Valenčič in ravnateljica ŠC Postojna Helena Posega Dolenc

ŠTEVILO SMUČARJEV SE JE POVEČALO

Učenci OŠ Dragotina Ketteja smo od 30. januarja do 3. februarja 2012 preživeli v zimski šoli v naravi v Cerknem. Smučanja se je udeležilo 31 šestošolcev in čisto vsi smo postali pravi smučarji, ki smo se po progah spuščali hitro in ognjevit, saj smo se tudi tako poskušali ogreti, kajti temperature so se spuščale vsak dan niže.

Dnevi so bili naporni, saj smo po smučanju še plavali, se sprehodili po Cerknem, tekmovali v znanju, se naplesali v disku, zadnji dan pa prejeli diplome in nagrade za ves svoj trud in vztrajnost, ki smo jo pokazali. Paziti smo morali tudi na urejenost sob. Stroga komisija jih je vsak dan pregledovala in ocenjevala.

Kljub sibirskemu mrazu smo teden preživeli prijetno in našega druženja se bomo

prav gotovo spominjali vsi. **III Učenke in učenci 6. razredov OŠ Dragotina Ketteja**

PESTRO DOGAJANJE NA OŠ RUDOLFA UKOVIČA PODGRAD

Konec meseca januarja in mesec februar sta bila zelo pestra v dogajanju na naši šoli. Učenci turistične vzgoje ter učenci 3. 4. in 5. razreda smo se odpravili na ekskurzijo, na kraški rob. Najprej smo se odpravili na Socerb, kjer smo si v daljavi ogledali Trst in okolico. Sprehodili smo se po gozdičku do Svete jame. S seboj smo imeli luči, ki smo jih držali v rokah, saj je bila v jami tema. Preden smo šli skozi jamski obok, nas je vodič opozoril naj ne svetimo v netopirja, ker ima zimsko spanje. Netopir je bil videti kot orehov list. Trdno je spal. Čim dlje smo šli v jamo, toplejše je bilo.

Učenci devetega razreda smo se preizkusili v eksperimentalni kemiji. Eksperimentirali smo s kisljinami, bazami, solmi ter organskimi kisikovimi spojinami. Spoznali smo, da moramo biti pri delu zelo natančni in pazljivi.

V počastitev kulturnega praznika smo se učenci nižje stopnje odpravili v Ljubljano. Ko smo prispeli, smo hodili po ulicah in kmalu smo zagledali Cankarjev dom. Tam smo pomalicali in se po stopnicah povzpeli v nižje nadstropje. Ogledovali smo si risbe ter slike, ki so krasile Cankarjev dom. Kmalu smo odložili vetrovke in si odšli v Linhartovo

dvorano ogledat Mozartovo operno predstavo "Bastien In Bastiena". Bila nam je zelo všeč. Po predstavi nam je vodička razkazala Cankarjev dom in nam pred največjo, Gallusovo dvorano, povedala še kar nekaj zanimivosti. Dočakali smo tudi ogled te dvorane, kar smo vsi najbolj pričakovali. Po ogledu smo se odpravili v zgornje

nadstropje, kjer smo se poslovili od vodičke in se z avtobusom odpeljali proti domu.

Nismo pozabili niti na nagajivi pust. V petek pred počitnicami smo se našemili in se v povorki podali po Podgradu. Verjamemo, da smo uspešno odgnali zimo. **III Novinarski krožek OŠ RU Podgrad**

BISTRIŠKE PUNCE ZNAJO Z NOGOMETNO ŽOGO

ŠKD KRT je, tako v naših krajih kot širše, že uveljavljeno ime v dvoranskem nogometu (*futsalu*). Letos so, dokaj uspešnim moškim in fantovskim selekcijam, v svoj okvir priključili tudi žensko ekipo pod sponzorskim imenom Kalc Vizija.

Dekleta so se v preteklosti tako ali drugače ukvarjale z nogometom – večinoma so se na igriščih že od malega pridruževale skupinam fantov in se z njimi podile za žogo. Resne priložnosti za treniranje in igranje v uradnih tekmovanjih za večino do sedaj ni bilo. Nekaj deklet je lansko leto izkušnje pridobivalo v okviru malonogometnega tekmovanja ŠKL, le ena pa je trenirala nogomet v enem izmed hrvaških klubov.

Poleti 2011 so se začeli lahkotni pogovori o tem, da bi se zbrale in začele trenirati v okviru ŠKD Krt. Oktobra so se začeli prvi treningi, ki od takrat redno, trikrat tedensko, potekajo v telovadni-

cah OŠ Antona Žnideršiča v II. Bistrici in OŠ Podgora Kuteževo, pod vodstvom trenerja Romana Brozine in z občasno pomočjo Boruta Brozine. Z vratarko še posebej dela Ben Brozina.

Napredek je v kratki dobi treh mesecev več kot opazen. Sprva je bila igra še zmedena, telesna pripravljenost igralk pa je bila na nezavidljivi ravni. Danes so dekleta močnejša, hitrejša, vzdržljivejša, v igri pa že delujejo bolj organizirano. Prvič se je ekipa predstavila konec decembra na Festivalu malega nogometa v Škofijah, kjer je že pritegnila pozornost tistih, ki spremljajo ženski nogomet. V konkurenci šestih ekip so na koncu osvojile 3. mesto in požele kar nekaj krepkih pohval v članku v Primorskih novicah. V začetku januarja so na domačem parketu odigrale prijateljsko tekmo z ŽNK Izola in ugotovile, da se zmorejo enakopravno kosati z mnogo bolj izkušenimi Izolankami.

V soboto, 14. januarja, so v zelo močni prvoligaški konkurenci odigrale 6 težkih tekem v Zimski ženski futsal ligi – zahod, ki jo je organizirala NZS. V prvi tekmi, proti ekipi Velesovo A, je bila prisotna še velika mera treme, zato igra nikakor ni stekla. Po močnem udarcu nasprotne igralk na naša vrata je že na začetku prišlo do poškodbe roke vratarke Ane, ki je zbrala moči in nadaljevala ter odlično branila vrata do konca turnirja. Prvi dvoboj se je končal s porazom 4 : 0 in z zaskrbljenostjo igralk zaradi omenjene poškodbe. Dekleta se niso dale in so se v naslednjih tekmah pokazale v pravi luči. Sledili sta zmagi Kalc Vizije nad ekipo Velesovo B z 2 : 0 in nad močno ekipo Jevnice z 1 : 0. Tempo so nadaljevale še z neodločenim izidom proti Izolankam (0 : 0) in z zmago proti ekipi Kalcer Radomlje z 1 : 0. Pred zadnjo tekmo dneva so bila dekleta na pragu senzacije,

saj bi se z zmago proti Krki uvrstile v nadaljnje tekmovanje. Po zelo motivirani in zbrani igri v začetnem delu so celo povedle, vendar so kasneje žal prejele zadetek in se z remijem proti ekipi Krke poslovile od možnosti nastopa v polfinalnih obračunih. Dekleta so bila presenečena nad trdo igro: domov so se vrstile močno potolčene – v zadnji tekmi jo je znova skupila vratarka, ki je morala celo na slikanje hrbtenice v bolnišnico. Na srečo ni šlo za resnejšo poškodbo, tako da bo hitro spet nazaj v igri. Pohvale si poleg že omenjene Ane zaslužijo vse igralkе, ki so se pogumno borile in v močni konkurenci dokazale, da 'znamo tudi bistrčanke fuzbal je-grat'. Posebej vendarle omenjamo še glavni golgeterki Moniko Požar (izkazala se je kar s štirimi zadetki) in Laro Paliska (prispevala je pomemben gol za zmago v tretji tekmi proti Jevnici). Omenjeni uspehi so zagotovo lepa motivacija za naprej. Dekleta se veselijo novih preizkušenj, na katerih se bodo

lahko dokazale. Vse športne navdušence vabijo, da pridejo na katero od prihodnjih tekem in se sami prepričajo v

to, da se na Bistriškem igra kakovosten ženski mali nogomet. **III Ines Celin za ekipo Kalc Vizije**

ZLATA KUHALNICA

V petek, 17.2.2012, je v srednji gostinski šoli v Izoli potekalo tekmovanje za zlato kuhalnico. Tekmovanje poteka že tretje šolsko leto pod okriljem Turistične zveze Slovenije, Zavoda za šolstvo in Gostinsko turistične zveze Slovenije.

Učenka Niki Baša je najprej predstavila mesto Ilirska Bistrica, našo šolo Antona Žnideršiča ter vse tri tekmovalke: Niki Baša, Špelo Iskra in Mojca Iskra. Njihove recepture in male kuharske skrivnosti pa je komisija prebrala na zloženki, ki so jo prinesle s seboj.

Komisijo so sestavljali predstavniki Turistične zveze Slovenije, strokovni učitelji na srednji gostinski šoli v Izoli ter njihov učenec. Predsednik je bil Srečko Koklič, ki je preverjen ocenjevalec na mednarodnih kuharskih tekmovanjih.

Po predstavitvi je potekal praktični del tekmovanja. Ekipе so imele na voljo 60 minut za pripravo štajerske kisle juhe in pohorske omlete. Štajersko kislo juho, ki je primorskemu okusu

tuja, so učenke pripravile po nasvetu naše šolske kuharice Marije Novoselec. Svetovala je redkejšo juho, izboljšanje s korenčkom in seveda izbiro pravega kosa mesa. Vse to je tekmovalna komisija pohvalila ob degustaciji. Pohorsko omleto so dekleta pripravile po tradicionalnem receptu, ki je zaščiten kot Slovenska posebnost: vse sestavine biskvita pomnožimo s številom tri. Značilen okus pa dodajo še gozdni sadeži in mentolov liker.

Komisija je končno ocenila še pogrinjek in serviranje jedi. Učenke OŠ Antona Žnideršiča **Niki Baša, Špela Iskra in Mojca Iskra** so si s kuharskimi veščinami prislužile »Zlato kuhalnico«. **III Vera Frank**

Vsem ženam naše občine, zlasti pa upokojenkam, čestitamo ob mednarodnem dnevu žena in želimo še veliko lepih trenutkov v bodoče!

Vodstvo DU Ilirska Bistrica

PREŠERNOV DAN – SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

V četrtek, 9. 2. 2012, smo na OŠ Jelšane s kratkim kulturnim programom obeležili slovenski kulturni praznik. Lahko smo ponosni, saj smo Slovenci eden redkih narodov, ki praznuje kulturni dan, posvečen pomembnemu predstavniku domače književnosti, slovenskemu pesniku Francetu Prešernu. **III N. Stock**

Osnovna šola Jelšane

vabi na javno prireditev

**Pomlad v pesmi in besedi,
ki bo v petek, 30 marca 2012,
ob 18. uri na šoli.**

Nastopili bodo otroci iz vrtca,
učenci šole, mešani pevski zbor
Jelšane in varovanci Varstveno
delovnega centra Ilirska Bistrica.

STROKOVNA PREDAVANJA V VRTCU ILIRSKA BISTRICA

V vrtcu sta nas januarja obiskali zdrav-nica **Andreja Grilj Vinšek** in medicinska sestra **Diana Seizovič**. Zaposlenim sta zelo nazorno predstavili osnove prve pomoči. Spoznali smo, da se nudenje prve pomoči otrokom v marsičem razlikuje od nudenja pomoči odraslim. Predavanje je bilo zelo dobra osvežitev znanja, ki ga, upam, ne bomo potrebovali. Za sodelo-vanje se jima zahvaljujemo. Valentinovo je dan zaljubljenecv, ljube-zni. Dan pred tem tako »pomembnim«

datumom nam je prav o pomenu do-brih odnosov med staršema predaval **Bogdan Polajner**. Predstavil nam je 5 postavk dobrih odnosov, vzgoje in po-goste napake, ki jih pri tem delamo. Glavni poudarek je predavatelj dal prav prvi postavki – ljubezni. Kot naj-pomembnejšo je izpostavil ljubezen do partnerja, nato do otrok in pogosto pozabljeno – do sebe. Najprej mora obstajati ljubezen, razumevanje med partnerjema, saj to bistveno vpliva na

otroke. Žal je zmotno prepričanje, da se bosta starša izognila vzgojnim pro-blemom, če bosta oba le imela dovolj rada otroka, drug drugega pa nekoliko manj ali sploh nič. Partnerja se postopoma oddaljujeta, mati pa partnersko ljubezen pogosto preusmerja na otroka, ki ji postane edini smisel življenja. Zanj se je pripravljena žrtvovati, dati na stran ljubezen do partnerja in do sebe. Saj dobra mati je vendar tista, ki se povsem žrtvuje za svojega otroka. Kako domače to zveni. To slovensko prepričanje se prav lepo izraža v delih našega največjega dramatika Cankarja. Spomnimo se samo skodelice kave. Posledica takega posesivnega odnosa in vzgoje ni hvaležen, ampak razvajan otrok, celo življenje čustveno močno navezan na mater, nesposoben samo-stojnega, kaj šele življenja v dvoje. V dobri veri je tako vzgojenih kar nekaj otrok. Zato je pomembno, da vemo, da ni nič grešnega, če si vzamemo čas tudi samo zase. Tako koristimo sebi, otroku in partnerju.

Druga postavka zdravih odnosov in vzgoje je enotnost staršev pri vzgoji. Pomanjkanje le-te otroci kmalu doja-mejo in izkoristijo v smislu: »Česar ne

bom dosegel pri očetu, bom morda pri mami. Ko mama dovoli gledanje televizije do osmih zvečer, jo bo morda jutri do osmih in pol, če bom le dovolj vztrajen in prepričljiv.« Vam je znano?

Odnos staršev do življenja je tretja postavka, s katero straši vplivajo na otroka. Pomembna je pozitivna naravnost staršev do življenja. Z vsako dejavnostjo, hobiem, v katerem uživajo, ustvarjajo pozitivno energijo, ki jo prenašajo tudi na otroka. Tako otrok spozna motivacijo za delo. Prepogosto starši samo tarnajo, da je življenje eno samo garanje, trpljenje. Razvijejo pokorno moralno držo. Nič se ne da narediti, nič spremeniti ...

postane prevladujoče mišljenje, ki ga prevzame tudi otrok in tako državi omogoči, da odloča namesto njega.

Delovne navade, kot četrta postavka, pripomorejo tudi k razvijanju socializacije in čutu za druge. Otroku je potrebno v skladu z njegovo starostjo in sposobnostmi dodeljevati različne zadolžitve. Ker pa želimo našemu otroku večkrat prihraniti »napore«, opravimo večino stvari tudi namesto njega, vsem njegovim željam se trudimo ustreči. Odličen recept za razvijanje razvjenega egocentrika. Tak otrok razume vsak »ne« kot »nimaš me rad« in starši so zaradi tega seveda zelo obremenjeni in zaskrbljeni.

Zadnja postavka in tudi sam cilj vzgoje je samostojnost. Za razvoj le-te pa so potrebne tudi življenjske izkušnje. Starši bi morali dovoliti, da te pridejo do otroka. Tudi če niso vedno prijetne, se mora otrok z njimi soočiti. To bo zahtevalo od njega trud, napor, boj. Ko pa želimo otroka zaščititi pred vsem zlim, ga v bistvu oropamo samostojnosti in sposobnosti soočenja z življenjem.

Predavatelj je na koncu poudaril, da je dobro, če se zavedamo vseh naštetih prvin odnosov in da se trudimo, da slabši odnosi ne bi postali prevladujoči. III

Anja Bembič, Vrtec Ilirska Bistrica

O PRAVILIH VARNE VOŽNJE ŽE V VRTCU

Naša šola in vrtec stojita ob velikem zelenem parku in skupini iglastih dreves, v bližini je speljanih kar nekaj prometnih cest. Mimo pelje tudi ena izmed glavnih cest v Il. Bistrico, na kateri vozniki velikokrat ne upoštevajo prometnih predpisov in s tem ogrožajo vse nas. Tudi naši sprehodi so izpostavljeni nevarnostim cest. Kar nekaj otrok živi v bližnji okolici šole, vrtca in večina ne upošteva pravil pravilne vožnje. Vsi ti razlogi so pripomogli k odločitvi, da se tudi naša skupina Mavrica vključi v projekt Pasovček ter s tem otroke in starše osvesti o pravilnem ravnanju v prometu, varnostnih pasovih, varnostnih sedežih, upoštevanju pravil pravilne vožnje in o tem, kako je vse to življenjsko pomembno. Pri tem smo uporabljali različne materiale in pripomočke ter oblike in metode dela. Posegli smo po knjigah, revijah, likovnih in odpadnih materialih, avtosedežu.

Pričetek projekta smo začeli s pogovorom o varnostnih sedežih in varnostnih pasovih. Zanimivi so bili odgovori na vprašanje, zakaj smo privezani. Velika večina otrok je odgovorila, da smo privezani zaradi policistov, da nas ne kaznujejo, nekaj pa jih je odgovorilo, da ne pademo ven. Veliko več odgovorov smo dobili od policista Romana Javornika, pa tudi od gasilca Alena Grgića in Aleksandra Baše, ki sta nama pokazala notranjost gasilskega doma in vozilo, ki ga uporabljajo pri svojem delu. Pogovarjali smo se, kako se kot udeleženci v prometu obnašajo pešci. Na sprehodih smo spoznavali prometne znake, ki

so v bližini šole in jih srečamo na cestah. Igrali smo se igro »semafor«, ki vključuje vidne signale. Spoznali smo maskoto Pasovček in se naučili njegovo pesmico. V igralnih kotičkih smo se igrali z avtomobili, barvali, sestavljali vozila. Preverjali smo tudi privezanost otrok z varnostnim pasom v avtomobilu ter s tem spodbudili k rednemu privezovanju. Ob koncu smo pogledali rezultate. Vsi otroci so bili ves čas preverjanja privezani, prav tako vsi prisotni v avtomobilih. Imeli smo podelitev nagrad za privezanost. Otroci so dobili lonček Pasovček za svinčnike, ma-

skoto Pasovček in kazalnik. Ponosni so sprejeli nagrado. Starše sem osvestila s plakatom o projektu Pasovček, otroci pa so jih sproti seznanjali z našimi dejavnostmi.

In kako je lepo slišati otroke, ko povedo, da pridejo v vrtec privezani, in na sprehodih z veseljem obnavljajo znanje, ki so ga pridobili preko projekta. Običajno je, da starši skrbijo in vzgajajo svoje otroke, vendar lahko tudi otroci včasih razsvetlijo starše in jim pomagajo pri preoblikovanju. III **Vrtec pri OŠ Kuteževu, vzgojiteljica Marina Grilj, pom. vzg. Barbara Maljevac**

PRAZNOVANJE SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRAZNIKA V KNJIŽNICI MAKSE SAMSA

Februar je mesec, v katerem praznujemo obletnico smrti našega največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Tudi v knjižnici smo obeležili ta čas. 7. februarja smo prav na poseben način skupaj s predšolskimi otroci proslavili Prešernov dan. Vsem otrokom, ki obiskujejo ure pravljic, smo v počastitev tega praznika omogočili ogled lutkovne predstave »Grofična na zrnu graha« v izvedbi članov KŠD Koseze. Kljub vremenskim težavam si je igrice ogledalo veliko otrok skupaj s starši. Ob koncu predstave so članice KŠD Koseze k sodelovanju povabile tudi otroke in skupaj smo s pesmijo zaključili prijetno druženje.

Zaradi že prej omenjenega napovedanega vetra je prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku 8. februarja v knjižnici odpadla. Zato smo se šele 14. 2. 2012 poklonili spominu na pesnika Franceta Prešerna. Na omenjeni dan smo v prostore naše knjižnice povabili varovance Varstveno delovnega centra Koper, enote Ilirska Bistrica. Zanje smo pripravili kulturni programček. Varovanka Marta nas je vse skupaj prav prijetno presenetila, saj se je prav za to prireditev naučila kar nekaj Prešernovih pesmi in nam jih za uvod lepo deklamirala. V

nadaljevanju so si varovanci ogledali projekcijo o življenju in delu dr. Franceta Prešerna. Ob koncu prireditve so se posamezno preizkusili v poznavanju podatkov iz življenja našega največjega slovenskega pesnika. Izkazali so se kot dobri poznavalci dr. Franceta Prešerna in bili za svoje dobro znanje tudi nagrajeni. **III Vlasta Kirn, Knjižnica Makse Samsa**

POZABLJENO ZNANJE SE PRENAŠA NAPREJ!

Člani Kmetijskega krožka OŠ Podgora, Kuteževo, se v toplem delu leta ukvarjajo z obdelovanjem šolskega ekovrta, v zimskem času pa z interpretacijo kulturne dediščine. Eva, Zala, Nika in Rozi se pod budnim očesom ge. Mirke Kresevič učijo prestiti na preslico, kot so to počeli pred desetletji. Dekleta se pripravljajo na predstavo *Od vouce do kocjte*, ki bo v marcu v Ilirski Bistrici. Glavni namen učenja pa je, da se stara znanja ne pozabijo, ampak prenašajo iz roda v rod. »Moja nona je zadnjič predla pred petdesetimi leti in jaz bi rada pridobila njeno znanje, da ga lahko nekoč predam naprej«, je rekla Eva. Preslica se je uporabljala pred kolovratom in služi ročnemu predenju nitke. Sestavljena je iz dveh delov: palice in vretena, ki se ga v desni roki vrti na desno in s tem se suče nit. Pohvalno je, da je za ohranjanje kulturne dediščine med mladimi zanimanje, zato se bo predenje na preslico iz OŠ Podgora razširilo tudi na druge šole. **III Petar Nikolič**

RADIO OD BLIZU

V ponedeljek, 12. 12. 2011, ob 17.30 smo se člani novinarskega krožka zbrali pred OŠ Antona Žnideršiča. Tam nas je pričakala mentorica Anja Hofman. Z avtobusom smo se odpeljali do Postojne, v studio Radia 94 in Notranjskega radia, kjer se je nekaj učencev preizkusilo tudi v vlogi govorcev. Bili so namreč gosti v oddaji za mlade – Hormončki. Ta je trajala dobrih 30 minut. Učenci so odgovarjali na razna vprašanja o šoli, delovanju novinarskega krožka in mnenju o novinarskem poklicu nasploh. Po končani oddaji nam je učiteljica v spremstvu gospoda Jureta Škodiča, ki je tam zaposlen, predstavila celoten Radio 94. Izlet je bil zanimiva izkušnja. Izvedeli smo veliko novega o novinarstvu in delu na radiu. **III Ušrka Samsa, Špela Samsa, OŠ Antona Žnideršiča**

BIBAMICA NA KONCERTU

Med predšolskimi in mlajšimi šolskimi otroki je zelo priljubljena televizijska lutkovna serija Bisergora, avtorsko delo lutkarice in ilustratorke Eke Vogeltnik. Dve junakinji iz Bisergore, Bibamica in Matkurja, sta obiskali otroke našega vrtca in jim

predstavili otroške ljudske pesmice, ki že malo tonejo v poza-bo, med njimi Biba leze, biba gre, Dežek pada, Veter, Hiška, Sinička, Ajaj bibica. Zapeli sta tudi Dva oblaka in Mak Otona Župančiča, Spanček zaspanček Vide Jeraj, Sonce čez hribček gre Miroslava Vilharja, Dete na trati Srečka Kosovela in druge. Umetelno izdelani lutki sta oživljali glasbenica Brina Vogeltnik in plesna pedagoginja Petra Pikalo. S kitaro in ropotuljami ju je spremljal Luka Ropret, trobento, tubo in bariton tubo je igral Jaka Hawlina.

Otroci so pozorno spremljali domislice radovedne Bibamice, se bučno smejali norčijam pernate Matkurje, prisluhnili raznovrstnim zvokom inštrumentov in z Luko in Jako pospravljali svetleče bisere z Bisergore. Strokovne delavke smo bile navdušene nad prvovrstno lutkovno animacijo, vrhunskim vokalom in glasbeno spremljavo. Verjamemo, da z izborom kvalitetnih glasbenih in drugih predstav otrokom privzgajamo občutek za dobro in lepo. Bibamicine pesmice bomo v vrtcu obnavljali ob poslušanju glasbene zgoščenke Bisergora, ki jo toplo priporočamo tudi družinam. **III Ingrid Fatur, Vrtec Ilirska Bistrica**

OGLED PODJETJA IMAS IN BOVLING V TUŠ PLANETU

V torek, 17. 1. 2012, smo učenci 7., 8. in 9. razreda OŠ Pregarje v okviru dveh izbirnih predmetov, in sicer športa za zdravje in obdelave gradiv umetne mase, odšli najprej v Sežano. Ogleдали smo si podjetje Imas, d. o. o, ki se ukvarja s poliranjem in preizkušanjem orodij ter predelavo termoplastov. Tam so nas lepo sprejeli in nam razkazali orodje, s katerim proizvajajo različne izdelke ter nam razložili postopek dela.

Nato smo se z avtobusom odpeljali do Kopra v Planet Tuš na bowling. V bowling centru smo zasedli tri steze, se preobuli v posebne čevlje in začeli z igro. Izbrali smo si različno velike in različno težke krogle. Zelo smo se zabavali, ko smo keglje podirali kot za stavo. Vsem nam je šlo zelo dobro. Nato smo imeli še nekaj časa za nakupovanje. Nekateri so odšli tudi na pico. Prehitro je napočil čas za odhod. Ta izlet je bil poučen in zelo zabaven, zato nam bo ostal v lepem spominu. **III Novinarski krožek OŠ Pregarje**

ZDRAVJE ZA VSE

Zavod za zdravstveno varstvo Koper
Istituto per la tutela sanitaria di Capodistria

Vsaki je svojega zdravlja kovač

Leto 2 / št. 3 / 2012

Vojkovo nabrežje 4/a | 6000 Koper/Capodistria | tel. +386 5 66 30 800, fax +386 5 66 30 808 | e-pošta info.zzvvp@zzv-kp.si | www.zzv-kp.si

KOLEDAR DOGODKOV

1. marec,
SVETOVNI DAN
CIVILNE ZAŠČITE

6. marec,
SVETOVNI DAN
VARČEVANJA Z
ENERGIJO

22. marec,
SVETOVNI DAN
VODA

23. marec,
SVETOVNI DAN
METEOROLOGIJE

24. marec,
SVETOVNI DAN
TUBERKULOZE

TEDEN BOJA
PROTI RAKU

NOVICA MESECA OB SVETOVNEM DNEVU METEOROLOGIJE

Mag. Tanja Cegnar, Agencija RS za okolje

mar.
23.

V počastitev uveljavitve Konvencije o Svetovni meteorološki organizaciji (SMO), ki se je odvijala 23. marca 1950, vsako leto obeležujemo svetovni dan meteorologije. Svetovni meteorološki dan vsako leto poteka v znamenju izbrane teme, tokratna tema je »Vreme, podnebje in voda za boljšo prihodnost«. Ob obletnici bo na sedežu SMO potekal mednarodni simpozij o hidroloških in meteoroloških informacijah v podporo družbenemu in gospodarskemu razvoju.

SMO se že nekaj desetletij uspešno sooča z izzivi in potrebami družbe. Tehnično sodelovanje, izobraževanje in usposabljanje so področja, na katerih dosega vidne rezultate, že od vsega začetka pa je priznana tudi kot zgled uspešnega mednarodnega sodelovanja, saj vreme in podnebje ne poznata političnih meja. Opazovalne mreže delujejo praktično po vsem svetu, meritve pa vključujejo tako tradicionalne kot tudi netradicionalne okoljske spremenljivke. Brez usklajenih načinov meritev in standardizirane izmenjave podatkov si vremenskih napovedi v obsegu, ki smo ga deležni, ne moremo niti predstavljati.

SMO ima 189 članic, njeno področje delovanja pa se je iz meteorologije razširilo tudi na vode in okoljske tematike. Glavni namen SMO je usklajevanje skupnih dejavnosti držav članic s področja meteorologije in tudi s področja hidrologije. V Sloveniji, ki je kot samostojna država članica SMO od leta 1992, te dejavnosti izvajata

Državna meteorološka in Državna hidrološka služba, ki delujeta pod okriljem Agencije RS za okolje. Spremljamo, analiziramo in napovedujemo vreme nad Slovenijo in njeno okolico, opozarjamo na izredne vremenske in vremensko pogojene dogodke, nudimo meteorološko podporo prometu, kmetijstvu, energetiki in ostalim gospodarskim panogam.

Stoletja se je človeštvo dokaj dobro prilagajalo vplivom vremena in podnebja s stavbami, pridelavo hrane in oskrbo z energijo ter življenjskim slogom. V zadnjih desetletjih so porast prebivalstva, povečana poraba energije in industrijski razvoj prispevali k porastu izpustov plinov in delcev, ki dokazano vplivajo na zdravje ljudi. Od naravnega okolja želimo vse več, ranljivost in tudi škoda, ki ju povzročajo naravne ujme, pa sta vse večji. Še nikoli človeštvo ni razpolagalo s toliko

sredstvi in možnostmi, da se lahko prilagaja celo najbolj surovim podnebnim razmeram, a kljub temu škoda, ki jo človeštvo utrpi zaradi ekstremnih vremenskih in podnebnih razmer, iz leta v leto vrtoglavo narašča. Vzrok lahko iščemo v preveliki objestnosti in malomarnem odnosu do naravnih dobrin, kot je naše okolje, ter lažnem občutku premoči nad naravo, ki sta nam ga ponudili sodobna tehnologija in hiter razvoj znanosti v zadnjih desetletjih.

Med naloge SMO in državnih meteoroloških služb spada tudi učinkovito preprečevanje in blaženje naravnih ujm, med katerimi je kar 90 % neposredno povezanih z vremenom, podnebjem in vodo, torej s področji v pristojnosti SMO. Sodobna družba se vse bolj zaveda povezave med vremenom, podnebjem, sestavo zraka, ki ga dihamo, in zdravjem.

OB SVETOVNEM DNEVU VODA: VODA – KRI MATERE ZEMLJE

Dr. Gorazd Pretnar

mar.
22.

To, kar v zgodovini elektrike predstavlja Nikola Tesla, v zgodovini razumevanja vode predstavlja Viktor Schaubberger. Rojen je bil v avstrijski družini, znani po delu v gozdovih, katere izkušnje so šle iz roda v rod in segajo daleč v preteklost. Njegov pogled na naravo in razumevanje naravnih zakonitosti je bil popolnoma drugačen od današnjega. Tok rek in potokov ga je fasciniral že v rani mladosti.

Predstavljajte si mladega Viktorja, ki v žuborečih avstrijskih potokih opazuje postrvi, katere z minimalnim vložkom energije kljubujejo naglemu vodnemu toku, tako da praktično stojijo na mestu. Že v naslednjem trenutku pa z nepričakovano hitrostjo šinejo proti toku. Vsa ta opazovanja so Viktorja Schaubbergerja pripeljala do nam še danes nenavadnih odkritij, ki jih je s pridom uporabil pri konstruiranju vodnih drč za splavljenje hlodovine. Žal je pri opisu svojih izsledkov uporabil tudi čisto svoj, tehnični jezik, tako da je za današnji čas komaj razumljiv, kaj šele ponovljiv.

Ključno dejstvo pri tem je, da je Viktor vodo poimenoval »kri matere Zemlje«, vse eksplozivne stroje gibanja pa je videl kot razgrajevalce »Zemljine krvi«, ki vodijo v totalni ekonomski kolaps skozi zgodovino razvoja človeštva.

Danes dejansko stojimo na robu tega globalnega ekonomskega kolapsa. In kamor pogledamo, je voda, »kri matere Zemlje«, na tak ali drugačen način obremenjena z vsem, kar si je človek izmislil. Na tisoče znanstvenih razprav je bilo napisanih na to temo, a le peščica nas je, ki jih razumemo in vemo, kako nam zdravje skupaj z vodo odteka iz naših teles. Eden od teh je tudi Anton Komar, avtor knjige z naslovom, ki veliko pove: »Nespartanski bodo žejni«. Temu ni kaj dodati. Žal pa je slika

»ožilja matere Zemlje« oz. vodni krog speljan tudi skozi naša telesa, začeni z oploditvijo in fetalnim razvojem. V tem najboljčutljivejšem obdobju človekovega življenja se srečamo s hormonskimi motilci, ki čedalje bolj spreminjajo človeški rod – pa ne navzven, ampak navznoter.

Temu mednarodni sodnik za človekove pravice prof. dr. Boštjan M. Zupančič pravi, da smo ukradeni sami sebi že v materinem telesu. O svoji trditvi razpravlja v svoji najnovejši knjigi »Tembatsu«, v prevodu »Božja kazen«. V tej knjigi avtor razkriva tančico vpliva kemizacije okolja na celotno človeško družbo. Njegova hipoteza je, da postajamo družba brez etičnih in moralnih načel. Krivdo za to evolucijsko spremembo išče v ostankih pesticidov in drugih kemikalij v vodi, hrani in okolju. Vemo, da za hormonske motilce ni varnih doz. Razvojna okna v fetalnem razvoju so prostor in čas, ki negativno vplivajo na razvoj naših potomcev.

Hormonski motilci lahko povzročajo: rakava obolenja, prirojene napake, deformacije teles, učne težave, težave pozornosti in hiperaktivnost, kognitivni razvoj možganov in razvojne težave, spolno razvojne težave, feminizacijo moških in maskulinizacijo žensk.

Hormonski motilci so substance, ki se vmešajo v sintezo, sekrecijo, transport, vezavo, učinek ali eliminacijo naravnih hormonov, ki so v telesu odgovorni za razvoj, obnašanje, plodnost in vzdrževanje homeostaze in metabolizma celic.*

»Božjo kazen« predstavlja kemizacija »krvi matere Zemlje« oz. vode, ki nam iz roda v rod razjeda mentalno evolucijo, katera je temelj človeške družbe.

Ko bo današnji ne-prav jutri postal prav, bodo temeljne vrednote in človekove pravice zgolj zgodovina nekega časa. Kakšno pa je in bo življenje, ko je ne-prav prav, že čutimo vsak dan.

Dalajlama pravi: »Bistvo pristne sreče so duhovne vrline, kot so ljubezen, sočutje, potrpežljivost, strpnost, odpuščanje in ponižnost. Te osrečujejo tako nas kot druge ljudi.« Jaz pa se sprašujem, kakšen bo svet, ko prej naštetosti ne bodo imele več prostora v človeškem umu.

*Crisp T.M., et. all. 1998. "Environmental endocrine disruption: An effects assessment and analysis". Environ. Health Perspect. 106 (Suppl 1): 11–56.

Sicer življenje v bolnišnici v tem času ni bilo posebno moteno. Pacientke imajo poleg čaja na oddelkih tudi običajno na razpolago ustekleničeno vodo, prav tako jim vedno postrežemo le s prekuhanim sadjem in zelenjavo. Tudi pri osebni higieni ni bilo sprememb. Svetovali smo le dodatno previdnost pri umivanju dojk pred dojenjem, za kar so mamice uporabljale ustekleničeno oz. sterilno vodo. Poleg umivanja rok smo pacientkam svetovali tudi razkuževanje rok, kar je za zdravstvene delavce že ustaljena in učinkovita praksa preprečevanja bolnišničnih okužb.

Uporabi vodovodne vode smo se v času oporečnosti le-te izogibali zlasti pri negi novorojenčkov. Za pripravo adaptiranega mleka smo uporabljali le dobro prekuhano ustekleničeno vodo. Tudi umivali smo jih le s prekuhano vodo, oljem in ostalimi standardiziranimi higienskimi pripomočki za dojenčke.

Za pripravo pripomočkov za zdravljenje in nego v bolnišnici tudi sicer uporabljamo postopke razkuževanja in sterilizacije, tako da se pri tem delo ni spremenilo.

Zaradi dobrega obveščanja (tako s strani Kovoda kot tudi Zavoda za zdravstveno varstvo Koper) in sprejetih vseh potrebnih previdnostnih ukrepov se nihče od pacientov ali zaposlenih ni okužil z oporečno vodo.

Kljub temu pa smo v januarju opazili upad porodov: zlasti nosečnice iz drugih regij so po tem, ko je postojnska voda postala glavna novica osrednjih informativnih oddaj, raje ostajale v domačih porodnišnicah.

Voda, ki teče iz pip v bolnišnici, je spet neoporečna, a življenje in delo se v njej ni bistveno spremenilo, razen v nekaj malenkostih: porodnice iz drugih regij se vračajo, kuharice bodo zaposlenim v bolnišnici po dolgem času spet privoščile zeleno solato, predvsem pa nestrpnost pričakujemo prvega novorojenčka, ki se bo v postojnski vodi rodil/a v letu 2012.

ODZIVI IZ LOKALNIH SKUPNOSTI

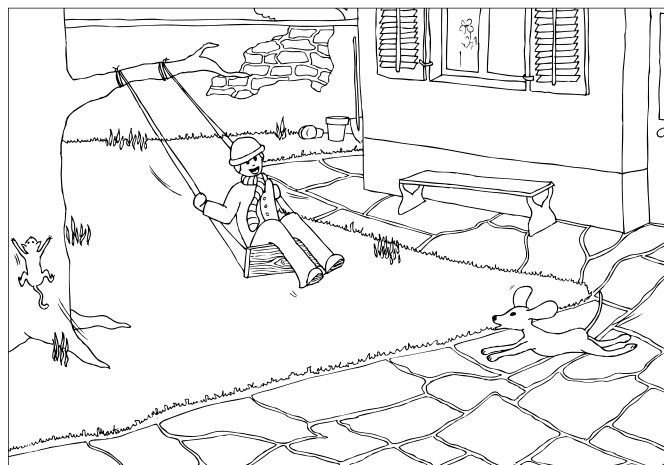
POROD V VODI V POSTOJNSKI PORODNIŠNICI SPET VAREN

Jana Čelhar, Porodnišnica Postojna

Voda v postojnskem vodovodu je spet neoporečna, tako je porod v porodni kadi od 13. 2. 2012 spet mogoč. V času, ko je bila voda oporečna, smo to vrsto poroda odsvetovali, porodnicam pa poizkušali zagotoviti druge tehnike lajšanja porodne bolečine, npr. z epiduralno analgezijo.

ALI STE VEDELI?

... da je v KOTIČKU ZA NAJMLAJŠE nova pobarvanka za otroke? Pokukajte na našo spletno stran!

Novice Zdravje za vse so brezplačen mesečnik, dostopen na spletni strani ZZV Koper: <http://www.zzv-kp.si/strokovni-nasveti-in-priporocila> mesecna publikacija Zdravje za vse/Zdravje za vse | Prav tako so novice dostopne v vseh informativnih točkah zdravstvenih domov in bolnišnic v zdravstveni regiji Koper. | Izdajatelj: Zavod za zdravstveno varstvo Koper, Vojkovo nabrežje 4a, 6000 Koper | Odgovorna oseba: Milan Krek | Glavna in odgovorna urednica: Manica Remec | Sodelavci: Lijana Petruša, Živa Žerjal, Ines Kvaternik | Oblikovanje koncepta: Slavica V. Okorn | Oblikovanje in priprava: SkupinaOpusDesign® | Lektoriranje: Martina Jelušič | Naklada: 1000 izvodov

REGIJSKA VARNA HIŠA KRAS ODPRLA VRATA ZA ŽENSKÉ IN OTROKE ŽRTVE NASILJA

Zmerjanje, žaljivke, udarci, brce, izsiljevanje glede denarja – žal se tovrstno nasilje dogaja tudi v naših domovih, skrito za štirimi stenami. Žrtve nasilja so najpogostejše ženske in otroci. Včasih ni druge možnosti, kot da se ženska (lahko s svojimi otroki) umakne v varno okolje in tako odpre možnost za spremembo sebi, otrokom in tudi tistemu, ki izvaja nasilje.

Varna hiša predstavlja za ženske, žrtve nasilja možnost varnega umika, čas in prostor za razmislek ter iskanje novih poti. Varne hiše že več let delujejo širom po Sloveniji, nazadnje pa se je odprla tudi Regijska varna hiša Kras na področju obalno kraške regije, s podporo naslednjih občin: Cerknica, Hrpelje Kozina, Ilirska Bistrica, Izola, Komen, Koper, Miren Kostanjevica, Piran, Pivka, Postojna in Sežana. V letu 2012 upamo tudi na podporo s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Velika zahvala gre tudi donatorjem, nekaterim podjetjem in posameznikom, ki so omogočili, da smo opremili sobe in uredili hišo primerno za bivanje (posteljnina, posoda, hrana...).

Sprejem v varno hišo

Ženska, ki potrebuje umik v varno hišo, pokliče v varno hišo na telefonsko številko 070 754 530 in se dogovori za uvodni razgovor. Lahko pa se zgleda tudi na pristojnem centru za socialno delo. Pomoč v obliki informiranja in svetovanja dobijo tudi ženske, ki se še niso odločile za umik iz nasilja.

Življenje v varni hiši

V varni hiši vsaka uporabnica dobi sobo, v skupni uporabi so kuhinja, jedilnica, dnevna soba, terasa ter dvorišče. Uporabnica sama vodi in skrbi za svoje gospodinjstvo ter je odgovorna za vzgojo in varstvo svojih otrok. Za sobivanje v varni hiši pa je pomembno tudi sodelovanje in dogovarjanje z drugimi uporabnicami.

Vsaka uporabnica ima v varni hiši svojo svetovalko, s pomočjo katere aktivno rešuje svojo situacijo. Glede na potrebe, možnosti in želje uporabnice izdelata individualni načrt. Glede

na stopnjo ogroženosti izdelata varnostni načrt, ki ga prilagajata vsem okoliščinam, ki vplivajo na varnost uporabnice, njenih otrok in sostanovalk.

Zaradi varnosti je pomembno, da je lokacija varne hiše tajna, kar morajo upoštevati tudi uporabnice. V kolikor uporabnica komurkoli pove za lokacijo hiše, se mora, zaradi svoje varnosti in varnosti sostanovalk, v najkrajšem možnem času izseliti. Iz enakega razloga uporabnice ne smejo v hiši sprejemati obiskov.

V hiši ni dovoljeno uživanje alkohola, prepovedanih drog in nepredpisanih zdravil. V varni hiši ne sprejemamo domačih živali.

Uporabnica je lahko v hiši največ leto dni. Cena bivanja je enotna za vse uporabnice. Mesečni znesek znaša 30% denarne socialne pomoči za žensko, 10 % za prvega otroka ter 5% za drugega in vsakega nadaljnjega otroka. V primeru, da se uporabnica znajde v hudi finančni stiski, se plačilo bivanja ureja v okviru njenih finančnih zmožnosti.

Pokličite nas v kolikor potrebujete pomoč v stiski ali informacijo v zvezi z nasiljem. V Regijski varni hiši Kras pa bomo hvaležni tudi za vašo pomoč v obliki podarjenih oblačil, pripomočkov za otroke (avtosedeži, didaktrične igrače ipd.), veseli bi bili tudi podarjene televizije, radia in podobno. III **Valentina Kovač in Nataša Prelesnik Korošič, strokovni delavki VH Kras**

Pomembno obvestilo!

V okviru projekta Očistimo Slovenijo 2012, bomo poleg drugih aktivnosti zbirali tudi vsakršna oblačila za otroke in odrasle, odeje, posteljnino, zavese, šolske potrebščine, igrače, posodo in vse ostalo blago,

ki ga ne potrebujete in ga lahko podarite.

Potrebujemo zakonsko posteljo, štedilnik na drva, plinski štedilnik, pralni stroj in hladilnik.

Vaše blago lahko pripeljete
v soboto, 24. marca 2012 od 10. do 17. ure,
v naše skladišče pod Gimnazijo Ilirska Bistrica.

Rdeči križ Ilirska Bistrica

Nagradna križanka

				BISTRIŠKI ODMEVI	VEČ- STAVČNA SKLADBA ZA ZBOR	Z MLETJEM ODSTRAN- JEN OVOJ SEMEN ŽIT	LEON ENGELMAN	NASELJE V SPODNJI SOŠKI DOLINI	EGIPČAN- SKI BOG VARUH RO- KODELCEV	DRŽAVA V JUŽNI EVROPI	 TOMAŽ MAHKOVIC
				UPAD PLJUČ							DAO
				NAPAD NA ZNANO OSEBO							
				NOVA REVIJA			IGR. SCHY- GULLA PESNIK (MIKLAVŽ)				
				PTIČ GLAD- KOROŽEC					MOLIBDEN		
				POL BE- SEDE ŽLEB					PODROČJE, PAS		
											NRAVO- SLOVEC
POMOČ: IKI, ALBA- NI, ERKEL, ALIGAR	ŽVIŽG LOKO- MOTIVE	NIZEK ŽEN- SKI GLAS NAŠ DIRIGENT				BRIT. IG. (ROGER) KANARČEK					
HRVAŠKI OTOK				DRSALEC SEYFARTH JAPONSKI OTOK				SUKANEC PISATELJICA GOLOB			
NAPIS NA KRISTUSO- VEM KRIŽU					ITALIJAN. SLIKAR STAR SLOVAN						
JAVKANJE									OKEJ OKTOBER		
TRŠA DLAKA							RUDI VAUPOTIČ OVČAR, PLANŠAR			HUDA, NA- LEZLJIVA ČREVESNA BOLEZEN	MESTO V UTAR PRADEŠU (INDIJA)
NIKALNICA				MOČVIRNA RASTLINA							
IZDELOVALCI GODAL IZ CREMONE				MADŽ. SKL. (FERENC)							
AMERIŠKA IGRALKA AUBREY					ETILNI ALKOHOL PRITOK DONAVE						
SPOD. DEL ORODJA ZA KOVANJE								OLIVER MLAKAR TURŠKI VELIKAŠ			
DODATEK K POGODBI						NATEG- NITEV					
PREBIVA- LEC TURČIJE						ZBOR PRI STARIH GRKIH					
IGOR TORKAR			LAVRENCIJ			LOVEC NA RAKE					

Rešitev nagradne križanke pošljite na naslov: Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, s pripisom »nagradna križanka«, najkasneje do 20. marca 2012.

Med prispelimi pravilnimi rešitvami bomo izžrebali tri nagrajence, ki bodo prejeli **bon v vrednosti 15 evrov za nakup v Agrocentru Žabovca**. Nagrade podarja **KGZ Krpan z.o.o. iz Cerknice**.

[illegible]

KAJ	KJE	KDAJ	KDO	INFO
Ustvarjalne delavnice: izdelava umetnega cvetja iz nogavic in žice, vodi Vilma Špilar	Knjižnica Makse Samsa	2. marec ob 17.00	Knjižnica MS in JSKD Il. Bistrica	05/71 44 188
Literarne večernice	Po dogovoru	2. marec ob 18.00	Literarno društvo Ilirska Bistrica	05/710 10 90
Snemanje javne radijske oddaje Prizma optimizma	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	3. marec ob 20.00	RTV Slovenija	
Koncert: Koffin Kats (ZDA)	MKNŽ, Ilirska Bistrica	4. marec ob 21.00	MKNŽ	
Informativni dan: predstavitev višješolskega programa ekonomist (izredni študij)	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	6. marec ob 17.00	Višja šola Lampret consulting iz Nove Gorice	
Predstavitev knjige »Mamica, nauči me kuhati«, Emilije Pavlič	Knjižnica Makse Samsa	8. marec ob 18.00	Knjižnica MS in JSKD Il. Bistrica	05/71 44 188
Odprtje razstave slik Kubizem in klasicizem, Primoža Tomažiča	Bistro Baladur, Ilirska Bistrica	8. marec ob 20.00	Društvo za urbano kulturo Kompresor in SKD Il. Bistrica	
Prireditev ob dnevu žena	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	9. marec ob 19.00	Občina Ilirska Bistrica	
Slikarska razstava Jelene Šardi	Knjižnica Makse Samsa	od 9. do 21. marca	Knjižnica Makse Samsa	05/71 44 188
Koncert: Burning Heads + Rebel Assholes (Francija)	MKNŽ, Ilirska Bistrica	10. marec ob 21.00	MKNŽ	
Koncert Iz srca za srce, bistriški zabavni in narodno-zabavni ansambli	Dom na Vidmu (velika dvorana), Ilirska Bistrica	11. marec ob 17.00	Ansambel Osminka	
Predstavitev pesniške zbirke Katarine Kalaba	Knjižnica Makse Samsa	15. marec ob 18.00	Knjižnica Makse Samsa	05/71 44 188
Odprtje fotografske razstave Prebujanja, avtorja Roka Godca	Bar Pumpa, Knežak	16. marec ob 20.00	Foto klub Sušec	
Prireditev »Od vouce do kocjte«	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	17. marec ob 18.00	Folklorna skupina in Kmetijski krožek OŠ Podgora Kuteževu ter Kmetijski krožek OŠ Dragotina Ketteja	040 919 396 051 371 216
Revija pevskih zborov Primorska poje 2012	OŠ Knežak	17. marec ob 20.00	KŠTD Tabor Kalc 1869 Knežak in JSKD Ilirska Bistrica	041 804 920 Andrej Novak
Koncert: Tornado	MKNŽ, Ilirska Bistrica	17. marec ob 21.00	MKNŽ	
Rock večer: DJ Chox	Bistro Baladur, Ilirska Bistrica	17. marec ob 21.30	Bistro Baladur	
Skupno druženje vseh generacij	Dvorana Doma starejših občanov Il. Bistrica	20. marec od 16.30 do 18.30	Dekanijska karitas, DSO Il. Bistrica in Medgeneracijsko središče Samarijan	031 281 682 Božidara Česnik
Bistričani Bistričanom: pogovor s Hermino Kovačič	Knjižnica Makse Samsa	22. marec ob 18.00	Knjižnica MS, Društvo za krajevno zgodovino in kulturo in JSKD Il. Bistrica	05/71 44 188
Prireditev Staršem s hvaležnostjo	OŠ Knežak	22. marec ob 18.00	OŠ Toneta Tomšiča Knežak	05/788 00 02
Praznujmo skupaj	OŠ Pregarje	23. marec ob 17.00	OŠ Rudija Mahniča Brkinca Pregarje	05/78 95 160
Akcija Očistimo Slovenijo 2012	Po občini	24. marec ob 9.00	Društvo Ekologi brez meja	040 905 356 Igor Karlič
Območno srečanje otroških gledališč	Dom na Vidmu (velika dvorana), Ilirska Bistrica	26. marec ob 9.00	JSKD Il. Bistrica	05/711 00 90 Igor Štemberger
Koncert otroških in mladinskih pevskih zborov Naša pomlad	Dom na Vidmu (velika dvorana), Ilirska Bistrica	29. marec ob 17.00	JSKD Il. Bistrica	05/711 00 90 Igor Štemberger
Razstava ob 30. obletnici uprizoritve Desetega brata	Knjižnica Makse Samsa	30. marec ob 18.00	Knjižnica MS in JSKD Il. Bistrica	05/71 44 188
Pomlad v pesmi in besedi	OŠ Jelšane	30. marec ob 18.00	OŠ Jelšane	05/71 18 700
Šola molitve in meditacije, vodi: mag. p. Silvo Šinkovec	Dom matere Terezije (samostan), Il. Bistrica	30. marec – 1. april (prijava do 27.3.2012)	Zavod ND, Ilirska Bistrica	041 257 862 s. Urška Lever

Informacije za objavo v napovedniku sprejemamo do 22. v mesecu po e-pošti: odmevi@ilirska-bistrica.si